

INTERNATIONAL STUDIES CENTER

STUDY PAPER

September 2026

แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 15 ของจีน (ค.ศ. 2026-2030): จีนเปลี่ยนทิศ และนัยต่อไทย

•

China's 15th Five-Year Plan (2026-2030):
A Shift in China's Direction and
Implications for Thailand

อักษรศรี พานิชสาส์น
Aksornsri Phanishsarn

**แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 15 ของจีน
(ค.ศ. 2026-2030):
จีนเปลี่ยนทิศ และนัยต่อไทย**

**China's 15th Five-Year Plan (2026-2030):
A Shift in China's Direction and Implications
for Thailand**

อักษรศรี ฟานิชสาส์น
Aksornsri Phanishsarn

แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 15 ของจีน (ค.ศ. 2026-2030): จีนเปลี่ยนทิศ และนัยต่อไทย

China's 15th Five-Year Plan (2026-2030): A Shift in China's Direction and
Implications for Thailand

ISBN 978-616-341-191-4

จัดพิมพ์โดย ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทร. 02 203 5000 ต่อ 45120

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2569 จำนวน 500 เล่ม

พิมพ์ที่ บริษัท พี. เพรส จำกัด เลขที่ 129 ถนนสุขุมวิท 81 แขวงอ่อนนุช
เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250 โทร. 09 5950 7987

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

อักษรศรี พานิชสาส์น

แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 15 ของจีน (ค.ศ. 2026-2030): จีนเปลี่ยนทิศ และนัยต่อไทย =
China's 15th Five-Year Plan (2026-2030): a shift in China's direction and
implications for Thailand).-- กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ (ISC) กระทรวง
การต่างประเทศ, 2569.

150 หน้า.

1. จีน -- การเมืองและการปกครอง. I. ชื่อเรื่อง.

320.951

ISBN 978-616-341-191-4

คำนำ

เป็นที่ทราบกันดีว่าตั้งแต่ปี ค.ศ. 1978 เป็นต้นมา สาธารณรัฐประชาชนจีน มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมที่รวดเร็วอย่างก้าวกระโดด มีพลวัตสูง จนกลายเป็นระบบเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองของโลก จีนได้ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง เพื่อตอบสนองนโยบายการจัดความยากจนและมุ่งสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพ และมั่นคง ผ่านเครื่องมือที่สำคัญคือ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ซึ่งเป็นเสมือน “พิมพ์เขียว” สำหรับการพัฒนาประเทศ เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2026 สภาประชาชนแห่งชาติ (National People’s Congress – NPC) ได้ประกาศใช้แผนฯ ฉบับที่ 15 สำหรับช่วงปี 2026-2030 แล้ว

ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ (International Studies Center - ISC) จึงขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อักษรศรี พานิชสาส์น คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้อนุญาตให้ศูนย์ฯ จัดพิมพ์เอกสารศึกษาเรื่อง แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 15 ของจีน (ค.ศ. 2026-2030): จีนเปลี่ยนทิศ และนายต่อไทย เป็นเอกสาร Study Paper ของศูนย์ฯ อีกฉบับหนึ่ง โดยงานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาของจีนในอีก 5 ปีจากนี้ เพื่อให้บรรลุการสร้าง “ความทันสมัยแบบสังคมนิยม” และ “สังคมนิยมที่มีอัตลักษณ์จีน” ทั้งนี้ ในท่ามกลางบริบทโลกที่ไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว จีนก็ต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาจากแบบเดิมที่เน้นเชิงปริมาณไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพ ซึ่งย่อมส่งผลต่อพัฒนาการต่างๆ ในภูมิภาคนี้

ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ในฐานะเป็นชุดข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของสาธารณรัฐประชาชนจีน สมดังเจตนารมณ์ของผู้เขียนและผู้จัดพิมพ์ต่อไป

ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ
กันยายน 2569

สารบัญ

บทที่ 1

แผนพัฒนา ฉบับที่ 15 ของจีนสำคัญอย่างไร
8

บทที่ 2

อ่านหมุดหมายจีนผ่านสาระสำคัญแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 (ค.ศ.2026-2030)
24

บทที่ 3

ถอดรหัสทิศทางจีน ภายใต้แผนพัฒนา ฉบับที่ 15
90

บทที่ 4

ภาคเกษตร อุตสาหกรรม และพลังงาน: ทิศทางจีนและนัยต่อไทย
104

บทที่ 5

เศรษฐกิจดิจิทัล และเศรษฐกิจภาคบริการ: ทิศทางจีนและนัยต่อไทย
114

บทที่ 6

จีนเปลี่ยนทิศ และข้อเสนอแนะ
130

บรรณานุกรม

145

บทที่ 1
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ของจีน
สำคัญอย่างไร

ต้นเดือนมีนาคม ค.ศ. 2026 สภาประชาชนแห่งชาติของจีน (National People's Congress : NPC) ประกาศใช้ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ฉบับใหม่ คือ ฉบับที่ 15 อย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นเสมือน “พิมพ์เขียว” สะท้อนทิศทางการพัฒนาของ จีนในอีก 5 ปีจากนี้ (ค.ศ. 2026-2030) และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำพาจีนเข้าสู่ ช่วงเวลาสำคัญของการสร้าง “ความทันสมัยแบบสังคมนิยม” ซึ่งตั้งเป้าหมายว่า “จีนจะ ก้าวขึ้นเป็นกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ยกระดับรายได้ต่อหัว และเพิ่มขีดความสามารถใน การพึ่งพาเทคโนโลยีของตนเอง”

ทั้งนี้ ในการวางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จีนต้องเผชิญกับความท้าทายจากสภาพ แวดล้อมภายนอกที่ไม่เป็นมิตร มีความไม่แน่นอนและผันผวนสูง ทั้งสงครามการค้า ความ ตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ และการแข่งขันทางเทคโนโลยีที่รุนแรง รวมถึงความท้าทาย ภายใน เช่น การชะลอตัวทางเศรษฐกิจ วิกฤตภาคอสังหาริมทรัพย์ และสังคมสูงวัย เป็นต้น

ที่สำคัญ ระบบเศรษฐกิจจีนมีกลไกที่มีลักษณะเฉพาะ ด้วยโมเดล “สังคมนิยมที่ มีอัตลักษณ์จีน” มีการขับเคลื่อนด้วยกลไกตลาดและกลไกรัฐควบคู่กันไป เปรียบเสมือน การทำงานในระบบเศรษฐกิจด้วย “มือที่มองไม่เห็น” (กลไกตลาด) ร่วมกับ “มือที่มอง เห็น” (กลไกรัฐ) โดยเฉพาะบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในการวางแผนระดับประเทศ ในระยะยาว (long-term planning) เพื่อกำกับทิศทางการเติบโตของประเทศ

ดังนั้น ในการทำความเข้าใจระบบเศรษฐกิจจีน ทั้งในมุมมองเศรษฐกิจ มุมเทคโนโลยี และมุมมองรัฐศาสตร์จำเป็นต้องเข้าใจกลไกที่มีลักษณะเฉพาะของจีน และมุ่งหมายในการวางแผนอนาคตของตนเองอย่างไร และจีนเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่อันดับสองของโลก ทิศทางการพัฒนาของจีนย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย ทั้งในฐานะคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทย นักลงทุนอันดับต้นในไทย และกลุ่มนักท่องเที่ยวหลักของไทย

ด้วยความสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของจีนที่เป็นเสมือน “เข็มทิศนำทาง” และวางจุดหมายในการพัฒนาประเทศจีนในช่วงเวลา 5 ปีจากนี้ ดังนั้น วัตถุประสงค์ของเอกสารศึกษาชิ้นนี้ เพื่อวิเคราะห์และถอดรหัสทิศทางอนาคตจีน ผ่านการศึกษาเนื้อหาสาระสำคัญของแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 นี้ และเพื่อวิเคราะห์นัยและผลกระทบต่อไทย ทั้งในแง่โอกาสและแรงกดดันต่อเศรษฐกิจไทย รวมทั้งเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและข้อพึงตระหนักสำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในประเทศไทย

ความสำคัญ“แผน 5 ปี” (Five-Year Plan) ของจีน

แผนพัฒนา ของจีนที่ผ่านมามีรับรองจากสภาประชาชนฯ (NPC) เปรียบเสมือน “ถ้อยแถลงพันธกิจระดับชาติ” (mission statement) ของทั้งประเทศจีน เนื้อหาในแผนพัฒนา ของจีนสะท้อนประเด็นที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญ และการวางจุดหมายหลักในระดับชาติ รวมทั้งชี้นำทิศทางนโยบายในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายอุตสาหกรรม การพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี การสร้างความมั่นคงทางพลังงาน สวัสดิการสังคม หรือด้านอื่น ๆ ดังนั้น แผนพัฒนา ของจีนเปรียบเสมือน “คู่มือ” (playbook) ที่ภาครัฐของจีน ทั้งในระดับรัฐบาลกลางและรัฐบาลมณฑล รัฐบาลท้องถิ่น รวมทั้งภาคส่วนต่าง ๆ ของจีนจะต้องยึดถือในช่วง 5 ปี จากนี้ (ค.ศ. 2026-2030)

หัวใจหลักของแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 คือ “การเติบโตอย่างมีคุณภาพ” ควบคู่กับการรักษาเสถียรภาพในระดับมหภาค การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ฐานนวัตกรรม และการยกระดับสวัสดิการสังคม ด้วยแนวทางการพัฒนาแบบ “High-Quality Development” ในระดับต่างๆ (ทั้งในระดับเมืองและระดับชนบท) และขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยพลังการผลิตใหม่ที่มีคุณภาพ “New Quality Productive Forces : NQPF” รวมทั้งผลักดันนโยบาย “ฟื้นฟูชนบท” (Rural Revitalization) อย่างต่อเนื่อง เพื่อกระจายความเจริญ

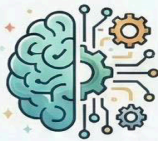
China's 15th Five-Year Plan: The 2026–2030 Modernization Blueprint

Strategic goals for technological innovation, industrial modernization, and social-ecological targets, bridging to the 2035 vision of socialist modernization through high-quality development and new-quality productive forces.

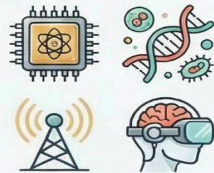
Innovation & Industrial Evolution

7% Annual R&D Growth
Total social R&D expenditure is targeted to grow at an average annual rate exceeding 7%.

The “AI+” Initiative
Accelerating the deep integration of Artificial intelligence across science, industry, and social governance.

Future Industry Cultivation
Forward-looking layout in quantum technology, biomanufacturing, 6G communication, and brain-computer interfaces.

Sustainability & Social Prosperity

17% Carbon Intensity Reduction
A planned 17% decrease in carbon dioxide emissions per unit of GDP by 2030.

80-Year Life Expectancy
National health initiatives aim to raise the average life expectancy to 80 years.

12.5% Digital Economy Core
Core digital economy industries are projected to account for 12.5% of total GDP.

Socioeconomic Indicators

Urbanization Rate (%)

2025 (Est.): **67.9%** 2030 (Target): **71%**

High-Value Patents (per 10k people)

2025 (Est.): **16** 2030 (Target): **>22**

Forest Coverage Rate (%)

2025 (Est.): **25.1%*** 2030 (Target): **25.8%**

สู่ชนบท เร่งสร้างงาน สร้างอาชีพให้ชาวจีนชนบท เพื่อจะได้มีรายได้มากขึ้น และขยับขึ้นมาเป็นชนชั้นกลางกลุ่มใหม่ต่อไป

มีข้อสังเกตว่า ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ของจีนให้ความสำคัญใน 2 ประเด็นสำคัญอย่างชัดเจน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี (technology) และความมั่นคง (security) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในระยะยาวในการก้าวขึ้นเป็น “ประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัย” โดยสมบูรณ์ มีถ้อยคำแถลงการณ์ที่ระบุว่า ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่จะต้องเสริมความมั่นคงให้ฐานรากของประเทศ ปรับเปลี่ยนจากแนวทางการเติบโตอย่างรวดเร็ว (โดยไม่คำนึงถึงต้นทุนและผลกระทบที่ตามมา) ปรับไปสู่การสร้างสังคมที่มั่นคงขึ้น มีความยืดหยุ่น และเพื่อก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในระยะยาว

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ 5 ปีของจีน

“กฎหมายว่าด้วยการวางแผนพัฒนาแห่งชาติ” (National Development Planning Law) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2026 ได้ระบุขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของจีน หรือ “แผน 5 ปี” ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและใช้เวลาหลายปี และเน้นการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ อย่างกว้างขวาง

กระบวนการหลักแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การกำหนดทิศทางและกรอบความคิดหลักโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีน

พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นผู้กำหนดทิศทางและกรอบความคิดหลักของแผนพัฒนาฯ ทั้งหมด เริ่มจากการจัดตั้งคณะทำงาน โดยคณะกรรมการกลางพรรคฯ จะแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่าง “ข้อเสนอแนะ” โดยมีเลขาธิการใหญ่ของพรรคฯ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน

- การวิจัยและการรับฟังความเห็น: มีการดำเนินการวิจัยเชิงลึกควบคู่ไปกับการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนอย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น ในการยกร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ได้มีการจัดการประชุม สัมมนา และรับฟังความเห็นออนไลน์ ซึ่งได้รับความคิด

เห็นจากประชาชนจีน ประมาณ 3.11 ล้านข้อความ นอกจากนี้ ยังมีกระบวนการรับฟังความเห็นจากภายในพรรคฯ และจากพรรคการเมืองอื่น ๆ (นอกเหนือจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนแล้ว ประเทศจีนยังมีพรรคการเมืองอื่นๆ อีก 8 พรรค)

- การอนุมัติ: ร่าง “ข้อเสนอแนะ” จะถูกนำเข้าสู่การพิจารณาและอนุมัติในที่ประชุมเต็มคณะของคณะกรรมการกลางพรรคฯ (Central Committee Plenum)

ขั้นตอนที่ 2: การยกร่างแผนพัฒนาฯ โดยคณะรัฐมนตรีของจีน (The State Council)

ภายหลังจากแนวคิดหลักและข้อเสนอแนะจากพรรคฯ ได้รับการอนุมัติ คณะรัฐมนตรีของจีนจะนำแนวทางเหล่านั้นไปร่างเป็นแผนปฏิบัติการที่มีรายละเอียดในทางปฏิบัติ

- การจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ:

หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในขั้นตอนนี้คือ คณะกรรมการพัฒนาและปฏิรูปแห่งชาติ (National Development and Reform Commission : NDRC) หรือเรียกโดยย่อว่า “สภาพัฒน์จีน” จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแปลงนโยบายและข้อเสนอแนะจากพรรคฯ ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยจะรับผิดชอบงานด้านเอกสารและการประสานงานทั้งหมด และเป็นแกนกลางในการทำงานร่วมกับกระทรวงและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อยกร่าง “โครงร่างแผนพัฒนาฯ” (Plan Outline) เช่น กำหนดตัวชี้วัด การกิจ และโครงการที่เป็นรูปธรรม เป็นต้น

- การระดมความคิดเห็นจากสาธารณะ:

เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน จะมีการนำ “โครงร่างแผนพัฒนาฯ” ไปเปิดรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณะอีกครั้ง มีรายงานว่า ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 มีการรวบรวมข้อเสนอแนะมากกว่า 66,000 รายการจากกิจกรรมรับฟังความเห็นทางออนไลน์

- การมีส่วนร่วมของสภานิติบัญญัติ:

คณะกรรมการเฉพาะด้านของสภาประชาชน (NPC) จะมีการศึกษาและจัดทำรายงานการวิจัยเฉพาะทาง เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อร่างแผนพัฒนาฯ ตัวอย่างเช่น ในการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 มีการจัดทำรายงานวิจัยประมาณ 26 ฉบับ ครอบคลุมประเด็นสำคัญต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3: การทบทวนและประกาศใช้โดยสภาประชาชน (NPC)

ขั้นตอนสุดท้าย เพื่อให้แผนพัฒนาฯ มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย จะมีการพิจารณาและอนุมัติ “โครงการแผนพัฒนาฯ” ฉบับสมบูรณ์ในที่ประชุมเต็มคณะของสภาประชาชน (NPC) เพื่อพิจารณาและลงมติ และเมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว แผนพัฒนาฯ ของจีนจะถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการ และกลายเป็นแนวทางการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในระยะเวลา 5 ปีต่อไป

บทบาทของสภาประชาชนแห่งชาติ (NPC) และสภาที่ปรึกษาทางการเมือง (CPPCC)

ในกระบวนการร่างแผนพัฒนาฯ ของจีน ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาประชาชนแห่งชาติ (NPC) และสภาที่ปรึกษาทางการเมือง (Chinese People's Political Consultative Conference : CPPCC) มีบทบาทที่ส่งเสริมกันและกัน ดังนี้

สภาประชาชนแห่งชาติ (NPC) ถือเป็นสถาบันทางนิติบัญญัติที่มีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาและอนุมัติแผนพัฒนาฯ ให้มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง หลังจากแผนพัฒนาฯ ประกาศใช้แล้ว คณะกรรมาธิการประจำ (NPC Standing Committee) จะมีหน้าที่ติดตามการนำแผนพัฒนาฯ ไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกต่างๆ เพื่อให้แน่ใจว่า หมายความว่าและทิศทางที่วางไว้มีการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม

สภาที่ปรึกษาทางการเมือง (CPPCC) ในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและระดมความคิดเห็นจากสมาชิกที่มาจากภาคส่วนต่างๆ จึงเป็นพื้นที่หลักในการหารือร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อจัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะส่งต่อไปยัง

สภาประชาชนฯ (NPC) เช่น คณะกรรมการประจำ สภาที่ปรึกษาฯ (CPPCC) มีการจัดทำ “รายงานวิจัยเชิงลึก” สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 และใช้กลไกต่างๆ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ เพื่อให้แผนพัฒนาฯ มีความรอบคอบ และเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง และด้วยจุดแข็งที่เป็นองค์กรรวมผู้แทนจากทุกวงการ สภาที่ปรึกษาฯ (CPPCC) จึงมีบทบาทหลักในการสร้างความเข้าใจและลดความขัดแย้ง รวมทั้งการเป็นตัวกลางส่งผ่านข้อกังวลของภาคส่วนต่างๆ ไปสู่การออกแบบนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาฯ ต่อไป

การมีส่วนร่วมของเอกชนจีนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ

ภาคเอกชนจีนสามารถเข้าร่วมให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาฯ 5 ปี ผ่านกลไกและการดำเนินงานต่างๆ เช่น การเปิดแพลตฟอร์มออนไลน์รับฟังความเห็นทั่วประเทศ และการประชุมหารือกับผู้ในระดับสูงและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยสภาพัฒน์จีน (NDRC) จะรับผิดชอบในการดำเนินการ และจัดเวทีรับฟังเฉพาะกลุ่ม

สำหรับกระบวนการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 สภาพัฒน์จีน (NDRC) มีการจัดประชุมกับผู้ประกอบการในประเด็นสำคัญ เช่น ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี (มิ.ย. 2025) ด้านการขยายการลงทุนภาคเอกชน (ก.ย. 2025) และการพัฒนาภาคบริการ (พ.ย. 2025) โดยเชิญทั้งบริษัทข้ามชาติ ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก เพื่อพูดคุยและสะท้อนปัญหา รวมถึงผู้ประกอบการรายย่อยในกลุ่มดิจิทัล (เช่น กลุ่มบล็อกเชน, AI, Cloud) ก็ได้ร่วมวงหารือกับผู้อำนวยการสำนักงานข้อมูลแห่งชาติโดยตรง

สำหรับตัวอย่างองค์กรเอกชนจีนหรือสมาคมต่างๆ ที่เข้าร่วมแสดงความเห็นผ่านสภาพัฒน์จีน (NDRC) เช่น สมาพันธ์อุตสาหกรรมและการค้าแห่งประเทศจีน ตลอดจนบริษัทชั้นนำของจีน เช่น กลุ่ม JD.com และกลุ่ม Meituan ก็ได้ช่วยระดมสมองจากบรรดาผู้ประกอบการรายย่อยในเครือข่ายของบริษัท เป็นต้น นอกจากนี้ สภาพัฒน์จีน (NDRC) ร่วมกับสภาส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศแห่งประเทศจีน (CCPIT) ได้จัดกิจกรรมพูดคุยและรับฟังเสียงจากนักธุรกิจต่างชาติด้วย

บทบาทของภาคเอกชนที่เข้าร่วมในกลไกของสภาประชาชนฯ (NPC) สะท้อนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 เช่นกัน ดังนั้น ภาคเอกชนจีน

ได้เปลี่ยนบทบาทจากการเป็น “ผู้รับฟัง” มาเป็น “ผู้ร่วมออกแบบ” อนาคตร่วมกับภาครัฐมากขึ้น

สำหรับข้อสังเกตในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ของจีน สรุปดังนี้

- แนวทางที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ มีทั้งการออกแบบจากส่วนกลางและการรับฟังความเห็นจากประชาชน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และมีการประเมินผลกลางทอมและปลายทอมของแผนพัฒนาฯ แต่ละฉบับ เพื่อนำข้อมูลไปปรับใช้กับแผนพัฒนาฯ ฉบับต่อไปอย่างต่อเนื่อง

- กระบวนการยกร่างแผนพัฒนาฯ แต่ละฉบับใช้เวลาหลายปี โดยทั่วไปจะเริ่มต้นขึ้นประมาณ 2-3 ปี ก่อนที่แผนพัฒนาฯ ฉบับก่อนหน้าจะสิ้นสุดลง

- ขอบข่ายของแผนพัฒนาฯ จะมีเนื้อหาหลักครอบคลุมองค์ประกอบ 6 ส่วน ได้แก่ (1) การสรุปผลสำเร็จที่ผ่านมา (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (3) ยุทธศาสตร์การพัฒนา (4) ภารกิจหลัก (5) โครงการสนับสนุน และ (6) มาตรการและตัวชี้วัด

การประเมินผลสำเร็จของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14

ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ก่อนหน้านี้ คือ ฉบับที่ 14 (ค.ศ. 2021–2025) มีดัชนีชี้ผลการประเมินหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ วัดประเมินจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของเศรษฐกิจจีนที่เพิ่มขึ้นเป็น 140 ล้านล้านหยวน และมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ดังสรุปในตาราง

การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจีน
ฉบับที่ 14 (ค.ศ. 2025)

ประเด็น	การประเมินผล
อุตสาหกรรมเกิดใหม่และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (Emerging and Future Industries)	บริษัทใหม่ เกิดขึ้น 1,130,000 แห่ง (เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 9.9% ต่อปี)
พื้นที่ปลูกป่า	ปลูกต้นไม้เฉลี่ยปีละ 1.36 ล้านเฮกตาร์ ตลอดช่วงเวลา ค.ศ. 2015-2025
การเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture)	จำนวนโดรนที่ใช้งานในภาคการเกษตรมากกว่า 300,000 เครื่อง
	ระบบโดรนที่ใช้งานในพื้นที่เกษตรกรรม (Drone-Survived farmland) ครอบคลุม 306,700 ตารางกิโลเมตร
การเกษตรมาตรฐานสูง (High-Standard Farmland)	พัฒนาเป็นพื้นที่การเกษตรมาตรฐานสูงจำนวน 5.05 ล้านเฮกตาร์
อุตสาหกรรมยานยนต์	ยอดขายรถยนต์ของจีนทั่วโลกแซงหน้าผู้ผลิตจากญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก
	ผู้ผลิตรถแบรนด์จีน 6 รายติดอันดับ 20 อันดับแรกของโลก
	ยอดขายรถยนต์ของผู้ผลิตจีนทั่วโลกสูงถึง 27 ล้านคันในค.ศ. 2025
	BYD ของจีนก้าวขึ้นเป็นผู้จำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้า (EV) อันดับ 1 ของโลก
อุตสาหกรรมบริการในแนว Sci-Fi (Science Fiction Industry)	รายได้รวมของอุตสาหกรรมบริการในแนว Sci-Fi สูงกว่า 1 แสนล้านหยวน ติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี
	รายได้อุตสาหกรรม Sci-Fi รว 126,100 ล้านหยวน ในปีค.ศ. 2025

ที่มา : ข้อมูลจาก Embassy of The People’s Republic of China in the United States

สำหรับตัวอย่างผลสำเร็จตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 ที่ชัดเจน คือ อุตสาหกรรมยานยนต์พลังงานสะอาดของจีน จากรายงานค.ศ. 2025 ผู้ผลิตรายหนึ่งของจีนมียอดขายรายรถยนต์ทั่วโลกแซงหน้าผู้ผลิตจากญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก โดยมียอดขายรวม 27 ล้านคัน (สูงกว่ายอดขายรายรถยนต์ของญี่ปุ่นที่ 25 ล้านคัน) สะท้อนถึงบทบาทที่โดดเด่นของจีนในอุตสาหกรรมยานยนต์โลก และมีผู้ผลิตรายหนึ่งที่ติดอันดับ 20 อันดับแรกของโลก ได้แก่ ค่ายรถ Chery ค่ายรถ Changan Automobile ค่ายรถ SAIC Motor และค่ายรถ Great Wall Motors และกลุ่มยานยนต์ไฟฟ้า (EV) ค่ายรถ BYD ของจีนสามารถทำยอดขายสูงกว่า Tesla ในปีค.ศ. 2025 ส่งผลให้ BYD ก้าวขึ้นเป็นผู้จำหน่ายยานยนต์ไฟฟ้า (EV) รายใหญ่ที่สุดของโลก

การเปรียบเทียบความแตกต่างกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 (ค.ศ. 2026-2030) มีความแตกต่างจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 ในหลายด้าน และจีนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ ภายใต้บริบทของสภาพแวดล้อมโลกที่ไม่แน่นอน และเผชิญปัญหาเชิงโครงสร้างภายในประเทศ

สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 ในด้านคุณภาพชีวิต แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ระบุให้อายุขัยเฉลี่ย (average life expectancy) ของประชากรคือ 80 ปี และเพิ่มตัวชี้วัดด้านสาธารณสุข และเพิ่มมาตรฐานการดำรงชีวิตโดยรวมของประชาชนจีน รวมทั้งการเร่งสร้างงานใหม่ในเขตเมืองให้มากขึ้น เพื่อรับมือกับปัญหาการว่างงานของนักศึกษาจบใหม่ เป็นต้น

ด้านสิ่งแวดล้อม จีนค่อนข้างประสบความสำเร็จในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับใหม่นี้ เช่น ตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ให้เป็นร้อยละ 25.8 และการลดลงของมลพิษทางอากาศ รวมทั้งการเพิ่มแหล่งน้ำผิวดินครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 90 ในเกณฑ์คุณภาพสูงขึ้น สะท้อนว่า หนุมานการพัฒนาของจีนมีการเน้น “การพัฒนาสีเขียว” (green development) อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ด้านการต่างประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ระบุถึงบริบทโลกที่มี “การเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งและซับซ้อน” มีความท้าทายใหม่ทั้งระบบ จีนใช้คำว่า “ลัทธิครอง

ความเป็นใหญ่” (hegemonism) มีแรงกดดันมาจากทั้งภายนอกและภายในประเทศ โดยเฉพาะความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ และกระแสการกีดกันทางการค้าที่เพิ่มขึ้น

ด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ รัฐบาลจีนยอมรับว่า ยังคงมีอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ที่จะต้องเร่งแก้ไขต่อไป เช่น อุปสงค์การบริโภคที่ยังไม่เพียงพอ และความเสี่ยงในภาคอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งหนี้ของรัฐบาลท้องถิ่น ตลอดจนการวางเป้าหมายชัดเจนในการฟื้นฟูชนบท เพื่อสร้างพื้นที่ชนบทให้มีความทันสมัยมากขึ้น

โดยสรุป แม้ว่าแผนพัฒนาฯ ทั้งสองฉบับจะมีเนื้อหาที่สืบเนื่องกัน หากแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 มีการยกระดับความสำคัญและการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในหลายด้าน โดยมีจุดหมายสำคัญ ดังนี้

เป้าหมายหลัก : ความแตกต่างพื้นฐานของแผนพัฒนาฯ ทั้งสองฉบับนี้ในแง่จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) โดยที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 เป็นการเริ่มต้นสร้างรากฐานสำหรับการพัฒนาให้ทันสมัยแบบสังคมนิยม ในขณะที่ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 มีการวางจุดหมายเพื่อสร้างความก้าวหน้าอย่างแข็งแกร่ง ท่ามกลางสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่ซับซ้อนและไม่แน่นอน เพื่อเป้าหมายการเป็น “ประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัย” ภายในค.ศ. 2035

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ปรับเปลี่ยนไป สะท้อนวิสัยทัศน์ในภาพรวมที่แตกต่างกัน โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 มุ่งเน้น “การสร้างความแข็งแกร่งจากภายใน” เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันต่อความไม่แน่นอนจากภายนอกอย่างชัดเจน สำหรับการเปลี่ยนแปลงใน 5 ประเด็นสำคัญ มีดังนี้

ประการแรก ระบบอุตสาหกรรม : ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 มุ่งเน้นการสร้างรากฐาน “ภาคเศรษฐกิจจริง” ให้แข็งแกร่งขึ้น และขับเคลื่อนด้วยทิศทางหลัก คือ ด้านปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) การพัฒนาสีเขียว และการบูรณาการอย่างลึกซึ้ง เช่น การบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีดิจิทัลกับภาคเศรษฐกิจจริง การนำ AI และโครงข่าย 6G เข้าไปหลอมรวมกับภาคการผลิตดั้งเดิม เพื่อเปลี่ยนโรงงานแบบเก่าให้เป็นโรงงานอัจฉริยะ

ประการที่สอง ตลาดภายในประเทศ : ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 เปลี่ยนจาก

แนวคิด “อุปทานสร้างอุปสงค์” มาสู่ “อุปสงค์และอุปทานส่งเสริมกันและกัน” อย่างสมดุลมากขึ้น และตั้งเป้าหมายชัดเจน เช่น การเพิ่ม “อัตราการบริโภคของประชาชน”

ประการที่สาม การพัฒนาสีเขียว : แม้การจัดลำดับความสำคัญจะแตกต่างจากแผนพัฒนาฯ ฉบับก่อนหน้า แต่จะเป็นแนวทางที่ “เข้มข้นและเจาะลึก” มากขึ้น โดยเปลี่ยนจากการควบคุมมลพิษที่ปลายทาง ไปสู่การควบคุมที่ต้นทาง เช่น การตั้งเป้าหมาย “สัดส่วนพลังงานที่ไม่ใช่ฟอสซิล” ให้ถึงร้อยละ 25 ภายในค.ศ. 2030

ประการที่สี่ การเปิดประเทศ : แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 เปลี่ยนจุดเน้นจากการเป็นฝ่าย “รับ” การลงทุน มาเป็นฝ่าย “รุก” ออกไปมีบทบาทในต่างประเทศ และส่งเสริมภาพลักษณ์ของจีนในระดับโลก เช่น การสร้างแบรนด์จีนให้โดดเด่น

ประการที่ห้า ความเป็นอยู่ของประชาชน : แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 เน้นการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ชัดเจนขึ้น เช่น การเพิ่มตัวชี้วัด “สัดส่วนเตียงสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพิงในสถานดูแล” เพื่อรับมือกับสังคมผู้สูงอายุโดยเฉพาะ

กล่าวโดยสรุป แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 เน้นปรับยกระดับเชิงโครงสร้างของจีน เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

จีนเปลี่ยนทิศ ท่ามกลางบริบทโลกที่ไม่แน่นอนและไม่เป็นมิตรกับจีน

สำหรับข้อความที่ระบุในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ยอมรับว่า จีนกำลังเผชิญกับโลกที่แม้จะมี “โอกาสทางยุทธศาสตร์” แต่ก็เต็มไปด้วยความเสี่ยงและความท้าทาย ภายใต้บรรยากาศโลกที่มีความไม่แน่นอน รัฐบาลจีนจึงต้องการเร่งเดินหน้าในด้านเทคโนโลยีระดับสูงและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต โดยมีจุดหมายหลักเพื่อพัฒนาระบบอุตสาหกรรมที่ทันสมัยและสามารถพึ่งพาตนเองได้ สะท้อนจากแก่นหลักเชิงยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 นั่นคือ “การพัฒนาคุณภาพสูง” (High-Quality Development)

ที่สำคัญ จีนกำลังเปลี่ยนทิศทางและแนวทางแบบเดิม จากการเติบโตเชิงปริมาณ ไปสู่การสร้าง “พลังการผลิตใหม่ที่มีคุณภาพ” (New Quality Productive Forces : NQPF) เน้นการสร้างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน และการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี

(Technological Self-Reliance)

สำหรับภาคการผลิต เน้นการวางฐานรากอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต การพัฒนาซอฟต์แวร์พื้นฐาน เครื่องจักรอุตสาหกรรมความแม่นยำสูง (Super-High-Precision Industrial Machines) ตลอดจนวัสดุขั้นสูง เพื่อสร้างห่วงโซ่ทางเทคโนโลยีขั้นสูง ต่อยอดจากรากฐานและจุดแข็งของจีนที่มีอยู่เดิม

ตัวอย่างเช่น “อุตสาหกรรมแห่งอนาคต” ที่จะใช้เทคโนโลยียุคใหม่ เช่น เทคโนโลยีควอนตัม (Quantum Technology) การผลิตชีวภาพ (Biomufacturing) การเชื่อมต่อสมองกับคอมพิวเตอร์ (Brain-Computer Interfaces : BCI) ไปจนถึงระบบสื่อสารแบบ 6G สะท้อนว่า จีนตั้งจุดหมายที่จะเป็นผู้นำการปฏิวัติเทคโนโลยีแห่งอนาคต

จากรายงานข้อมูลปี ค.ศ.2025 จีนได้จัดตั้งบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกิดใหม่และอุตสาหกรรมแห่งอนาคตกว่า 1,130,000 แห่ง ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.9 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เช่น อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีหุ่นยนต์ฮิวแมนนอยด์ (Humanoid Robotics) อุตสาหกรรมการบินพลเรือน (Civil Aviation) และปัญญาประดิษฐ์แบบ Generative AI

นอกจากนี้ แผนพัฒนา ฉบับที่ 15 ยังโดดเด่นในประเด็น“ความมั่นคง” ควบคู่ไปกับประเด็น“สังคม” เพื่อการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา (Development) กับการรักษาเสถียรภาพ (Stability) และการพึ่งพาตนเอง (Self-Reliance) รวมทั้งการยกระดับชีวิตประจำวันของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

ดัชนีชี้วัดเป้าหมายในแผนพัฒนา ฉบับที่ 15

สำหรับตัวอย่างดัชนีเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 เช่น การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) ต้องเติบโตมากกว่าร้อยละ 7 ต่อปี การควบคุมอัตราการว่างงานไม่ให้เกินร้อยละ 5.5 สัดส่วนประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71 และเป้าหมายเพิ่มรายได้เฉลี่ยของประชาชน การเพิ่มจำนวนปีเฉลี่ยของการเข้ารับการศึกษา และการตั้งเป้าหมายอายุขัยเฉลี่ยที่ยืนยาวขึ้น สะท้อนเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจีนทั้งประเทศ

ที่น่าสนใจ คือ ดัชนีชี้วัดเป้าหมายเพื่อสร้าง“ความมั่นคงด้านทรัพยากร” (Resource Security) เช่น การกำหนดดัชนีเป้าหมายการผลิตธัญพืช เพื่อความมั่นคงทาง

อาหาร (Food Security) และความมั่นคงทางพลังงาน (Energy Security) ซึ่งสอดคล้องกับบริบทโลกปัจจุบัน ในยุคที่ห่วงโซ่อุปทานสามารถสะดุดหรือถูกตัดขาดแยกตัวมากขึ้น (Decoupling) ความสามารถในการเลี้ยงดูประชากรของตนเองและจัดหาพลังงานเพื่อขับเคลื่อนประเทศ กลายเป็นประเด็นทางความมั่นคงแห่งชาติที่สำคัญมากขึ้น

สำหรับมิติด้านสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ตั้งเป้าหมายด้านการรับมือกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง เช่น การตั้งดัชนีเป้าหมายที่จะลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ต่อ GDP ลงร้อยละ 17 ภายใน 5 ปีจากนี้ และลดระดับมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะค่าฝุ่นละออง PM2.5 ลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ 25.8 เป็นต้น จึงชัดเจนว่า จีนเปลี่ยนทิศมุ่งเพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่ “เศรษฐกิจสีเขียว” (Green Transformation) อย่างเป็นระบบ ด้วยการกำหนด “ตัวเลขเป้าหมาย” และ “ดัชนีชี้วัดหลัก” ต่างๆ เพื่อเป็นเกณฑ์ประเมินความสำเร็จตามแผนพัฒนาฯ ที่วางไว้เมื่อครบ 5 ปีในปี ค.ศ. 2030

โดยสรุป จีนประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ภายใต้สถานการณ์โลกที่ไม่แน่นอน จึงต้องเน้นการพึ่งพาตนเองมากขึ้น มีจุดเด่นในด้านการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี และสร้างความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งการรักษาเสถียรภาพทางสังคม

สำหรับรายละเอียดเนื้อหาสาระในแต่ละด้านของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ของจีน จะอยู่ในบทต่อไป

บทที่ 2
อ่านหมุดหมายจีนผ่านสาระสำคัญ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15
(ค.ศ.2026–2030)

เนื้อหาหลักในบทนี้ จะเป็นการศึกษาสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของจีน ฉบับที่ 15 จากเอกสารทางการต้นฉบับที่มีการเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจมหภาคและการปฏิรูปโครงสร้าง ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนผ่านสีเขียว ด้านสังคม ประชากร และการพัฒนาทุนมนุษย์ ด้านการพัฒนาภูมิภาคและการขยายตัวของเมือง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการเปิดกว้างสู่ภายนอก ตลอดจนด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ

ตัวอย่างเป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ของจีน (ค.ศ. 2026-2030)

ตัวอย่างเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15	ค.ศ. 2025	ครบ 5 ปี ค.ศ. 2030
อายุขัยเฉลี่ย	79.25 ปี	80 ปี
อัตราประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง	67.89%	71%
สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมหลัก ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัลต่อ GDP	10.5%	12.5%
สัดส่วนการใช้พลังงานจากแหล่งที่ไม่ใช่ฟอสซิลต่อการบริโภคพลังงานทั้งหมด	21.7%	25%
ความสามารถการผลิตัญชีรวมของประเทศ	715 ล้านตัน	725 ล้านตัน

ที่มา: ผู้เขียนรวบรวมข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 15 ของจีน

เนื้อหาของแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 ของจีนจากเอกสารทางการเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ “China’s 15th Five-Year Plan for National Economic and Social Development of the People’s Republic of China” ครอบคลุมตั้งแต่ส่วนที่หนึ่ง จนถึงส่วนที่สิบแปด (Part 1-18) แบ่งเป็น 62 บท (Chapter 1-62) สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง : *Creating a new situation in China’s modernization*

ในส่วนแรกของแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 กล่าวถึงบริบทจีนและบริบทโลก และประเมินแผนพัฒนา ในฉบับก่อนหน้า และเน้นเป้าหมายวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ของแผนพัฒนา สรุปได้ดังนี้

บทที่ 1 : Development Environment

ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 ถือเป็นช่วงเวลาสำคัญในกระบวนการบรรลุเป้าหมาย “ประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัย” (Socialist Modernization) โดยเป็นช่วงเชื่อมต่อระหว่างอดีตและอนาคต และเป็นช่วงสำคัญในการวางรากฐานและดำเนินการอย่างรอบด้าน

ผลสำเร็จของแผนพัฒนา ฉบับที่ 14 : เศรษฐกิจจีนสามารถรักษาเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง

- มีขนาดเศรษฐกิจ GDP มูลค่ารวมมากกว่า 140 ล้านล้านหยวน
- มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมหลักด้านเศรษฐกิจดิจิทัล (Core Digital Economy Industries) สัดส่วนมากกว่าร้อยละ 10.5 ของ GDP
- ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) คิดเป็นร้อยละ 2.8 ของ GDP
- รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ต่อหัว (Disposable Income Per Capita) เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5.4 ต่อปี
- มีการสร้างงานใหม่ในเขตเมืองรวม 62.42 ล้านตำแหน่ง
- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยทำงาน (Average Years of Schooling) อยู่ที่ 11.3 ปี
- ชาวจีนมีอายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 79.25 ปี
- กำลังการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานที่ไม่ใช่เชื้อเพลิงฟอสซิล (Non-fossil Energy) แสงหน้าพลังงานฟอสซิลเป็นครั้งแรก

- ความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ในเมืองระดับจังหวัดขึ้นไปได้ลดลงเหลือ 28 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- สัดส่วนน้ำผิวดินที่ได้มาตรฐานชั้น III ขึ้นไป มีสัดส่วนเกินร้อยละ 90
- อัตราการปกคลุมป่าเกินร้อยละ 25
- ผลผลิตธัญพืชเกิน 1.4 ล้านล้านจิน (ประมาณ 715 ล้านตัน)

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมการพัฒนา: ในด้านระหว่างประเทศ โลกกำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สมดุลอำนาจระหว่างประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ การปฏิวัติเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมรอบใหม่กำลังเร่งตัวขึ้น ขณะเดียวกัน “ลัทธิเอกภาคินิยม” (Unilateralism) และ “ลัทธิกีดกันทางการค้า” (Protectionism) กำลังเพิ่มขึ้น ระเบียบเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศเผชิญความท้าทายอย่างรุนแรง

ด้านภายในประเทศ แม้ว่าเศรษฐกิจมหภาคของจีนมีรากฐานที่มั่นคง แต่ปัญหาการพัฒนาที่ไม่สมดุลยังคงเห็นได้ชัด อุปสงค์ที่มีประสิทธิภาพ (Effective Demand) ยังไม่เพียงพอ การกิจการเปลี่ยนแปลงเครื่องยนต์แบบเก่าในการขับเคลื่อนการเติบโตมาเป็นแบบใหม่ยังคงเป็นไปอย่างยากลำบาก และยังมีความเสี่ยงในภาคอสังหาริมทรัพย์ หนี้รัฐบาลท้องถิ่น และสถาบันการเงินขนาดเล็กและขนาดกลาง

บทที่ 2 Guiding Principles

จีนจะยึดมั่นใน “ความคิดสี่จีนผิงว่าด้วยสังคมนิยมอันเป็นเอกลักษณ์ของจีนในยุคใหม่” (Xi Jinping Thought on Socialism with Chinese Characteristics for a New Era) เป็นแนวทางหลัก โดยมุ่งเน้นการสร้าง “ประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัย” อย่างรอบด้าน ส่งเสริมการฟื้นฟูชาติให้กลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง ผ่านการสร้างความทันสมัยแบบจีน (Chinese-style Modernization) ยึดหลักการพัฒนาคุณภาพสูง (High-Quality Development) เป็นจุดหมายหลัก ใช้การปฏิรูปและนวัตกรรมเป็นแรงขับเคลื่อนพื้นฐาน หลักการที่ต้องปฏิบัติตามประกอบด้วย

- การยึดมั่นในการชี้นำของพรรคคอมมิวนิสต์
- การยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง

- การพัฒนาคุณภาพสูง
- การปฏิรูปอย่างลึกซึ้งรอบด้าน
- การผสมผสานกลไกตลาดที่มีประสิทธิภาพกับกลไกรัฐบาลที่มีความสามารถ
- การสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาและความมั่นคง

บทที่ 3 Main Objectives

จีนกำหนดเป้าหมายหลักในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ดังนี้

ประการแรก การพัฒนาคุณภาพสูงโดยสร้างความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อวางรากฐานในการบรรลุเป้าหมายระยะยาวในปี ค.ศ. 2035 ที่จะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP per capita) ให้เป็นสองเท่าเมื่อเทียบกับค.ศ. 2020 และนำจีนก้าวสู่สถานะประเทศพัฒนาแล้วระดับปานกลาง (Moderately developed countries) รวมถึงรักษาระดับการเติบโตของ GDP ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และเพิ่มอัตราการบริโภคของครัวเรือน

ประการที่สอง การยกระดับการพึ่งพาตนเองด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่าย R&D ทั้งสังคมเติบโตเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 7 ต่อปี

ประการที่สาม การปฏิรูประบบภายในให้เสร็จสิ้นโดยยกระดับระบบการปกครองและขีดความสามารถในการบริหารประเทศให้ทันสมัย ปรับปรุง “ระบบสังคมนิยมกลไกตลาด” และกลไกการเปิดกว้างสู่ภายนอก สร้างสภาพแวดล้อมทางตลาดที่ยุติธรรมและมีพลวัต

ประการที่สี่ การยกระดับอารยธรรมสังคมเพิ่มขึ้น โดยเสริมสร้างความเชื่อมั่นทางวัฒนธรรมและค่านิยมหลักของสังคมนิยม รวมถึงขยายอิทธิพลของวัฒนธรรมจีนและ Soft Power ของประเทศ

ประการที่ห้า การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรักษาอัตราการว่างงานในเขตเมืองให้อยู่ต่ำกว่าร้อยละ 5.5 เพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยทำงานเป็น 11.7 ปี อายุขัยเฉลี่ยเพิ่มเป็น 80 ปี

ประการที่หก การเร่งผลักดันโครงการ Beautiful China เพื่อบรรลุเป้าหมาย

Carbon Peak ตามที่กำหนดไว้ เช่น การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหน่วย GDP ลงร้อยละ 17 ลดระดับความเข้มข้นของฝุ่น PM2.5 ให้ต่ำกว่า 27 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เพิ่มสัดส่วนแหล่งน้ำคุณภาพดีเป็นร้อยละ 85 เพิ่มอัตราการปกคลุมของพื้นที่ป่าให้เป็นร้อยละ 25.8

ประการที่เจ็ด การสร้างเกราะป้องกันความมั่นคงแห่งชาติ สร้างระบบและขีดความสามารถด้านความมั่นคง โดยเพิ่มกำลังการผลิตถ่านหินให้ได้ประมาณ 1.45 ล้านล้านตัน (ประมาณ 725 ล้านตัน) และเพิ่มกำลังการผลิตพลังงานให้ถึง 5.8 พันล้านตันมาตรฐานถ่านหิน รวมถึงบรรลุเป้าหมายการครบรอบ 100 ปีการก่อตั้งกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (PLA) และสร้างประเทศจีนที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

ส่วนที่สอง : Building a Modern Industrial System and Consolidating the Foundation of the Real Economy

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 4 ถึงบทที่ 7 ของแผนพัฒนาฯ สรุปได้ดังนี้

บทที่ 4 Optimizing and Upgrading Traditional Industries

จีนจะมุ่งเน้นการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมในสาขาหลัก ปิโตรเคมี และต่อเรือ พัฒนาผลิตภัณฑ์ระดับสูงและสินค้าที่ขาดแคลน เร่งพัฒนาชิ้นส่วนและวัสดุเฉพาะทาง ส่งเสริมการผลิตอัจฉริยะ (Intelligent Manufacturing) การผลิตสีเขียว และการผลิตที่เน้นบริการ (Service-oriented Manufacturing) ดำเนินโครงการปรับปรุงฐานอุตสาหกรรม เพื่อเร่งพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐาน กระบวนการ และผลิตภัณฑ์หลัก ดำเนินโครงการพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีสำคัญ เสริมสร้างความได้เปรียบด้านการแข่งขันในแร่หายาก (Rare Earths) โลหะหายาก และวัสดุเชิงพิเศษ พร้อมทั้งปรับปรุงกลไกการแผ้วถางกำลังการผลิต และยกระดับความสามารถในการแข่งขัน ผ่านการบริหารจัดการราคาที่มีประสิทธิภาพ และการปรับเปลี่ยนนโยบายอุตสาหกรรมให้มีความเป็นสากล และเอื้อต่อประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น

บทที่ 5 Cultivating and Strengthening Emerging and Future Industries

จีนจะเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Emerging Industries) ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศยุคใหม่ พลังงานใหม่ วัสดุใหม่ ยานยนต์อัจฉริยะที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานใหม่ (Intelligent Connected New Energy Vehicles) หุ่นยนต์ ชีวเภสัชภัณฑ์ อุปกรณ์ระดับสูง และอวกาศ ขยายพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจทางทะเล และเศรษฐกิจการบินระดับต่ำ (Low-Altitude Economy : LAE) สำหรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต มุ่งเน้นเทคโนโลยีควอนตัม การผลิตทางชีวภาพ (Biomufacturing) พลังงานไฮโดรเจน และพลังงานนิวเคลียร์ฟิวชัน เทคโนโลยีเชื่อมต่อสมองมนุษย์กับคอมพิวเตอร์ (Brain-computer Interfaces) ปัญญาประดิษฐ์แบบ Embodied Intelligence และเทคโนโลยี 6G เร่งพัฒนาเครื่องบินโดยสารขนาดใหญ่ที่ผลิตในประเทศ ได้แก่ C919 และ C929 รวมถึงอุปกรณ์สำหรับการบินระดับต่ำ แบตเตอรี่แบบใหม่ อวกาศเชิงพาณิชย์ ไฮโดรเจนสีเขียว และอุปกรณ์การแพทย์ระดับสูง

บทที่ 6 Promoting High-Quality and Efficient Development of the Service Industry

จีนจะส่งเสริม “อุตสาหกรรมบริการเชิงผลิตภาพ” (Productive Service Industries) โดยมุ่งเน้นการสร้างห่วงโซาคุณค่าและกิจการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงในห่วงโซ่คุณค่า พัฒนาบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงสร้างศูนย์ออกแบบอุตสาหกรรมที่มีความสามารถแข่งขันระดับสากล ส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการผู้บริโภคที่มีคุณภาพสูง หลากหลายและสะดวก เร่งแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบริการสาธารณะ เช่น การดูแลผู้สูงอายุ การดูแลเด็ก และบริการสุขภาพ ขยายการเปิดเสรีภาคบริการระดับสูง ปรับปรุงกลไกราคาและดำเนินนโยบายสนับสนุนบริการแบบทั่วถึง (Inclusive Services)

บทที่ 7 Building a Modern Infrastructure System

ด้านการคมนาคมขนส่ง รัฐบาลจีนจะเร่งสร้างโครงข่ายทางรถไฟความเร็วสูงตามแผน “แปดแนวตั้งแปดแนวนอน” (Eight Vertical and Eight Horizontal) ให้เสร็จสมบูรณ์ พร้อมทั้งพัฒนาโครงข่ายทางด่วนระดับประเทศ ยกระดับการคมนาคมทางน้ำภายในประเทศ และสร้างกลุ่มท่าเรือและสนามบินระดับโลก

ด้านพลังงาน รัฐบาลจะเร่งสร้างระบบพลังงานใหม่ที่สะอาด คาร์บอนต่ำ ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสูง ดำเนินแผนปฏิบัติการ 10 ปีเพื่อเพิ่มพลังงานที่ไม่ใช่เชื้อเพลิงฟอสซิล

เป็นสองเท่า สร้างฐานพลังงานสะอาดในภาค “สามเขตภาคเหนือ” (Three Norths) ภาคตะวันตกเฉียงใต้ และชายฝั่ง และตั้งเป้ากำลังการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานนิวเคลียร์ชายฝั่ง อยู่ที่ประมาณ 110 ล้านกิโลวัตต์ และพลังงานลมนอกชายฝั่ง 100 ล้านกิโลวัตต์ขึ้นไป ความสามารถในการส่งพลังงานไฟฟ้าจากตะวันตกสู่ตะวันออก 420 ล้านกิโลวัตต์ขึ้นไป

ด้านชลประทาน จะเสริมสร้างโครงการผันน้ำสมัยใหม่ระดับชาติ รวมถึงโครงการผันน้ำใต้สู่เหนือ (South-to-North Water Diversion) ระยะที่ 2 และด้านโครงสร้างพื้นฐานใหม่ จะมีการพัฒนาเครือข่ายคอมพิวเตอร์แบบรวมศูนย์แห่งชาติ (East-West Computing Project) เครือข่าย 5G-A และ 10-Gigabit Optical รวมถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตดาวเทียมวงโคจรต่ำ (Low-orbit Satellite Internet) และโครงการเครือข่ายบล็อกเชนแห่งชาติ (National Blockchain Network)

ส่วนที่สาม : Accelerating High-Level Scientific and Technological Self-Reliance and Self-Strengthening to Lead the Development of New-Type Productivity

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 8 ถึงบทที่ 11 ของแผนพัฒนาฯ สรุปได้ดังนี้

บทที่ 8 Strengthening Original Innovation and Tackling Key Core Technologies

จีนจะมุ่งเน้นการเอาชนะอุปสรรคด้านเทคโนโลยีหลักในห่วงโซ่อุปทาน เช่น ชิปวงจรรวม (Integrated Circuits) เครื่องจักรอุตสาหกรรมและเครื่องมือระดับสูง ซอฟต์แวร์พื้นฐานหลัก วัสดุขั้นสูง และการผลิตทางชีวภาพ (Biomufacturing) โดยจะใช้มาตรการและระบบการแข่งขันแบบเปิด เพื่อค้นหาผู้มีความสามารถ (Talent) พร้อมทั้งบูรณาการการวิจัยเข้ากับการใช้งานจริง การกำหนดมาตรฐาน และการบ่มเพาะอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการยกระดับผลิตภัณ์อย่างรวดเร็ว

เสริมสร้างแนวรบในด้านเทคโนโลยียุทธศาสตร์ระดับแนวหน้า โดยมุ่งเน้นในด้านปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีควอนตัม เทคโนโลยีชีวภาพ และพลังงานใหม่ มีการจัดทำบัญชีรายชื่อเทคโนโลยีสำคัญและเทคโนโลยีอุบัติใหม่ระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

เนื่อง รัฐบาลจะสนับสนุนนวัตกรรมที่สร้างความเปลี่ยนแปลง (Disruptive Innovation) แม้จะเป็นแค่โครงการวิจัย (อาจจะยังไม่มีข้อสรุปผลวิจัยชัดเจน) รวมถึงการขยายขอบเขต โครงการวิจัยภายใต้การสนับสนุนของมูลนิธิวิทยาศาสตร์ธรรมชาติแห่งชาติจีน เพื่อตอบสนองความต้องการเชิงยุทธศาสตร์ของชาติ โดยมีเป้าหมายระยะยาวไปจนถึงค.ศ. 2035

นอกจากนี้ จะมีการยกระดับการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) ให้ครอบคลุมทั้ง การวิจัยตามเป้าหมายและการวิจัยอย่างอิสระ โดยมุ่งเน้นการสร้างรูปแบบการมอบทุนที่ หลากหลายทั้งจากภาครัฐ องค์กรทางสังคม และบุคคลทั่วไป การให้สิทธิประโยชน์ทาง ภาษี และเพิ่มงบประมาณการวิจัยพื้นฐาน เพื่อให้สัดส่วน R&D โดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัย สำคัญ รวมทั้งการพัฒนากลไกการสนับสนุนทางการเงินที่มั่นคง และมีระยะเวลายาวนาน ให้แก่ทีมนักวิจัยและบุคลากรคนรุ่นใหม่ พร้อมกับสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการวิจัย ที่แม้จะมีความเสี่ยงสูงแต่ก็มีมูลค่าสูง และเป็นสภาพแวดล้อมที่ยอมรับความล้มเหลวจาก การทดลองในศาสตร์แขนงใหม่ ๆ ที่มีความซับซ้อน และมีการบูรณาการข้ามสาขาวิชา อย่างลึกซึ้ง

บทที่ 9 Enhancing Systematic Innovation Capabilities

จีนจะดำเนินการพัฒนาขีดความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิง ยุทธศาสตร์ของชาติมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรด้านนวัตกรรม ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อสร้างระบบนวัตกรรมแห่งชาติที่เป็นอิสระ สมบูรณ์ เปิดกว้าง และมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดวางตำแหน่งหน้าที่ของหน่วยงานสำคัญให้ ชัดเจน

- ห้องปฏิบัติการแห่งชาติจะทำหน้าที่เป็นผู้นำในการดำเนินภารกิจวิจัยที่สำคัญ และทดลองรูปแบบของโครงการวิจัยใหม่ ๆ
- สถาบันวิจัยของรัฐจะได้รับการปรับปรุงโครงสร้างและการจัดการให้สอดคล้อง กับความรับผิดชอบ
- มหาวิทยาลัยวิจัยชั้นนำจะมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมทางวิชาการระดับโลก เพื่อเป็นกำลังหลักในการวิจัยพื้นฐานและการบ่มเพาะบุคลากร

สำหรับภาคเอกชนจะมีการส่งเสริมบริษัทเทคโนโลยีขึ้นนำให้มีความสามารถในการบูรณาการทรัพยากรด้านนวัตกรรม และสร้างระบบนิเวศอุตสาหกรรม โดยมีการกำกับดูแลและสนับสนุนสถาบันวิจัยและพัฒนาในรูปแบบใหม่ควบคู่กันไป

ด้านการรับรองนวัตกรรม จะมีการเสริมสร้างกลไกประสานงานระดับนโยบาย และการให้คำปรึกษาในการตัดสินใจสำคัญ พร้อมทั้งปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณจากส่วนกลาง และการลงทุนร่วมระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่นให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด รัฐบาลจะขยายขอบเขตการใช้ระบบงบประมาณแบบเหมาจ่าย (lump-sum) เพื่อมอบอำนาจให้นักวิทยาศาสตร์มีสิทธิตัดสินใจในกระบวนการวิจัย และการบริหารจัดการทรัพยากรได้มากขึ้น

การมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพึ่งพาตนเองในด้านวิทยาศาสตร์ การวางผังโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ การพัฒนาวารสารวิชาการ และข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถแบ่งปันกันได้ รวมถึงการพัฒนาระบบนวัตกรรมเชิงพื้นที่ผ่านการสร้างศูนย์นวัตกรรมระดับสากลและภูมิภาค เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ผ่านการเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่น

นอกจากนี้ จะมีการสร้างระบบนิเวศแบบเปิด เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันนวัตกรรมระดับโลก จะมีการสนับสนุนความร่วมมือกับนักวิจัยจากทั่วโลก เพื่อแก้ไขปัญหาทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ ผ่านการขยายการเข้าถึงโครงการและกองทุนวิจัยสู่ระดับสากล รวมถึงการพัฒนาระบบจัดการงบประมาณและการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ข้ามพรมแดนอย่างปลอดภัยและเป็นระเบียบ

รัฐบาลจีนมุ่งส่งเสริมให้นักวิทยาศาสตร์ทั่วโลกเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและแพลตฟอร์มการวิจัยที่สำคัญ พร้อมทั้งปรับปรุงกลไกการแลกเปลี่ยนทางวิชาชีพของมหาวิทยาลัยและองค์กรวิชาการต่าง ๆ โดยมุ่งหวังจะเป็นผู้นำในการริเริ่ม และมีส่วนร่วมในโครงการทางวิทยาศาสตร์ขนาดใหญ่ระดับโลก สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศภายในประเทศ และการสร้างรางวัลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลในระดับนานาชาติ

บทที่ 10 Strengthening the Leading Role of Enterprises in Technological Innovation

รัฐบาลจีนจะมุ่งเน้นให้ภาคธุรกิจเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ การลงทุนวิจัย และการประยุกต์ใช้ผลงานด้านนวัตกรรม โดยสร้างระบบนโยบายที่ดึงดูดทั้งโครงการแพลตฟอร์ม ข้อมูล และบุคลากรเข้าสู่สถานประกอบการ บริษัทเอกชนจะได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางนโยบายวิทยาศาสตร์ระดับชาติมากขึ้น โดยเฉพาะบริษัทชั้นนำที่จะได้รับอำนาจตัดสินใจอย่างอิสระในการวางแผน (Roadmap) และการบริหารจัดการงบประมาณวิจัย นอกจากนี้ ยังมีมาตรการส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความสามารถเข้าสู่ภาคธุรกิจได้ง่ายขึ้น เช่น การอนุญาตให้นักวิจัยลาพักงาน เพื่อไปสร้างธุรกิจหรือควบตำแหน่งในภาคเอกชนโดยได้รับค่าตอบแทนเพิ่มเติม

มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัย แนวทางสำคัญ คือ การส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเป็นผู้นำในการจัดตั้ง “กลุ่มความร่วมมือด้านนวัตกรรม” (Innovation Consortia) เพื่อวิจัยเทคโนโลยีพื้นฐาน และทดสอบการใช้งานจริงในระดับอุตสาหกรรม โดยมีการปฏิรูประบบการจัดการผลงานวิจัยของรัฐ เพื่อเร่งการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่การใช้งานจริง

สำหรับการสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จะมีการใช้ระบบ “ใช้งานก่อน จ่ายทีหลัง” ในการอนุญาตให้เข้าถึงสิทธิบัตรนวัตกรรมจากมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งสนับสนุนให้บริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่เปิดโครงสร้างพื้นฐานการวิจัยและพื้นที่ทดสอบนวัตกรรมให้ SMEs ได้เข้าใช้งานด้วย

เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ รัฐบาลจะสร้างระบบนโยบายสนับสนุนและนโยบายการเงินเพื่อนวัตกรรม โดยการเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น การหักลดหย่อนค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) และการสร้างระบบกองทุนสำรองเพื่อการวิจัยในบริษัท นอกจากนี้ ยังมีการสร้างระบบการเงินที่ครบวงจร ตั้งแต่การสนับสนุนเงินทุนระยะยาวสำหรับเทคโนโลยีขั้นสูง การส่งเสริมให้บริษัทเทคโนโลยีเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (IPO) และการออกหุ้นกู้ในตลาดตราสารหนี้ ไปจนถึงการพัฒนาธุรกิจประเภทร่วมทุน (Venture Capital) ทั้งในและนอกประเทศ ควบคู่ไปกับการใช้มาตรการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์นวัตกรรม และการสร้างระบบ

ประกันภัยสำหรับงานเทคโนโลยี ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเข้มงวดตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน

บทที่ 11 Promoting the Integrated Development of Education, Science and Technology Talents

จีนจะมุ่งเน้นการเชื่อมโยงการศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการบุคลากร เพื่อสร้างวงจรเชิงบวกระหว่างการสร้างสรรค์นวัตกรรม และการบ่มเพาะบุคลากรด้วยตนเอง โดยมีการจัดตั้งกลไกประสานงานยุทธศาสตร์ระดับชาติ เพื่อบูรณาการเป้าหมายและทรัพยากรเข้าด้วยกัน รัฐบาลมุ่งหวังที่จะสร้างศูนย์กลางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และบุคลากรที่มีอิทธิพลในระดับโลก พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนา “กลุ่มบุคลากรเชิงยุทธศาสตร์” ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ นักวิทยาศาสตร์แขนงสำคัญ ผู้นำด้านเทคโนโลยี ไปจนถึงนักวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเชิงพื้นที่ทั่วประเทศ

ในด้านการบ่มเพาะบุคลากรด้านนวัตกรรม จะมีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการเชิงยุทธศาสตร์ของชาติและภาคอุตสาหกรรม โดยการขยายขอบเขตโครงการ “Double First-Class” และจัดตั้งมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งใหม่ในสาขาที่จำเป็นเร่งด่วน เช่น ปัญญาประดิษฐ์ และชิปวงจรรวม (Integrated Circuits) นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการฝึกฝนทักษะวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่ระดับเยาวชน พร้อมทั้งเชื่อมโยงหลักสูตรปริญญาตรีโท และเอกในสาขาพื้นฐานและสาขาข้ามศาสตร์เข้าด้วยกัน โดยจะมีการจัดสรรโควตาการรับนักศึกษาให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจสำคัญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยเฉพาะ

สำหรับการประเมินและสร้างแรงจูงใจ จะมีการปฏิรูประบบประเมินผลโดยใช้ความสามารถ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการอุทิศตนเป็นเกณฑ์หลัก แทนการตัดสินจากตำแหน่งหรือลำดับชั้นเพียงอย่างเดียว โดยการวิจัยพื้นฐานจะเน้นที่ความแปลกใหม่และมูลค่าทางวิชาการ ส่วนการวิจัยประยุกต์จะใช้ผลตอบแทนจากผู้ใช้และตลาดเป็นตัวชี้วัดสำคัญ รัฐบาลจะมอบอำนาจให้หน่วยงานที่ทำงานมีความเป็นอิสระมากขึ้นในการประเมินผลและกำหนดค่าตอบแทน พร้อมทั้งเปิดรับบุคลากรที่มีความสามารถที่เชี่ยวชาญเทคโนโลยีขั้นสูงจากต่างประเทศ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังวัฒนธรรมนวัตกรรม จริยธรรมทางวิทยาศาสตร์ และจิตวิญญาณของนักวิทยาศาสตร์ให้เข้มแข็งในสังคมจีน

ส่วนที่สี่ : Deepening the Construction of Digital China and Enhancing the Level of Digital and Intelligent Development

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 12 ถึงบทที่ 14 ของแผนพัฒนาฯ สรุปได้ดังนี้

บทที่ 12 Enhancing Computing Power, Algorithm, and Efficient Data Supply

จีนจะมุ่งเน้นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคอมพิวเตอร์ การพัฒนาอัลกอริทึมของโมเดล และการจัดหาทรัพยากรข้อมูล (Data) ที่มีคุณภาพสูง โดยจะมีการวางแผนและก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านการประมวลผลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่เน้นความเข้มข้น เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเข้าถึงได้ ซึ่งรวมไปถึงการเร่งสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับชาติ และการสนับสนุนภูมิภาคที่มีความพร้อมให้พัฒนาขีดความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย

นอกจากนี้ จะส่งเสริมการสร้างและการดำเนินงานสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคอมพิวเตอร์ในเชิงพาณิชย์ ผ่านการสนับสนุนความต้องการใช้งานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดซื้อบริการจากภาครัฐและการเข้ากำลังประมวลผล ตลอดจนการพัฒนาการให้บริการคลาวด์อัจฉริยะที่ได้มาตรฐานและสามารถขยายขนาดได้

ในแง่ของการจัดการทรัพยากรและระบบนิเวศ จะมีการส่งเสริมการใช้งานพลังงานสะอาดควบคู่ไปกับการใช้กำลังประมวลผล พร้อมทั้งสร้างระบบการตรวจสอบและจัดสรรกำลังประมวลผลทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงและจับคู่กำลังประมวลผลให้มีความแม่นยำสูงสุด รวมทั้งการเร่งบ่มเพาะการพัฒนาซอฟต์แวร์ที่ทำงานร่วมกัน และสามารถควบคุมได้ด้วยตนเอง เพื่อความมั่นคงและประสิทธิภาพในการดำเนินงานระยะยาว

บทที่ 13 Promoting the Empowerment of Digital Intelligence Technology in All Aspects

จีนจะดำเนินโครงการ “AI+” อย่างเต็มรูปแบบ โดยมุ่งเน้นการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์เข้ากับทุกภาคส่วนของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรมหลักในเศรษฐกิจดิจิทัล เช่น เทคโนโลยีการสื่อสารยุคใหม่ คลาวด์คอมพิวเตอร์

และบล็อกเชน ควบคู่ไปกับการยกระดับอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์อุตสาหกรรมระดับสูง เพื่อสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัลที่แข่งขันได้ในระดับสากล รวมทั้งเน้นการเปลี่ยนผ่านภาคการผลิตสู่ระบบอัจฉริยะผ่านโครงการอินเทอร์เน็ตอุตสาหกรรม การพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ และการสร้างเครือข่ายบริการที่ช่วยให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้ง่ายขึ้น และการพัฒนาระบบโอเพนซอร์ส เพื่อรองรับนวัตกรรมที่เปิดกว้าง

ในมิติของการยกระดับคุณภาพชีวิต จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูล (Data) มาใช้อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อพัฒนาบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข และการดูแลผู้สูงอายุ โดยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมอัจฉริยะในที่พิกอาศัย การคมนาคม และชุมชน

ภาคสาธารณสุขจะได้รับประโยชน์จากการใช้ AI ช่วยในการวินิจฉัยทางการแพทย์ และการบริหารจัดการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะที่ภาคการศึกษาจะมุ่งเน้นการปฏิรูประบบการเรียนรู้ด้วย AI และการส่งเสริมความเท่าเทียมในการให้บริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน พร้อมไปกับการเสริมสร้างทักษะดิจิทัลให้แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงานและรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

สำหรับการบริหารงานภาครัฐ จะมีการพัฒนาระบบรัฐบาลดิจิทัลที่ครอบคลุมและเข้าถึงง่าย ผ่านแพลตฟอร์มบริการออนไลน์แบบบูรณาการทั่วประเทศ ซึ่งเอื้อต่อการแบ่งปันข้อมูลข้ามหน่วยงานและภูมิภาคได้อย่างปลอดภัย การนำโมเดลปัญญาประดิษฐ์ขนาดใหญ่มาประยุกต์ใช้จะช่วยให้รัฐสามารถระบุความต้องการของประชาชนได้อย่างแม่นยำ และให้บริการในเชิงรุกได้ดีขึ้น นอกจากนี้ จะใช้เทคโนโลยี AI ในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยเพื่อเสริมความแข็งแกร่งด้านการกำกับดูแลความมั่นคง และการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

บทที่ 14 Creating a Healthy and Orderly Development Ecosystem

การพัฒนาในยุคดิจิทัลมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมและการกำกับดูแล โดยเริ่มจากการจัดตั้งระบบพื้นฐานสำหรับทรัพยากรข้อมูล (Data Elements) ที่ครอบคลุมทั้งเรื่องสิทธิในทรัพย์สิน การหมุนเวียน และการจัดสรรรายได้ที่เป็นธรรม รัฐบาลจะเร่งสร้างตลาดข้อมูล (Data) ระดับชาติที่เปิดกว้างภายใต้มาตรฐานการซื้อขายที่ชัดเจน พร้อมทั้งพัฒนาระบบจดทะเบียนสิทธิในทรัพย์สินข้อมูล (Data) และการกำหนดราคาที่

สะท้อนคุณค่าจริง รวมทั้งการใช้ระบบจำแนกประเภทและจัดระดับความสำคัญของข้อมูล (Data) เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการคุ้มครองความปลอดภัยตลอดทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การจัดเก็บไปจนถึงการใช้งาน

ในด้านการกำกับดูแลเทคโนโลยีอุบัติใหม่และปัญญาประดิษฐ์ จะมีการสร้างกลไก ที่เน้นความปลอดภัยและธรรมาภิบาล ผ่านการปรับปรุงกฎหมาย ข้อกำหนดด้านจริยธรรม และการประเมินความเสี่ยงตลอดวงจรชีวิตของเทคโนโลยี รัฐมุ่งเน้นความโปร่งใสของอัล กอริทึมและการระบุสิทธิความรับผิดชอบในเนื้อหาที่สร้างโดย AI (AI-Generated Content : AIGC) ให้ชัดเจนระหว่างผู้พัฒนาและผู้ใช้งาน รวมถึงการกำกับดูแลธุรกิจรูปแบบ แพลตฟอร์มอย่างเข้มงวด ทั้งในส่วนของคุณค่าข้อมูล (Data) และจำนวนการใช้งาน เพื่อ ป้องกันการผูกขาดและการใช้ข้อมูลในทางที่ผิด เช่น เทคโนโลยี Deepfakes หรือการ ละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยมุ่งหวังให้เกิดสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่ยุติธรรม และเอื้อ ต่อทุกภาคส่วน

สำหรับการขยายความร่วมมือสู่สากล มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายพันธมิตรดิจิทัล ระดับโลก เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในด้านอีคอมเมิร์ซ การชำระเงินดิจิทัล และเมือง อัจฉริยะ พร้อมทั้งวางโครงสร้างพื้นฐานรองรับการไหลเวียนของข้อมูล (Data) ข้าม พรมแดนอย่างเป็นระเบียบ รัฐบาลจีนมีเป้าหมายที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนด บรรทัดฐานสากลด้านการกำกับดูแล AI และความปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยเฉพาะการ สนับสนุนกลุ่มประเทศโลกใต้ (Global South) ให้มีขีดความสามารถด้านเทคโนโลยี อัจฉริยะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ทั่วถึงและได้ประโยชน์ร่วมกันในระดับนานาชาติ

ส่วนที่ห้า : Building a Strong Domestic Market and Accelerating the Construction of a New Development Pattern

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 15 ถึงบทที่ 17 ของแผนพัฒนาฯ สรุปได้ดังนี้

บทที่ 15 Vigorously Boosting Consumption

จีนจะมุ่งเน้นการเสริมสร้างรากฐานด้านการบริโภคของประชาชน จากการส่งเสริม การจ้างงาน การเพิ่มรายได้ และการสร้างความเชื่อมั่นที่มั่นคง โดยมุ่งเน้นการขยายขีด ความสามารถในการจ้างงานในสาขาใหม่ ๆ เช่น เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจสีเขียว และ

เศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุ (Silver Economy) รัฐบาลมุ่งผลักดันการเติบโตของรายได้อย่างต่อเนื่อง ผ่านการปรับฐานค่าแรงขึ้นตัวอย่างสม่ำเสมอ และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจสำหรับธุรกิจขนาดจิ๋วและขนาดเล็ก รวมถึงบุคคลที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว นอกจากนี้ยังมีการสร้างความปลอดภัยทางสังคมให้ครอบคลุมถึงแรงงานอิสระ และการปรับปรุงระบบสวัสดิการให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพจริง เพื่อสร้างกลไกการบริโภคที่ยั่งยืนในระยะยาว

ในมิติของการปลดล็อกศักยภาพการบริโภคด้านบริการ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเข้าถึงตลาดและการผสมรวมรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ โดยมุ่งเน้นความสะดวกในชีวิตประจำวันผ่านการสร้าง “ผังเมือง 15 นาที” (15-Minute City) ในชุมชน และการยกระดับบริการดูแลผู้สูงอายุ เด็ก และงานบ้าน พร้อมทั้งส่งเสริมการบริโภคที่เน้นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เช่น การศึกษา สุขภาพ และการนำเข้าทรัพยากรบริการคุณภาพระดับสากล

นอกจากนี้ ยังมีการกระตุ้นการบริโภคเชิงสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมทางวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ เช่น การท่องเที่ยวฤดูหนาว การล่องเรือสำราญ และการบริโภคในอุตสาหกรรมการบินต่ำ (Low-altitude consumption) เพื่อสร้างสถานการณ์การบริโภคที่ทันสมัยและมีการบูรณาการข้ามศาสตร์

สำหรับการขยายและยกระดับการบริโภคสินค้า จะมีการใช้แบรนด์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเป็นตัวนำในการยกระดับมาตรฐานสินค้า โดยเฉพาะสินค้ามูลค่าสูงอย่าง อสังหาริมทรัพย์ที่เน้นการปรับปรุงอาคารเก่าให้รองรับสังคมสูงวัยและระบบอัจฉริยะ ส่วนอุตสาหกรรมยานยนต์จะเปลี่ยนผ่านจากการจัดการด้านการซื้อเป็นการจัดการด้านการใช้งาน โดยเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างสถานีชาร์จ และระบบสลับแบตเตอรี่ พร้อมทั้งส่งเสริมตลาดการบริการหลังการขาย และการหมุนเวียนสินค้ามือสอง ผ่านระบบรีไซเคิลที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่ยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้บริโภค (Customized production) สินค้าดิจิทัล และสินค้าสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเจาะกลุ่มตลาดระดับกลางถึงบนและสร้างความแข็งแกร่งให้กับแบรนด์ดั้งเดิมและแบรนด์ใหม่ที่เป็นที่นิยม

การปรับปรุงสภาพแวดล้อมการบริโภคอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดซื้อจำกัดที่ไม่สมเหตุสมผลและพัฒนาระบบการดำเนินเรื่องให้สอดคล้องกับรูปแบบการค้าสมัยใหม่ รัฐบาลจะเพิ่มการสนับสนุนทางการเงินและสร้างบรรยากาศที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติผ่านโครงการ “Shop in China” และการพัฒนาเมืองศูนย์กลางการบริโภคระดับสากล ควบคู่ไปกับการบังคับใช้ระบบวันลาพักร้อน และการสำรวจช่วงเวลาปิดเทอมใหม่ ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการบริโภค พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะในระบบการขายออนไลน์และการไลฟ์สดริมฝั่ง รวมถึงการปรับปรุงระบบสถิติการบริโภคให้ครอบคลุมและแม่นยำเพื่อรองรับการเติบโตในอนาคต

บทที่ 16 Expanding Effective Investment

จีนจะเร่งสร้างกลไกการเติบโตของการลงทุน โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนของภาครัฐผ่านการปรับสมดุลระหว่างโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยให้ความสำคัญกับโครงการด้านสวัสดิการที่ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เช่น บริการดูแลผู้สูงอายุ สาธารณสุข และการศึกษาคุณภาพสูง ควบคู่ไปกับการสนับสนุนผลิตภาพคุณภาพใหม่ (New-quality productivity) ผ่านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน รัฐบาลจีนจะปฏิรูประบบบริหารจัดการงบประมาณ และพันธบัตรท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวและโปร่งใสตลอดกระบวนการ เพื่อเร่งการอนุมัติโครงการและป้องกันการลงทุนที่ไร้ประสิทธิภาพ

ในส่วนของภาคเอกชน รัฐยึดหลักการปฏิบัติที่เท่าเทียมและการคุ้มครองสิทธิ เพื่อจูงใจให้บริษัทเอกชนร่วมลงทุนในโครงการยุทธศาสตร์ขนาดใหญ่ เช่น ระบบรางและพลังงานมากขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนการลงทุนในนวัตกรรมเทคโนโลยี โดยเปิดพื้นที่ให้เอกชนเข้าถึงสถานการณ์การใช้งานจริงในสาขาเกิดใหม่ รัฐบาลจะรับรองสิทธิในการลงทุน และการเข้าถึงปัจจัยการผลิต ทั้งที่ดินและแหล่งเงินทุนอย่างเป็นธรรม พร้อมปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการกองทุนภาครัฐให้มีทิศทางที่ชัดเจน และมีระบบการจัดการที่ครบวงจรตั้งแต่การเริ่มลงทุนไปจนถึงการถอนทุนอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมวงจรเชิงบวกระหว่างการลงทุนและการบริโภคผ่านการลงทุนในอุตสาหกรรมที่สร้างงานและสร้างรายได้สูง เพื่อเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ประชาชน ขณะเดียวกัน ก็นำแนวโน้มการยกระดับการบริโภคมาเป็นตัวนำทิศทางการลงทุนในภาค

บริการ สุขภาพ กีฬา และนันทนาการ รวมถึงการพัฒนาประสิทธิภาพการค้าและโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ในระดับท้องถิ่นและชนบท เพื่อเปิดช่องทางและสร้างแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน

บทที่ 17 Deepening the Construction of a Unified National Market

จีนจะเน้นบูรณาการและเชื่อมโยงตลาดภายในประเทศทั้งหมดให้เป็นตลาดหนึ่งเดียว (unified national market) โดยการขจัดอุปสรรคจากการกีดกันในระดับท้องถิ่นและปัญหาการแบ่งแยกตลาดเป็นส่วนๆ เพื่อส่งเสริมการไหลเวียนของสินค้าและปัจจัยการผลิตในวงกว้าง เริ่มจากการปรับปรุงระบบพื้นฐานด้านสิทธิในทรัพย์สินให้มีความเท่าเทียมในทุกกรรมสิทธิ์ การคุ้มครองความลับทางการค้า และการใช้ “บัญชีรายการเดียว” (One National List) สำหรับการเข้าถึงตลาดทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนา “ระบบเครดิตสังคม” ให้สามารถแบ่งปันข้อมูล และให้รางวัลหรือลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปฏิรูประบบสถิติและการคลัง เพื่อให้เอื้อต่อการทำธุรกิจข้ามพื้นที่ และสร้างกลไกการออกจากตลาดที่ง่ายและรวดเร็วขึ้นสำหรับธุรกิจทุกรูปแบบ

จะมีการยกระดับกฎระเบียบการกำกับดูแลตลาดให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อทำลายกำแพงในการเข้าถึงทรัพยากร การรับรองคุณสมบัติ และการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ รัฐบาลจะควบคุมกิจกรรมการส่งเสริมการลงทุนของท้องถิ่นให้มีความโปร่งใสและมีขอบเขตที่ชัดเจน พร้อมทั้งเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย ป้องกันการผูกขาด และการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งการมุ่งพัฒนามาตรฐานแห่งชาติให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และส่งเสริมการยอมรับผลการตรวจสอบและรับรองคุณภาพร่วมกัน เพื่อสร้างตลาดที่มีระเบียบและราคาที่ยุติธรรมอย่างแท้จริง

สำหรับการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน จะมีการสร้างระบบโลจิสติกส์สมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อดัดต้นทุนโดยรวมของสังคม โดยเน้นการพัฒนาเครือข่ายการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ และการใช้ระบบ “ใบตราส่งสินค้าชุดเดียว” (Single Bill of Lading) เพื่อรวมเอกสารสำหรับการขนส่งต่างๆ ให้เหลือเพียงใบเดียว สร้างความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้าทางรางและทางน้ำ นอกจากนี้ จะมีการสร้างแพลตฟอร์มกลางสำหรับการซื้อขายทรัพยากรสาธารณะ และการประมูลงานภาครัฐที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดย

นำเทคโนโลยี AI และ Big Data มาใช้ในการกำกับดูแลและเปิดเผยข้อมูลตลอดกระบวนการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในระดับสูงสุด

ส่วนที่หก : Accelerating the Construction of a High-Level Socialist Market Economy System to Enhance the Momentum for High-Quality Development

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 18 ถึงบทที่ 20 ของแผนพัฒนาฯ สรุปได้ดังนี้

บทที่ 18 Fully Stimulating the Vitality of Various Business Entities

จีนจะปฏิรูปรัฐวิสาหกิจและสินทรัพย์ของรัฐ เพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและมีบทบาทนำในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและโครงสร้างพื้นฐานหลักของชาติ โดยจะมีการจัดสรรทุนของรัฐให้มุ่งเน้นในด้านบริการสาธารณะ การกิจบรรเทาสาธารณภัย และสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีแห่งอนาคต รัฐบาลจะส่งเสริมการบริหารงานตามกลไกตลาด และการสร้างนวัตกรรมต้นแบบ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน ผ่านการร่วมทุนและการทำงานเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อบูรณาการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเอกชน จะมีการบังคับใช้กฎหมายส่งเสริมเศรษฐกิจภาคเอกชน เพื่อรับรองความเท่าเทียมในการเข้าถึงปัจจัยการผลิต การแข่งขันที่ยุติธรรม และการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินตามกฎหมาย รัฐบาลจะเปิดพื้นที่ให้เอกชนเข้าสู่ธุรกิจโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนให้เอกชนก้าวสู่การเป็นผู้นำในโครงการวิจัยเทคโนโลยีระดับชาติ พร้อมทั้งเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยของรัฐได้มากขึ้น

นอกจากนี้ ยังเน้นการเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางการเงินผ่านระบบสินเชื่อแบบบูรณาการ และการสร้างกลไกการสื่อสารระหว่างรัฐและเอกชนที่สม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที โดยมุ่งส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดใหญ่และ SMEs เติบโตไปพร้อมกันอย่างมั่นคง

ในด้านการสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจระดับสากล จะเน้นการบริหารที่ยึดหลักนิติธรรม และกลไกตลาดผ่านระบบบริการภาครัฐที่เบ็ดเสร็จและรวดเร็ว โดยลดขั้นตอนการขอใบอนุญาตที่ซ้ำซ้อน และส่งเสริมระบบความร่วมมือด้านสินเชื่อ รัฐบาลจะเพิ่ม

ความเข้มงวดในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินผ่านกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะการป้องกันการบังคับใช้กฎหมายที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนตน หรือการอายัดทรัพย์สินที่พบการร่ำรวยเกินปกติ รวมถึงการสร้างกลไกจัดการหนี้ค้ำชำระของภาครัฐต่อเอกชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมจิตวิญญาณของผู้ประกอบการในการสร้างองค์กรที่มีมาตรฐานระดับโลก

บทที่ 19 Accelerating the Improvement of the Market-Based Allocation System and Mechanism for Factors of Production

จีนจะปฏิรูปตลาดปัจจัยการผลิต โดยมุ่งเน้นการจัดสรรตามกลไกตลาด โดยเริ่มจากการสร้างตลาดที่ดินในเขตเมืองและชนบทที่เป็นเอกภาพ การปรับปรุงหน้าที่ของตลาดทุนให้มีความเสถียรและมีคุณภาพ ผ่านระบบการจดทะเบียน และการบริหารจัดการบริษัทที่จดทะเบียนที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจัดอุปสรรคกฎระเบียบในเรื่องทะเบียนบ้าน (Hukou Reform) และสวัสดิการสังคม เพื่อส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานและบุคลากรอย่างเสรี นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการบ่มเพาะตลาดเทคโนโลยี และข้อมูล (Data) ในระดับชาติผ่านโครงการนำร่อง เพื่อสร้างมาตรฐานการจัดสรรทรัพยากรที่มีความคล่องตัวและเป็นสากล

ในด้านกลไกการกำหนดราคา จะเน้นการให้อุปสงค์และอุปทานของตลาดเป็นตัวกำหนดราคาหลัก โดยเฉพาะในภาคพลังงานที่จะมีการปรับปรุงราคาไฟฟ้า น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และถ่านหินให้สอดคล้องกับระบบพลังงานใหม่ โดยมีการกำกับดูแลราคาที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการจัดระเบียบราคาด้านสาธารณสุขโรค เช่น ค่าน้ำและแก๊สหุงต้มสำหรับภาคครัวเรือนแบบขั้นบันได เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการสำรวจกลไกราคาใหม่สำหรับปัจจัยการผลิตในภาคบริการและการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้สะท้อนถึงต้นทุนและคุณภาพของบริการอย่างแท้จริง

สำหรับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเดิมที่มีอยู่ จะมีการใช้มาตรการทางกฎหมายและการเงิน เช่น การควบรวมกิจการ การล้มละลาย และการออกกองทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Investment Trusts : REITs) เพื่อเปลี่ยนที่ดินที่ไม่มีประสิทธิภาพ อาคารที่ว่างเปล่า และโครงสร้างพื้นฐานเดิมให้กลับมาสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ รัฐบาลมุ่งจัดการทรัพย์สินของรัฐและสถานประกอบการสาธารณะ ผ่านการทำ

บัญชีงบดุลในระดับมหภาค พร้อมทั้งเชื่อมโยงกระบวนการบังคับคดีทางแพ่งเข้ากับระบบล้มละลายเพื่อคืนสินทรัพย์ที่ถูกอายัดกลับสู่ระบบเศรษฐกิจอย่างถูกกฎหมาย และส่งเสริมการต่ออายุสิทธิการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมและพาณิชย์ เพื่อรองรับการปรับปรุงพื้นที่เมืองอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 20 Improving the Macroeconomic Governance System

จีนจะปรับปรุงระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจมหภาค โดยเน้นการเติบโตด้วยอุปสงค์ภายในประเทศและการบริโภคภายในประเทศ โดยใช้แผนพัฒนาฯ เป็นเข็มทิศนำทางในการประสานนโยบายการคลังและการเงินให้สอดคล้องกัน รัฐบาลจะมุ่งเน้นการปรับตัวที่ใช้ “นโยบายสวนทางวัฏจักรเศรษฐกิจ” (Counter-cyclical) กล่าวคือ รัฐบาลจีนและธนาคารกลางจีนจะดำเนินนโยบายการเงินและการคลังในทิศทาง “ตรงกันข้าม” กับสถานะเศรษฐกิจในขณะนั้น เพื่อรักษาเสถียรภาพของการทำงานของงานและความเชื่อมั่น พร้อมทั้งนำระบบการจัดการงบดุลระดับมหภาคและการจัดการความคาดหวังมาใช้ในทุกกระบวนการ เพื่อให้การประเมินผลโครงการพัฒนาต่าง ๆ มีคุณภาพ และแม่นยำตามเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ในด้านระบบการคลังและภาษี จะมีการปฏิรูปเชิงลึก เพื่อความยั่งยืนผ่านการจัดการงบประมาณแบบฐานศูนย์ (Zero-based budgeting) ซึ่งเป็นแนวทางที่บังคับให้หน่วยงานรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นต้องเริ่มต้นคำนวณงบประมาณใหม่จาก “ศูนย์” ในทุกๆ ปี (จากเดิมที่ใช้เกณฑ์ “งบประมาณฐานเดิมบวกส่วนเพิ่ม” หรือ Based plus growth) ภายใต้ระบบนี้ ทุกหน่วยงานต้องพิสูจน์ความจำเป็นและความคุ้มค่าของ “ทุกโครงการ” และ “ทุกรายการค่าใช้จ่าย” ใหม่ทั้งหมด ตั้งแต่นั้นหนึ่ง ไม่สามารถอ้างสิทธิ์ เพื่อของบเท่าเดิมหรือของบเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า และจะเน้นการบูรณาการงบประมาณรายได้จากทุกแหล่งของรัฐ รวมถึงรายได้จากรัฐวิสาหกิจเข้าสู่ระบบการจัดการที่เป็นเอกภาพ

โครงสร้างภาษีจะถูกปรับปรุงให้เอื้อต่อความเป็นธรรมทางสังคมและนวัตกรรม โดยการเพิ่มสัดส่วนภาษีทางตรงและขยายฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมถึงการโอนอำนาจการจัดเก็บภาษีการบริโภคไปสู่ท้องถิ่น เพื่อเพิ่มความคล่องตัวทางการเงิน พร้อมทั้งปรับเพิ่มบทบาทความรับผิดชอบและสัดส่วนการใช้จ่ายของรัฐบาลส่วนกลางให้มากขึ้น เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารหนี้สาธารณะระยะยาว

สำหรับการก้าวสู่การเป็นมหาอำนาจทางการเงิน รัฐบาลจะมุ่งเน้นการสร้างระบบที่มีความเข้มงวดในการกำกับดูแล เพื่อป้องกันความเสี่ยงควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพ โดยจะมีการพัฒนาระบบธนาคารกลางและกลไกอัตราดอกเบี้ยให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายเศรษฐกิจจริง ภาคการเงินจะถูกขับเคลื่อนผ่านเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ การเงินเพื่อเทคโนโลยี การเงินสีเขียว การเงินเพื่อมวลชน การเงินเพื่อผู้สูงอายุ และการเงินดิจิทัล รัฐบาลยังมุ่งส่งเสริมการระดมทุนทางตรงในตลาดทุน การจัดหาและบ่มเพาะ “เงินทุนที่มีความอดทนสูง” (Patient capital) ที่เน้นการลงทุนระยะยาว ยอมรับความเสี่ยงได้ในระดับสูง และไม่เร่งรัดผลกำไรระยะสั้น โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อผลักดันกลุ่มสตาร์ทอัพที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน ได้แก่ เงินหยวนดิจิทัล รวมถึงการยกระดับเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการเงินโลก เพื่อความมั่นคงและประสิทธิภาพของระบบการเงินโดยรวม

ส่วนที่เจ็ด : Expanding High-Level Opening-up and Creating a New Landscape of Win-Win Cooperation

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 21 ถึงบทที่ 24 ของแผนพัฒนาฯ สรุปได้ดังนี้

บทที่ 21 Actively Expanding Independent Opening-up

จีนจะขยายการเปิดกว้างสู่สากล โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงกฎเกณฑ์ และมาตรฐานภายในให้สอดคล้องกับข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศระดับสูง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีความโปร่งใส และคาดการณ์ได้ โดยจะมีการเปิดเสรีในภาคบริการอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านโทรคมนาคม อินเทอร์เน็ต การศึกษา และสาธารณสุข พร้อมทั้งลดรายการข้อห้ามสำหรับการลงทุนจากต่างประเทศ (Negative List) รัฐบาลจีนจะยังให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงตลาดเงิน การส่งเสริมการใช้เงินหยวนในระดับสากล และการอำนวยความสะดวกด้านการเคลื่อนย้ายข้อมูล (Data) ข้ามพรมแดนและนโยบายยวิซ่า รวมถึงการเปิดกว้างฝ่ายเดียวให้แก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Countries : LDCs) เพื่อสร้างความร่วมมือที่ครอบคลุม

นอกจากนี้ จะมีการปฏิรูปเชิงสถาบันเพื่อรองรับมาตรฐานสากล ทั้งการยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การปรับปรุงระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้ยึดหลักการ

แข่งขันที่เท่าเทียม และการสร้างกลไกคุ้มครองแรงงานที่เหมาะสม รัฐบาลมุ่งส่งเสริมการยอมรับมาตรฐานร่วมกันในด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและ Carbon Footprint รวมถึงการนำร่องความตกลงอีคอมเมิร์ซของ WTO เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการชำระเงิน และจัดการเอกสารดิจิทัลข้ามพรมแดนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ในเชิงพื้นที่ รัฐบาลจีนจะผลักดันการสร้างท่าเรือการค้าเสรีให้หนานไต้หวันได้มาตรฐานสูง และยกระดับเขตการค้าเสรีต่าง ๆ การจัดวางยุทธศาสตร์จะครอบคลุมถึงการบูรณาการแพลตฟอร์มความร่วมมือด้านเทคโนโลยีและบริการ การพัฒนาเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดน และสวนอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ เพื่อสร้างรูปแบบการเปิดกว้างที่เชื่อมโยงทั้งทางบกและทางทะเล ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการพัฒนาและผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างภูมิภาคตะวันออกและตะวันตกอย่างสมดุล

บทที่ 22 Enhancing the Quality and Level of Trade and Investment Cooperation

จีนจะขับเคลื่อนสู่การเป็นมหาอำนาจทางการค้า โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการนำเข้าและการส่งออกสินค้าและบริการ โดยเฉพาะการยกระดับการค้าในรูปแบบดิจิทัล และการค้าสีเขียว ควบคู่กับการขยายระบบอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดนและคลัสต์สินค้าในประเทศ รัฐบาลจะปฏิรูปกฎระเบียบศุลกากร ภาษี และมาตรฐานสินค้าให้สอดคล้องกับสากล พร้อมใช้แพลตฟอร์มงานแสดงสินค้าขนาดใหญ่เป็นตัวกระตุ้นการค้า และสร้างระบบป้องกันความเสี่ยงทางการค้าที่เข้มแข็ง เพื่อรับรองเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจในระดับนานาชาติ

ในด้านการลงทุน จะมีการใช้กฎหมายการลงทุนของต่างชาติ เพื่อรับรองความเท่าเทียมและการปฏิบัติเสมือนเป็นคนในชาติโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ (National Treatment) ผ่านการสร้างเชื่อมั่นด้วยแคมเปญ “Invest in China” มุ่งเน้นดึงดูดเงินทุนสู่ภาคการผลิตขั้นสูงและเทคโนโลยีระดับสูง ในรูปแบบของสำนักงานใหญ่และศูนย์วิจัยและพัฒนา (R&D) ขณะเดียวกันจะมีการจัดวางห่วงโซ่อุปทานข้ามพรมแดนอย่างมีระเบียบ ผ่านการสนับสนุนให้ธุรกิจเทคโนโลยีขยายตัวสู่ต่างประเทศ พร้อมเสริมสร้างเครือข่ายบริการทางกฎหมาย และการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของพลเมืองและนิติบุคคลในต่าง

ประเทศ เพื่อสร้างวงจรความร่วมมือด้านการลงทุนสองทางที่มั่นคงและยั่งยืน ภายใต้การบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

บทที่ 23 High-Quality Joint Construction of the “Belt and Road”

จีนจะขับเคลื่อนโครงการ Belt and Road โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพสูงภายใต้หลักการปรึกษาหารือ ร่วมสร้าง และแบ่งปันผลประโยชน์ โดยเน้นความโปร่งใส การพัฒนาสีเขียว และความยั่งยืนที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง รัฐบาลมุ่งส่งเสริมการสื่อสารเชิงนโยบายและการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศภาคีและองค์กรระหว่างประเทศ ผ่านการใช้บทบาทนำของเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ และการสร้างแพลตฟอร์มในด้านต่าง ๆ เช่น พลังงาน ภาษี และการลดความยากจน รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการและการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการ นักวิชาการ และเยาวชน เพื่อขยายพื้นที่การพัฒนาที่ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน

ในด้านการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน จะมีการยกระดับเครือข่ายการขนส่งทั้งทางบก ทะเล อากาศ และข้อมูลอวกาศ โดยมุ่งพัฒนาขบวนรถไฟขนส่งสินค้าจีน-ยุโรป รวมถึงโครงการรถไฟสำคัญอย่างเส้นทางจีน-ศรีลังกา-อินโดนีเซีย-ออสเตรเลีย และยังกรี-เซอร์เบีย นอกจากนี้ ยังเน้นการบูรณาการท่าเรือและการค้าผ่าน “เส้นทางสายไหมทางทะเล” (Maritime Silk Road) ยกระดับคุณภาพของ “เส้นทางสายไหมทางอากาศ” (Air Silk Road) และส่งเสริมการใช้งานมาตรฐานและเทคโนโลยีสารสนเทศของจีนในต่างประเทศ มีพื้นที่จีนเจียงและฝูเจี้ยนเป็นแกนกลางหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นี้

สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือเชิงปฏิบัติ จะมีการขยายขอบเขตการค้าและการลงทุนผ่านเขตนำร่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เส้นทางสายไหม และสำรวจความร่วมมือในสาขาเกิดใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ เศรษฐกิจดิจิทัล สาธารณสุข และเกษตรกรรม รัฐบาลจีนมุ่งประสานงานระหว่างโครงการเชิงสัญลักษณ์ขนาดใหญ่และโครงการเพื่อความอยู่ของประชาชนขนาดเล็ก ภายใต้ระบบการเงินที่ยั่งยืนและควบคุมความเสี่ยงได้ โดยการสนับสนุนจากสถาบัน เช่น ธนาคาร AIIB (Asian Infrastructure Investment Bank) และกองทุนเส้นทางสายไหม (Silk Road Fund) พร้อมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการศึกษา เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และปราศจากทุจริตในระยะยาว

บทที่ 24 Promoting the Building of a Community with a Shared Future for Mankind

จีนจะเข้าไปมีส่วนร่วมและบุกเบิกการบริหารจัดการเศรษฐกิจโลกโดยมุ่งเน้นการปฏิรูปกฎระเบียบทางการเงินและเศรษฐกิจระหว่างประเทศให้มีความยุติธรรมและเปิดกว้างมากขึ้น จีนยึดมั่นในระบบการค้าพหุภาคีที่มีองค์การการค้าโลก (WTO) เป็นแกนกลาง พร้อมทั้งคัดค้านการกีดกันทางการค้าและการใช้อัตราภาษีในทางที่ผิดอย่างเด็ดขาด นอกจากนี้ ยังมีการขยายเครือข่ายเขตการค้าเสรีมาตรฐานสูง เช่น ความตกลง RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership) และความตกลงร่วมกับอาเซียน (ACFTA 3.0) รวมถึงการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม CPTPP (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership) และสมัครเข้าร่วมความตกลง DEPA (Digital Economy Partnership Agreement) เพื่อสร้างความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และการพัฒนาสีเขียว โดยใช้เวทีสำคัญอย่าง G20 กลุ่ม BRICS และกลุ่ม Shanghai Cooperation Organization : SCO เป็นกลไกหลักในการประสานนโยบายความร่วมมือระดับโลก

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จีนมุ่งส่งเสริมกลไกพหุภาคีภายใต้ระบบสหประชาชาติและระเบียบโลกที่อิงตามกฎหมายระหว่างประเทศ เน้นขยายเครือข่ายพันธมิตรระดับโลก และสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อความมั่นคงร่วมกัน ยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อรักษาเสถียรภาพ และการกระชับความร่วมมือกับกลุ่มประเทศโลกใต้ (Global South)

นอกจากนี้ ยังมีการสร้างแพลตฟอร์มเพื่อการเสวนาระหว่างอารยธรรมและการส่งเสริมค่านิยมร่วมกันของมวลมนุษยชาติ เพื่อมุ่งไปสู่โลกที่มีสันติภาพถาวร มีความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน และมีความสวยงามอย่างยั่งยืนภายใต้สิ่งแวดล้อมที่สะอาดและน่าอยู่

ในฐานะมหาอำนาจที่มีความรับผิดชอบ จีนพร้อมมีบทบาทเชิงรุกในการแก้ไขปัญหามีความท้าทายระดับโลก ทั้งเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงทางไซเบอร์ อาชญากรรมข้ามชาติ และการต่อต้านการก่อการร้าย โดยยืนหยัดคัดค้านลัทธิรองความเป็นใหญ่ และการกลั่นแกล้งในทุกรูปแบบ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนทั่วโลก นอกจากนี้ ยังมุ่งพัฒนาความมั่นคงสากลผ่านการกำหนดกฎระเบียบ

ด้านความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และข้อมูล (Data) พร้อมทั้งยกระดับการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศและการลดความยากจน เพื่อผลักดันให้สามารถบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ของสหประชาชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่แปด : Accelerating Agricultural and Rural Modernization and Solidly Advancing the Comprehensive Revitalization of Rural Areas

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 25 ถึงบทที่ 27 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 25 Enhancing Comprehensive Agricultural Production Capacity and Quality Efficiency

จีนจะยกระดับความสามารถในการผลิตและยกระดับประสิทธิภาพทางการเกษตร โดยมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตผ่านมาตรการการสำรองธัญพืช และเพิ่มกำลังการผลิตธัญพืช 1.45 ล้านล้านจิน (ประมาณ 725 ล้านตัน) และการรักษาเสถียรภาพของพืชหลักอย่าง ข้าวสาลี ข้าวเจ้า ข้าวโพด และถั่วเหลือง รัฐบาลให้ความสำคัญกับการคุ้มครองคุณภาพ พื้นที่ดินทำกินอย่างเข้มงวด ทั้งการฟื้นฟูดินดำ การจัดการดินเปรี้ยว และการใช้ประโยชน์จากที่ดินเค็ม ควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบชลประทาน และขีดความสามารถในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย เพื่อสร้างความมั่นคงของห่วงโซ่อุปทานอาหาร และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรสำคัญ เช่น น้ำมันพืชและยางพารา

ด้านเทคโนโลยีและอุปกรณ์ รัฐบาลจะมุ่งขับเคลื่อนเกษตรกรรมสู่ความทันสมัย ด้วยการฟื้นฟูอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชให้มีผลผลิตสูงและทนทานต่อสภาพแวดล้อม เพิ่มอัตราการใช้เครื่องจักรการเกษตรแบบครบวงจรให้ครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 80 พร้อมทั้งส่งเสริมธุรกิจเทคโนโลยีการเกษตรชั้นนำ และส่งเสริมความรู้ด้านการประหยัดน้ำและเทคโนโลยีแกนกลาง เพื่อสร้างระบบนวัตกรรมการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับการสร้างระบบอุปทานอาหารที่หลากหลาย จะมีการประสานงานพัฒนาทั้งด้านกลไกกรรม วนเกษตร ปศุสัตว์ และประมงอย่างครบวงจร โดยเน้นการยกระดับคุณภาพอุตสาหกรรมปศุสัตว์ และการผลิตพืชอาหารสัตว์ รัฐบาลจะส่งเสริมการเกษตรในโรงเรียนที่ใช้เครื่องจักรและประหยัดพลังงาน ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรอาหารจาก

แหล่งน้ำและป่าไม้ เช่น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำคุณภาพสูง และการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสังเคราะห์ เพื่อสำรวจแหล่งโปรตีนรูปแบบใหม่ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ผ่านช่องทางที่หลากหลายและลดการพึ่งพาทรัพยากรแบบดั้งเดิมเพียงอย่างเดียว

บทที่ 26 Promoting the Construction of Livable, Business-Friendly, and Beautiful Villages

จีนจะฟื้นฟูชนบทโดยมุ่งเน้นการถอดบทเรียนจากโครงการ “หมื่นหมู่บ้าน” (Ten Thousand Villages Project) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ผ่านการวางแผนโครงสร้างพื้นฐานระดับอำเภอแบบบูรณาการ ทั้งระบบถนน ประปา พลังงาน และการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน รัฐบาลจะเสริมสร้างเครือข่ายการให้บริการสาธารณะที่ไร้รอยต่อระหว่างระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษา สาธารณสุข และการดูแลสุขภาพสูงอายุ เพื่อให้มั่นใจว่า ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานได้อย่างสะดวกและเท่าเทียม

ในด้านเศรษฐกิจ จะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ตั้งศักยภาพเฉพาะตัวของแต่ละอำเภอออกมา ผ่านการผสมรวมภาคเกษตร การแปรรูป และการบริการเข้าด้วยกัน โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบขนส่งด้วยความเย็นที่ทันสมัย และส่งเสริมธุรกิจรูปแบบใหม่ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและอีคอมเมิร์ซชนบท รัฐบาลจะสนับสนุนวิสาหกิจเกษตรกรรมสหกรณ์ให้เป็นตัวกลางเชื่อมโยงเกษตรกรเข้ากับตลาด เพื่อให้การเติบโตของอุตสาหกรรมส่งผลโดยตรงต่อความมั่งคั่ง และรายได้ที่มั่นคงของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

สำหรับการบริหารจัดการและการสืบสานวัฒนธรรม จะมีการสร้างระบบธรรมาภิบาลสามระดับ (อำเภอ-ตำบล-หมู่บ้าน) ที่เน้นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการตัดสินใจ พร้อมทั้งส่งเสริมค่านิยมทางสังคมที่ติดตามผ่านการแก้ไขปัญหาคความเชื่อที่ล้าสมัย และการอนุรักษ์สภาพภูมิทัศน์ รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมพื้นถิ่น เพื่อสร้างสังคมชนบทที่มีรากฐานทางจิตใจที่แข็งแกร่ง และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของอารยธรรมเกษตรกรรมในระยะยาว

บทที่ 27 Enhancing the Effectiveness of Policies that Strengthen Agriculture, Benefit Farmers, and Enrich Rural Areas

จีนจะเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคเกษตร โดยมุ่งเน้นการบูรณาการงบประมาณภาครัฐและการเงินเพื่อรองรับการพัฒนาชนบทอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักคือการคุ้มครองรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกธัญพืชผ่านกลไกราคาและเงินอุดหนุน พร้อมระบบชดเชยระหว่างมณฑลที่เป็นแหล่งผลิตและแหล่งบริโภค นอกจากนี้ ยังมีการขยายระบบประกันภัยทางการเกษตรให้ครอบคลุมและหลากหลาย เพื่อสร้างความมั่นใจในการผลิต และดึงดูดการลงทุนจากภาคสังคมให้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจชนบทมากขึ้น

ในด้านการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง รัฐมุ่งเน้นการรักษาความมั่นคงในสิทธิการถือครองที่ดินด้วยการขยายสัญญาเช่าที่ดินออกไปอีก 30 ปี และส่งเสริมการทำเกษตรเชิงพาณิชย์ที่เชื่อมโยงเกษตรกรรายย่อยเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ผ่านสหกรณ์และธุรกิจทางการเกษตร นอกจากนี้ ยังมีการปฏิรูประบบทรัพย์สินส่วนรวมและการจัดการที่ดินในหมู่บ้าน ให้มีความคล่องตัวและโปร่งใส เพื่อเปลี่ยนสินทรัพย์ที่ว่างเปล่าให้กลายเป็นทุน และดึงดูดบุคลากรที่มีทักษะให้กลับคืนสู่ถิ่นฐาน เพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สำหรับการรักษาความมั่นคงทางสังคม จะมีการใช้กลไกป้องกันความยากจนแบบปกติและตรงจุด โดยเน้นการสนับสนุนเชิงพัฒนาผ่านการสร้างอาชีพและการจ้างงานในพื้นที่ด้อยพัฒนา รัฐบาลยังคงสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภูมิภาค และการจัดส่งทีมผู้เชี่ยวชาญลงพื้นที่ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของคนในท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการโครงการช่วยเหลือ และสินทรัพย์อย่างเป็นระบบ เพื่อรับรองว่าประชาชนจะมีพื้นฐานความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน และป้องกันความเสี่ยงจากการกลับมายากจนซ้ำในอนาคด

ส่วนที่เก้า : Optimizing Regional Economic Layout to Promote Coordinated Regional Development

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 28 ถึงบทที่ 32 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 28 Enhancing Regional Development Coordination

จีนจะเสริมสร้างความร่วมมือเชิงพื้นที่ที่มุ่งเน้นการใช้จุดแข็งที่แตกต่างกันของแต่ละภูมิภาค เพื่อสร้างสมดุลในการพัฒนา โดยภาคตะวันตกจะเน้นการเปิดกว้างและสร้างแนวกันทางนิเวศวิทยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมุ่งเน้นการฟื้นฟูอย่างรอบด้าน เพื่อความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ภาคกลางจะเร่งสร้างอุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ที่ทันสมัย และศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง ส่วนภาคตะวันออกจะทำหน้าที่เป็นผู้นำ

ด้านนวัตกรรมขั้นสูง และกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตระดับโลก เพื่อขับเคลื่อนความทันสมัยของประเทศ

ในส่วน of เขตเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ เขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี และเขตอ่าวกว่างต้ง-ฮ่องกง-มาเก๊า โดยในกรณีปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ จะผลักดันการประสานงาน ผ่านการปรับส่วนที่ไม่ใช่บทบาทของเมืองหลวงออกจากปักกิ่ง อย่างเป็นระบบ เดินหน้าโครงการย้ายเชิงสัญลักษณ์และนโยบายที่เกี่ยวข้องต่อเนื่อง ยกระดับบทบาทเมืองหลวง และสร้างเขตมหานครสมัยใหม่ ควบคู่กับการผลักดันเขตใหม่ สงอัน (Xiong'an) ให้เป็นเมืองสมัยใหม่คุณภาพสูง ปรับปรุงระบบบริหารจัดการ ยกระดับขีดความสามารถของเมืองรอบรอบปักกิ่ง และเพิ่มศักยภาพในการรองรับของเขตปิ่นไห่ ในเทียนจิน

ส่วนเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี จะมุ่งไปที่การบูรณาการเชิงลึกของห่วงโซ่ นวัตกรรม ห่วงโซ่อุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐาน และการคุ้มครองระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยมีเซี่ยงไฮ้เป็นศูนย์กลาง สร้างเขตสถิติการพัฒนาแบบยั่งยืน ยกระดับบทบาทของ Hongqiao International Open Hub สนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือของพื้นที่สำคัญ ระหว่างเซี่ยงไฮ้กับซูโจว และสานต่อความร่วมมือแบบจับคู่ระหว่างเมืองต่าง ๆ ในเซี่ยงไฮ้ เจียงซู เจ้อเจียง และตอนเหนือของอันฮุย

สำหรับเขตอ่าวกว่างต้ง-ฮ่องกง-มาเก๊าจะผลักดันการพัฒนา โดยการปรับประสาน กฎเกณฑ์และกลไกด้านนวัตกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาเศรษฐกิจ และ บริการสาธารณะ เสริมหลักประกันทางกฎหมาย เพื่อมุ่งสู่การเป็นเขตอ่าวชั้นนำระดับโลก

สำหรับลุ่มแม่น้ำสำคัญอื่นๆ ใช้ยุทธศาสตร์มุ่งเน้นการปกป้องระบบนิเวศเป็นอันดับแรก สำหรับลุ่มแม่น้ำแยงซีจะดำเนินมาตรการฟื้นฟูธรรมชาติอย่างเข้มงวดและการเปลี่ยนผ่านสู่อุตสาหกรรมสีเขียว ส่วนลุ่มแม่น้ำเหลืองจะเน้นการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ และกลางน้ำ พร้อมทั้งบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนพื้นที่ประเภทพิเศษ เช่น พื้นที่ฐานที่มั่นปฏิวัติเก่าที่เน้นอุตสาหกรรม เฉพาะตัว พื้นที่ชายแดนที่มุ่งเน้นความมั่นคงและความมั่งคั่ง รวมถึงการฟื้นฟูเมืองที่ ทรัพยากรเริ่มหมดไป และฟื้นฟูเขตอุตสาหกรรมเก่าให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ที่ยั่งยืนและ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

บทที่ 29 Promoting Regional Collaborative Development

จีนจะส่งเสริมการพัฒนาที่ประสานงานกันระหว่างภูมิภาค โดยมุ่งเน้นการใช้ระเบียบการขนส่งหลัก ผ่านเส้นแบ่งเขตลุ่มน้ำและชายแดน เพื่อเป็นโครงข่ายสำคัญในการเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และมีโครงการส่งไฟฟ้าจากตะวันตกไปตะวันออก และการถ่ายโอนข้อมูลจากตะวันออกไปตะวันตกเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเมืองระดับโลกในพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ และการสร้างขีดการเติบโตใหม่ในวงเศรษฐกิจเชิงது-ฉงชิ่ง เพื่อประสานห่วงโซ่มัธยมศึกษา และอุตสาหกรรมให้ทำงานร่วมกันได้อย่างไร้รอยต่อ โดยสนับสนุนให้มณฑลที่มีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจเป็นผู้นำในการปฏิรูป และวางรากฐานสู่ความทันสมัยในระดับประเทศ

เพื่อจัดข้อจำกัดเชิงบริหาร จะมีการสร้างกลไกความร่วมมือข้ามเขตปกครองที่เน้นการวางแผนร่วมและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะระบบการถ่ายโอนอุตสาหกรรมที่จะมีการแบ่งปันรายได้ทางภาษี โควตาที่ดิน และโควตาคาร์บอนระหว่างพื้นที่ต้นทางและปลายทาง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการขยายฐานการผลิตอย่างมีระเบียบ รวมทั้งการส่งเสริมการร่างกฎหมายร่วมกันในระดับภูมิภาคและการสร้างระบบชดเชยผลประโยชน์ระหว่างพื้นที่ต้นน้ำและปลายน้ำของลุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่แหล่งทรัพยากร และพื้นที่นำเข้า เพื่อสร้างความสมดุลและยุติธรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเสถียรภาพในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ ผ่านการเพิ่มความเข้มข้นของกลไกความช่วยเหลือแบบจับคู่สำหรับพื้นที่จีนเจียงและทิเบต โดยเฉพาะการสนับสนุนเป็นพิเศษในพื้นที่จีนเจียงตอนใต้เพื่อสร้างความมั่งคั่งที่ยั่งยืน การบูรณาการระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์จะถูกขับเคลื่อนผ่านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้มั่นใจว่าทุกภูมิภาคสามารถเติบโตไปพร้อมกัน และขยายพื้นที่การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 30 Optimizing the Spatial Development Pattern of the Territory

จีนจะจัดวางพื้นที่ทางกายภาพของประเทศ เพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพผ่านระบบ “การแบ่งเขตตามหน้าที่” (Functional Zoning) โดยรักษาสสมดุลและความเสถียร

ระหว่างพื้นที่เมือง พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่อนุรักษ์ระบบนิเวศ รัฐบาลจะมุ่งเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับเศรษฐกิจ และประชากรในเขตเมือง ยกระดับการผลิตในเขตเกษตร และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตนิเวศวิทยา พร้อมทั้งกำหนดเขตหน้าที่พิเศษเพื่อความมั่นคง ทรัพยากรพลังงาน และการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้ชัดเจนตามสภาพท้องถิ่น โดยใช้มาตรการสนับสนุน และระบบประเมินผลที่แตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่

ในด้านการจัดการพื้นที่ จะมีการยกระดับระบบผังเมือง และผังการใช้ที่ดินแห่งชาติให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยเน้นการควบคุมผ่านเส้นเขตแดนที่สำคัญ ทั้งพื้นที่เกษตรกรรมถาวร พื้นที่สงวนทางนิเวศวิทยา และพื้นที่การขยายตัวของเมือง รัฐบาลมุ่งปรับปรุงคุณภาพที่ดินทำกิน และจัดการกิจกรรมของมนุษย์ในพื้นที่อนุรักษ์อย่างเหมาะสมตามความจำเป็นเชิงยุทธศาสตร์ รวมถึงการประสานงานการใช้พื้นที่ชายฝั่งและทะเลน้ำลึกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์และคุ้มครองทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างมีระเบียบ

สำหรับกลไกธรรมาภิบาลและความร่วมมือ จะมีการสร้างระบบใบอนุญาตและการควบคุมการใช้ที่ดินที่แยกประเภทอย่างละเอียด รัฐบาลส่วนกลางจะมอบอำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นระดับมณฑลให้มีอิสระมากขึ้นในการจัดสรรโควตาที่ดินเพื่อการก่อสร้างภายในขอบเขตที่กำหนด เพื่อให้เกิดผสมผสานระหว่างที่ดินใหม่และที่ดินเดิมที่มีอยู่นอกจากนี้ ยังมีการปฏิรูปกระบวนการอนุมัติให้เป็นแบบบูรณาการร่วมกันทั้งในส่วนของที่ดิน ทะเล ป่าไม้ และทุ่งหญ้า เพื่อลดความซ้ำซ้อน รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ของประเทศอย่างยั่งยืน

บทที่ 31 Deepening the People-Centered New Urbanization

จีนจะขับเคลื่อนการสร้างความเป็นเมืองใหม่ที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นการปฏิรูประบบทะเบียนบ้าน (Hukou Reform) ให้เชื่อมโยงกับที่อยู่อาศัยจริง เพื่อให้แรงงานที่โยกย้ายมาจากภาคการเกษตรสามารถหลอมรวมเข้ากับสังคมเมืองได้อย่างเต็มตัว ผ่านการเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานอย่างเท่าเทียม ทั้งระบบประกันสังคม ที่อยู่อาศัยแบบเช่าสาธารณะ และสิทธิการเข้ารับการศึกษาของบุตรหลานในพื้นที่ที่ย้ายเข้าไปอยู่ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิในที่ดินทำกินเดิมของเกษตรกรที่ย้ายเข้าเมือง

โดยสร้างกลไกที่อนุญาตให้สหสาขาวิชาชีพที่สนใจได้มีส่วนร่วม และมีค่าชดเชยที่เป็นธรรม เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนในระหว่างกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมเมือง

ในด้านโครงสร้างพื้นที่ จะมีการพัฒนา “เขตมหานครทันสมัย” ที่เชื่อมโยงเมืองขนาดใหญ่เข้ากับพื้นที่โดยรอบ ผ่านการวางแผนที่เป็นเอกภาพ และการสร้างวงจรการเดินทางที่สะดวกและรวดเร็ว เมืองขนาดใหญ่จะทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการกระจายทรัพยากร และการพัฒนาสู่อำเภอโดยรอบ มีการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ และปัจจัยการผลิตข้ามเขตปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างวงจรชีวิตและวงจรเศรษฐกิจที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ในทุกมิติ

สำหรับการสร้าง “เมืองของประชาชน” จะเน้นการฟื้นฟูเมืองให้มีความน่าอยู่ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านการตรวจสอบสุขภาพเมือง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ระบบระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม และการปรับปรุงอาคารเก่า เมืองยุคใหม่จะถูกออกแบบให้มีความเป็นเมืองอัจฉริยะที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการ และส่งเสริม “ผังเมือง 15 นาที” (15-Minute City) ที่มีทั้งพื้นที่สีเขียวและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพที่เข้าถึงได้ง่าย รวมถึงการออกแบบสถาปัตยกรรมที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนร่วมสมัย

ในขั้นตอนสุดท้าย รัฐบาลจะใช้อำเภอเป็นตัวรองรับหลักในการกระจายความเป็นเมือง โดยแบ่งประเภทการพัฒนาอำเภอตามศักยภาพและที่ตั้ง เช่น อำเภอที่อยู่รอบเมืองใหญ่ หรืออำเภอในพื้นที่เกษตรและชายแดน เพื่อดึงดูดให้แรงงานอพยพกลับมาตั้งถิ่นฐาน และประกอบอาชีพในบ้านเกิดได้มากขึ้น มีการเสริมสร้างขีดความสามารถในการให้บริการสาธารณะ และโครงสร้างพื้นฐานระดับอำเภอ พร้อมทั้งมอบอำนาจการบริหารจัดการเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการเติบโตของประชากรและการพัฒนาในระยะยาว

บทที่ 32 Strengthening the Protection of Marine Development and Utilization

จีนจะมุ่งสู่การเป็นมหาอำนาจทางทะเล (Maritime Power) ผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจทางทะเลที่มีคุณภาพสูง ภายใต้หลักการบูรณาการพื้นที่ทางบกและทางทะเลเข้าด้วยกัน โดยมุ่งขยายอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ เช่น พลังงานทางทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์

น้ำในทะเลลึก และการผลิตอุปกรณ์ทางทะเลที่ทันสมัย ควบคู่ไปกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมเกิดใหม่ เช่น ชีวการแพทย์ทางทะเล และการผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเล รัฐบาลจะสนับสนุนการสำรวจได้ทะเลลึกและบริเวณขั้วโลก พร้อมทั้งพัฒนาโซนเศรษฐกิจทางทะเลในภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ให้มีความเชื่อมโยงกันระหว่างท่าเรืออุตสาหกรรมและเมืองชายฝั่ง เพื่อสร้างความแข็งแกร่งเชิงโครงสร้าง และความสามารถทางการแข่งขันในระดับสากล

ในมิติด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม จะมีการควบคุมมลพิษจากต้นทางและฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งอย่างเข้มงวด โดยตั้งเป้าหมายให้น้ำทะเลบริเวณชายฝั่งมีคุณภาพดีเยี่ยมถึงร้อยละ 86 และรักษาสภาพชายฝั่งธรรมชาติไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 รัฐบาลจะมุ่งเน้นการจัดการขยะทะเล การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทางทะเลในสามมิติ (Three-dimensional Layered Utilization of Sea Areas) และการปรับปรุงระบบเตือนภัยล่วงหน้าสำหรับภัยพิบัติทางทะเล รวมถึงการสำรวจและจัดทำบัญชีการกักเก็บคาร์บอนในมหาสมุทร (Blue Carbon)

สำหรับการพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ทางทะเล จีนมุ่งส่งเสริมขยายความร่วมมือ Blue Partnerships ซึ่งจีนเสนอให้เป็นกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศด้านมหาสมุทรและการบริหารจัดการทางทะเลอย่างยั่งยืน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดกฎระเบียบการบริหารจัดการมหาสมุทรในระดับสากล รัฐบาลจะเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการวิจัยวิทยาศาสตร์ และการป้องกันภัยพิบัติ พร้อมทั้งยกระดับขีดความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางทะเล เพื่อปกป้องอธิปไตยและสิทธิประโยชน์ของชาติภายใต้ระเบียบโลกที่ยุติธรรมและเปิดกว้าง โดยมุ่งหวังให้ท้องทะเลเป็นพื้นที่แห่งความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน

ส่วนที่สิบ : Stimulating the Cultural Innovation and Creativity of the Entire Nation and Promoting the Prosperity and Development of Socialist Culture

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 33 ถึงบทที่ 36 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 33 Promoting and Practicing the Core Socialist Values

จีนจะส่งเสริมคุณค่าหลักของสังคมนิยม โดยมุ่งเน้นการสร้างรากฐานทางอุดมการณ์ที่เข้มแข็งผ่านการศึกษาและเผยแพร่ “ความคิดสี่จีนผิงว่าด้วยสังคมนิยมอันเป็นเอกลักษณ์ของจีนในยุคใหม่” รัฐบาลให้ความสำคัญกับการรักษาบทบาทการชั้นนำของพรรคคอมมิวนิสต์ในการบริหารงานด้านอุดมการณ์ และการสร้างระบบความรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยมุ่งปลูกฝังความรักชาติ และแนวคิดสังคมนิยมให้แก่เยาวชน ผ่านการใช้ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (Red Resources)

นอกจากนี้ ยังมีการปฏิรูประบบสื่อหลัก เพื่อยกระดับความสามารถในการชี้นำความเห็นสาธารณะ และการสร้างระบบองค์ความรู้ที่เป็นอิสระในสาขาปรัชญาและสังคมศาสตร์ของจีน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณและค่านิยมของชาติให้เป็นเอกภาพและทันสมัย

ในด้านการยกระดับอารยธรรมทางสังคม จะมีการประสานงานพัฒนาอารยธรรมทางจิตวิญญาณทั้งในเขตเมืองและชนบท โดยมุ่งเน้นการสร้างจริยธรรมพลเมืองในยุคใหม่ที่ครอบคลุมทั้งจริยธรรมทางสังคม วิชาชีพ ครอบครัว และส่วนบุคคล รัฐบาลส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์สุจริต และการเชิดชูวีรบุรุษหรือบุคคลต้นแบบเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่สังคม พร้อมทั้งนำข้อตกลงพลเมืองและกฎระเบียบหมู่บ้านมาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนขนบธรรมเนียมประเพณีให้มีความสร้างสรรค์และดีงาม เพื่อบ่มเพาะจิตวิญญาณที่กระตือรือร้นและคุณธรรมที่เข้มแข็งให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการสร้างอารยธรรมทางไซเบอร์ (Cyber Civilization) เพื่อจัดระเบียบควบคุมและสร้างระบบนิเวศบนโลกอินเทอร์เน็ตที่ใสสะอาด ปลอดภัย และสอดคล้องกับค่านิยมหลักของพรรคคอมมิวนิสต์จีน รัฐบาลจะมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการวัฒนธรรมในยุคสารสนเทศ เพื่อสร้างพื้นที่ออนไลน์ที่สร้างสรรค์และมีคุณธรรม โดยจะเพิ่มความเข้มงวดในการจัดการเนื้อหาออนไลน์ และบูรณาการระบบการสื่อสารผ่านสื่อทุกรูปแบบให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพัฒนากลไกการกำกับดูแลเครือข่ายที่ครอบคลุมให้ทั่วถึง และเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทอินเทอร์เน็ต การควบคุมการผลิตและเผยแพร่ข้อมูลจะถูกทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงการผสมผสานระหว่างสื่อดั้งเดิมและสื่อออนไลน์ เพื่อสร้างพื้นที่ทางจิตวิญญาณบนโลกดิจิทัลที่ปลอดภัย และสะท้อนถึงวัฒนธรรมที่ดีงามของชาติ

บทที่ 34 Vigorously Promoting Cultural Undertakings

จีนจะส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างจริงจัง โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ในการสร้างสรรค์ผลงานคุณภาพสูง ทั้งในด้านการพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และวรรณกรรม พร้อมทั้งปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการคณะนักแสดงและการกำกับดูแลอุตสาหกรรมบันเทิงให้มีความเป็นมืออาชีพ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการบ่มเพาะบุคลากรทางวัฒนธรรม และการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมบนอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างระบบนิเวศทางวัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง และมีพลังในการขับเคลื่อนจิตวิญญาณของชาติ

ในด้านบริการวัฒนธรรมสาธารณะ มุ่งเน้นการกระจายทรัพยากรที่มีคุณภาพสูง ลงสู่ระดับรากหญ้าผ่านการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ เช่น ห้องสมุดเมือง สถานีวัฒนธรรมชุมชนที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย รัฐบาลจะส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์อัจฉริยะ ควบคู่ไปกับการผลักดันโครงการรักการอ่านระดับชาติ และการพัฒนาเครือข่ายกระจายเสียงที่มีคุณภาพความคมชัดสูงพิเศษ (Ultra-HD) เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงชีวิตทางวัฒนธรรมที่มีคุณภาพ และมีความสุขอย่างทั่วถึง

สำหรับการคุ้มครองและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรม จะมีการสร้างระบบกำกับดูแลที่เป็นเอกภาพและเป็นระบบทั่วประเทศ โดยเน้นการสืบสานต้นกำเนิดอารยธรรมจีน ผ่านงานโบราณคดี และการอนุรักษ์โบราณสถานสำคัญ ทั้งกำแพงเมืองจีน เส้นทางคาราวานเทินทิงทางไกล (Long March) กลุ่มแม่น้ำเหลือง และกลุ่มแม่น้ำแยงซี นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการกู้คืนและคุ้มครองเอกสารโบราณ รวมถึงการสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ผ่านการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้และประสบการณ์รูปแบบใหม่ เพื่อรักษารากฐานทางประวัติศาสตร์ และส่งต่ออารยธรรมจีนอันทรงคุณค่าสู่คนรุ่นหลังอย่างยั่งยืน

บทที่ 35 Accelerating the Development of the Cultural Industry

จีนจะเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นการใช้โครงการขนาดใหญ่ เป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อขยายอุปทานสินค้าวัฒนธรรมคุณภาพสูง โดยให้ความสำคัญกับการผสมผสานวัฒนธรรมเข้ากับเทคโนโลยีเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล เช่น การพัฒนาระบบ

แอนิเมชัน การแสดงเสมือนจริง (Immersive Performance) และวิดีโอสั้นออนไลน์ การปฏิรูประบบตลาดวัฒนธรรมให้มีความเป็นเอกภาพและเปิดกว้าง

ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลเนื้อหาออนไลน์ให้เติบโตอย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมวิสาหกิจและแบรนด์วัฒนธรรมชั้นนำในสวนอุตสาหกรรมที่มีมาตรฐาน เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและทันสมัย

ในขณะเดียวกันจะมีการผสมผสานวัฒนธรรมเข้ากับการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับประเทศสู่การเป็นจุดหมายปลายทางหลักในการท่องเที่ยว ผ่านการสร้างสรรค์เส้นทางท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ และมีความหมายเชิงวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยวตามรอยปฏิวัติ (Red Tourism) การท่องเที่ยวชนบท และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รัฐบาลจะมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการให้บริการ การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่า และการส่งเสริมการท่องเที่ยวขาเข้า (Inbound Tourism) ให้มีความเป็นสากลและสะดวกสบายมากขึ้น เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้บริโภค และขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

บทที่ 36 Enhancing the Dissemination and Influence of Chinese Civilization

จีนจะส่งเสริมและเผยแพร่อารยธรรมจีน ผ่านการเล่าเรื่องและชุดความคิดที่เป็นเอกลักษณ์ เพื่อยกระดับการสื่อสารระดับสากล และการสร้างเครือข่ายการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งสื่อหลักและแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียให้มีทิศทางที่ทันสมัยและเป็นมืออาชีพ รัฐบาลจะสนับสนุนให้กลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมส่งออกผลงานคุณภาพสูงสุดตลาดโลก อาทิ วรรณกรรมออนไลน์ เกม ภาพยนตร์ และแอนิเมชัน เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของจีนที่น่าเชื่อถือ น่าชื่นชม และนำเคารพต่อสายตาชาวโลกในวงกว้าง

นอกจากนี้ ยังมีการให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนระหว่างอารยธรรม ผ่านการจัดเวทีเสวนาและกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ระดับโลกอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชุม Global Conference on Dialogue of Civilizations และเทศกาลวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ในต่างประเทศ จีนมุ่งสร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในระดับสากล และการเจรจาทางคืนโบราณวัตถุกลับคืนสู่มาตุภูมิ พร้อมทั้งส่งเสริมการศึกษาวិชาลัยด้านจีนศึกษาในต่างประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและลึกซึ้งเกี่ยวกับอารยธรรมจีน ผ่าน

การสื่อสารที่เน้นมิตรภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในระดับสากล

ส่วนที่สิบเอ็ด : Improving the Population Development Strategy to Promote High-Quality Population Development

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 37 ถึงบทที่ 40 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 37 Building a Fertility-Friendly Society

จีนจะสร้างสังคมที่เอื้อต่อการมีบุตร โดยมุ่งเน้นการบูรณาการนโยบายสนับสนุนการมีบุตรเข้ากับนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการคลอด การเลี้ยงดู และการศึกษา รัฐบาลจะใช้กลไกเงินอุดหนุนการเลี้ยงดูบุตร และการหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พร้อมทั้งขยายสิทธิประโยชน์จากประกันสังคมให้ครอบคลุมค่ารักษาพยาบาลก่อนคลอด และการไม่ต้องจ่ายค่าคลอดบุตร (Zero out-of-pocket) ภายใต้ขอบเขตที่กำหนด รวมถึงการคุ้มครองการลาคลอด และการจัดตารางงานที่ยืดหยุ่นสำหรับพ่อแม่ที่มีบุตรเล็ก นอกจากนี้ ยังมุ่งลดอัตราการเสียชีวิตของมารดาและทารก ผ่านการยกระดับบริการสาธารณสุข และส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ที่ได้มาตรฐาน ภายใต้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ที่เหมาะสม

ในด้านระบบบริการเลี้ยงดูเด็ก จะมีการเร่งสร้างระบบที่ครอบคลุมและเข้าถึงง่าย ผ่านการขยายทรัพยากรบริการในหลายช่องทาง ทั้งการสนับสนุนให้โรงเรียนอนุบาลเปิดรับเด็กอายุ 2-3 ปี และการส่งเสริมให้ภาคเอกชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สถานรับเลี้ยงเด็กในที่ทำงาน ศูนย์เด็กเล็กในชุมชน หรือสถานรับเลี้ยงเด็กแบบครอบครัว รัฐบาลจะควบคุมราคาค่าบริการให้มีความเป็นธรรม และมีมาตรฐานความปลอดภัย พร้อมทั้งผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับรองคุณภาพการดูแลเด็กอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เพื่อให้มั่นใจว่า ทุกครอบครัวจะได้รับการสนับสนุนที่จำเป็นในการเลี้ยงดูบุตรหลานในสภาพแวดล้อมที่วางใจได้

สำหรับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อครอบครัว จะมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการแต่งงานและการมีบุตรที่เหมาะสมตามวัย และการแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูระหว่างคู่สมรส รัฐบาลจะสนับสนุนสวัสดิการพิเศษสำหรับครอบครัวที่มีบุตรหลายคน เช่น การให้สิทธิเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกัน การให้ลำดับความสำคัญในนโยบาย

ที่อยู่อาศัย และการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะให้มีความเป็นมิตรต่อเด็ก พร้อมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับแม่และเด็กอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ยังมีการบังคับใช้กฎหมายส่งเสริมการศึกษาในครอบครัว เพื่อการพัฒนาประชากรที่สมดุลในระยะยาว

บทที่ 38 Providing Education that Satisfies the People

จีนจะปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบที่มีคุณภาพสูง ยึดหลักคุณธรรม นำความรู้ เพื่อบ่มเพาะเยาวชนให้มีความพร้อมทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย สุนทรียภาพ และทักษะแรงงาน รัฐบาลให้ความสำคัญกับการบูรณาการแนวคิดทางการเมืองเข้ากับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ และการดูแลสุขภาพจิต พร้อมทั้งยกระดับวิชาชีพครูและสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และสังคม เพื่อให้การศึกษาเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งในการสร้างบุคลากรที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในยุคใหม่

ในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีการจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีประชากรไหลเข้าสู่เมือง เพื่อขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาระดับอนุบาลและมัธยมปลายให้ครอบคลุมทั่วถึง พร้อมทั้งขับเคลื่อนนโยบาย “ลดภาระการเรียนรู้” เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนในห้องเรียน และสำรวจความเป็นไปได้ในการขยายระยะเวลาการศึกษาภาคบังคับเพื่อสร้างรากฐานความรู้ที่มั่นคงให้แก่ประชากรในวงกว้าง

สำหรับระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา มุ่งเน้นการขยายตัวทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยตั้งเป้าหมายอัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาที่ร้อยละ 65 โดยเน้นไปที่สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ และแพทยศาสตร์ (STEM-M) รัฐบาลจะสนับสนุนการปฏิรูปมหาวิทยาลัยตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และการร่วมมือกับสถาบันชั้นนำจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันจะเร่งพัฒนาอาชีวศึกษาให้เชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุตสาหกรรมและนวัตกรรมอย่างใกล้ชิด ผ่านโมเดลการเรียนรู้ที่ประสานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อผลิตกำลังคนที่มีทักษะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

บทที่ 39 Accelerating the Construction of a Healthy China

จีนจะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ “Healthy China” โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านจาก

การรักษาโรคไปสู่การเสริมสร้างสุขภาพเชิงรุก โดยเริ่มจากการยกระดับระบบสาธารณสุขให้มีความเข้มแข็ง ผ่านการดำเนินนโยบายควบคู่กันระหว่างการรักษาและการป้องกัน ปฏิรูประบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยโรคติดต่อให้มีความรวดเร็วและแม่นยำ พร้อมทั้งพัฒนาระบบการตอบสนองกับภาวะฉุกเฉิน และเครือข่ายห้องปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับสุขภาพจิต การจัดการโภชนาการ และการส่งเสริมพฤติกรรมการกินที่ดีต่อสุขภาพ เพื่อสร้างเกราะป้องกันด้านสุขภาพที่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง

ในส่วนขอระบบบริการทางการแพทย์ รัฐบาลจะมุ่งเน้นการจัดสรรทรัพยากรที่มีคุณภาพสูงให้กระจายตัวอย่างสมดุล โดยเฉพาะการผลักดันทรัพยากรลงสู่ระดับอำเภอและชุมชน ผ่านนโยบาย Hierarchical Medical System เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ง่ายและสะดวกขึ้น รัฐบาลจะส่งเสริมบทบาทของหมอประจำครอบครัว และการจัดการโรคเรื้อรังอย่างครบวงจร ตั้งแต่การคัดกรอง วินิจฉัย ไปจนถึงการฟื้นฟู เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรจากโรคเรื้อรังให้ต่ำกว่าร้อยละ 13 ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อแบ่งปันข้อมูลและผลการตรวจระหว่างสถานบริการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการปฏิรูปกลไกธรรมาภิบาล จะมีการประสานงานระหว่างระบบประกันสุขภาพ การบริการทางการแพทย์ และอุตสาหกรรมยาอย่างเป็นเอกภาพ โดยเน้นให้โรงพยาบาลรัฐรักษาบทบาทการเป็นสถาบันเพื่อสวัสดิการสาธารณะ พร้อมปรับปรุงระบบการจ่ายเงินชดเชยของประกันสังคม เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ รัฐบาลยังมุ่งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาและอุปกรณ์การแพทย์นวัตกรรม ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นธรรม และการปรับปรุงบัญชียาให้ทันสมัย เพื่อยุติให้เกิดการสร้างสรรคเทคโนโลยีทางการแพทย์ใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์ความต้องการเร่งด่วนทางคลินิก

นอกจากนี้ จะสืบสานและสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการแพทย์แผนจีน โดยส่งเสริมการบูรณาการระหว่างแพทย์แผนจีนและแพทย์แผนปัจจุบันอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านการบริการ การวิจัย และการสร้างบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ ควบคู่ไปกับการสร้าง “มหาอำนาจทางการกีฬา” ผ่านการณรงคให้ประชาชนออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีสัดส่วนร้อยละ 40 ของประชากรทั้งหมด การพัฒนาอุตสาหกรรมการกีฬาและการแข่งขันในระดับสากล ควบคู่ไปกับการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการกีฬาใกล้บ้าน เพื่อให้มีสุขภาพที่ดี

ดีและการออกกำลังกายกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต และเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

บทที่ 40 Actively Addressing Population Aging

จีนจะรับมือกับการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการสร้างเครือข่ายบริการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งในเมืองและชนบทที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริการในระดับชุมชนและการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุในถิ่นฐานเดิม รัฐบาลจะส่งเสริมการสร้างสถานที่ดูแลผู้สูงอายุที่มีมาตรฐานและเป็นระบบเครือข่าย พร้อมทั้งยกระดับการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุที่ทุพพลภาพหรือมีภาวะสมองเสื่อม ผ่านการเพิ่มจำนวนเตียง และการผสมผสานบริการทางการแพทย์เข้ากับการดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังมีการผลักดันระบบประกันที่มีการดูแลระยะยาว และการสร้างระบบประเมินศักยภาพผู้สูงอายุที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ควบคู่ไปกับการเพิ่มความเป็นมืออาชีพให้แก่บุคลากรในสายงานนี้ และการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ลำพัง เพื่อไม่ให้ถูกทอดทิ้ง

นอกจากการดูแลด้านสุขภาพแล้ว ยุทธศาสตร์นี้ยังมุ่งสร้างสังคมที่มองการสูงวัยในแง่บวกผ่านการพัฒนา “เศรษฐกิจสีเงิน” (Silver Economy) ที่สนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ รวมถึงการสร้างแบรนด์ชั้นนำและการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุ รัฐบาลจะดำเนินการขยายโอกาสในการใช้ศักยภาพของผู้สูงอายุ ผ่านการทยอยขยายอายุเกษียณตามกฎหมายอย่างค่อยเป็นค่อยไป และปรับปรุงนโยบายการจ้างงาน เพื่อสร้างงานที่หลากหลายและเหมาะสมกับแต่ละวัย พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านมหาวิทยาลัยผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจและวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน จะมีการเร่งปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ และเทคโนโลยีดิจิทัลให้ใช้งานได้ง่าย เพื่อลดอุปสรรคในการใช้ชีวิต และคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุให้สามารถมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข

ส่วนที่สิบสอง : Strengthening Efforts to Guarantee and Improve People's Livelihoods and Solidly Advancing Common Prosperity for All People

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 41 ถึงบทที่ 46 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 41 Promoting High-Quality and Full Employment

จีนได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการจ้างงานเป็นอันดับแรก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจ้างงานอย่างเต็มที่ โดยผสมผสานนโยบายการจ้างงานเข้ากับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นระบบ รัฐบาลจะเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมและการจ้างงาน โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจที่รองรับแรงงานจำนวนมาก เช่น การค้าต่างประเทศ การก่อสร้าง และภาคบริการ รวมถึงการดึงดูดศักยภาพจากธุรกิจเกิดใหม่ และการจ้างงานแบบยืดหยุ่น

นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายหลัก เช่น บัณฑิตจบใหม่ แรงงานอพยพ และทหารผ่านศึก พร้อมทั้งเตรียมมาตรการรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและเทคโนโลยีใหม่อย่างปัญญาประดิษฐ์ เพื่อสร้างโมเดลการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อการจ้างงานอย่างยั่งยืน

ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะมีการยกระดับการฝึกอบรมทักษะอาชีพ ขนานใหญ่เพื่อแก้ปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างอุปสงค์และอุปทานของแรงงาน โดยเน้นการฝึกอบรมที่ยึดตามความต้องการของตลาดและสถานประกอบการเป็นหลัก รัฐบาลจะสนับสนุนการใช้จ่ายงบประมาณและกองทุนประกันการว่างงาน เพื่ออุดหนุนการฝึกอบรมให้ตอบโจทย์สถานประกอบการและผู้รับการอบรมโดยตรง พร้อมทั้งพัฒนาระบบมาตรฐานอาชีพและระบบระดับทักษะฝีมือแรงงานใหม่ เพื่อสร้างกรอบการรับรองคุณวุฒิระดับชาติที่ได้มาตรฐานสากล ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของแรงงานในระยะยาว

สำหรับการคุ้มครองสิทธิและบริการจัดหางาน มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ยุติธรรมและเท่าเทียม ผ่านการพัฒนาระบบบริการสาธารณะดิจิทัล และการเสริมสร้างกลไกการปรึกษาหารือด้านแรงงาน รัฐบาลจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการคุ้มครองสิทธิของแรงงานในระบบเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม และการจ้างงานรูปแบบใหม่ โดยกำกับดูแลให้ธุรกิจแพลตฟอร์มกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นธรรม นอกจากนี้ ยังมีการเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบความปลอดภัยของแรงงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติ การค้างชำระค่าจ้าง และการเลิกจ้างที่ผิดกฎหมาย พร้อมทั้งพัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัย

ความเสี่ยงจากการว่างงานขนานใหญ่ เพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดแรงงานและความสงบสุขในสังคม

บทที่ 42 Improving the Income Distribution System

จีนจะยกระดับการกระจายรายได้ เน้นหลักการ “ทำงานมากได้มาก ทักษะสูงได้สูง นวัตกรรมเด่นได้เด่น” โดยใช้กลไกตลาดเป็นตัวประเมินคุณค่า และกำหนดค่าตอบแทนตามความสามารถจริง รัฐบาลจะปรับปรุงระบบการเจรจาจำจ้าง รวมถึงกลไกการปรับค่าแรงขั้นต่ำให้มีความเป็นธรรม และสอดคล้องกับผลผลิตของแรงงาน พร้อมทั้งปฏิรูประบบเงินเดือนในรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งให้ความสำคัญกับบุคลากรในระดับรากหญ้าและพื้นที่ทุรกันดาร นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการเพิ่มรายได้จากทรัพย์สินผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น เงินปันผลจากหุ้น และการบริหารจัดการความมั่งคั่ง รวมถึงการใช้มาตรการจูงใจระยะยาวสำหรับนักวิจัย เพื่อยกระดับมูลค่าขององค์ความรู้และทักษะฝีมือในระบบเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ รัฐบาลจีนจะเน้นการใช้เครื่องมือทางภาษี และระบบสวัสดิการสังคมที่มีความแม่นยำสูงขึ้น รัฐบาลจะยกระดับการกำกับดูแลภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้สูง และสำรวจแนวทางการปรับปรุงภาษีจากกำไรการลงทุน (Capital Gains Tax) ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งใช้ระบบเงินโอนจากภาครัฐ เพื่อลดช่องว่างทางการคลังระหว่างภูมิภาค ในขณะเดียวกัน จะมีการส่งเสริมการกระจายรายได้ผ่านงานสาธารณกุศลและกิจกรรมเพื่อสังคม เพื่อสร้างวัฒนธรรมการแบ่งปันที่ภาคเอกชนและภาคสังคมมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางอย่างเป็นระบบ

เป้าหมายสูงสุดของยุทธศาสตร์นี้ คือ การสร้างโครงสร้างการกระจายรายได้ “รูปทรงมะกอก” (Olive-shaped) ที่มุ่งขยายฐานกลุ่มคนรายได้ปานกลางให้เป็นสัดส่วนใหญ่ที่สุดของประเทศ ผ่านนโยบายเพิ่มรายได้ที่ตรงจุดสำหรับกลุ่มบัณฑิตจบใหม่ แรงงานฝีมือ และแรงงานอพยพ รัฐบาลจะคุ้มครองสิทธิในการได้รับค่าจ้าง และสนับสนุนการสร้างความมั่งคั่งที่มาจากการทำงานหนัก และนวัตกรรมที่ถูกกฎหมาย พร้อมทั้งมีมาตรการจำกัดรายได้ที่ผิดกฎหมาย และกำกับดูแลผู้ที่มีรายได้ที่สูงเกินควรอย่างเหมาะสม เพื่อขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความมั่งคั่งร่วมกัน (Common Prosperity) ที่ส่งเสริมให้ผู้ที่เข้มแข็งกว่าช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า เพื่อการเติบโตที่สมดุลและยั่งยืน

บทที่ 43 Improving the Social Security System

จีนจะยกระดับระบบประกันสังคม โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบการคุ้มครองที่ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยเฉพาะการพัฒนาาระบบบำนาญแบบหลายระดับและหลายเสาหลักที่ประกอบด้วยบำนาญพื้นฐาน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพขององค์กร และบำนาญส่วนบุคคล รัฐบาลจะขยายขอบเขตการประกันสังคมให้ครอบคลุมแรงงานที่ทำงานอิสระ แรงงานอพยพ และผู้ปฏิบัติงานในแพลตฟอร์มรูปแบบใหม่ พร้อมทั้งกำหนดความรับผิดชอบในการสมทบเงินของนายจ้างและบริษัทแพลตฟอร์มให้ชัดเจน นอกจากนี้ ยังมีการปรับปรุงระบบประกันสุขภาพให้สามารถเบิกจ่ายข้ามพื้นที่ได้สะดวกยิ่งขึ้น และส่งเสริมบทบาทของการประกันภัยเชิงพาณิชย์ เพื่อเป็นส่วนเสริมในการสร้างความมั่นคงทางการเงินให้แก่ประชาชนในระยะยาว

เพื่อรับประกันความยั่งยืนของระบบในระยะยาว จะมีการพัฒนาระบบประกันภัยและกลไกการบริหารจัดการกองทุนประกันสังคมให้มีประสิทธิภาพ ทั้งการจัดเก็บ การจัดสรร และการรักษามูลค่าของกองทุนให้คงอยู่อย่างปลอดภัย รัฐบาลจะเดินหน้าโอนทุนจากรัฐวิสาหกิจ เพื่อเติมเต็มกองทุนประกันสังคมและสร้างทุนสำรองเชิงยุทธศาสตร์ที่แข็งแกร่ง พร้อมทั้งผลักดันระบบการบริหารจัดการกองทุนบำนาญสำหรับประกันสุขภาพและประกันการว่างงานในระดับชาติ และระดับมณฑล เพื่อกระจายความเสี่ยงและสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงสวัสดิการระหว่างภูมิภาค ภายใต้การกำกับดูแลที่โปร่งใส และการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

ในด้านการสงเคราะห์ทางสังคม รัฐบาลจะมุ่งเน้นการสร้างระบบช่วยเหลือแบบแบ่งระดับและหมวดหมู่ที่บูรณาการทั้งในเขตเมืองและชนบท โดยให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือกลุ่มครอบครัวที่มีรายได้น้อย หรือประสบปัญหาหลักค่าใช้จ่ายที่จำเป็น รัฐบาลจะพัฒนารูปแบบการช่วยเหลือเชิงบริการ ควบคู่ไปกับเงินอุดหนุน และปรับปรุงระบบการระบุตัวตน และเฝ้าติดตามผู้ที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง เพื่อความแม่นยำ นอกจากนี้ ยังมีระบบการช่วยเหลือฉุกเฉินเบื้องต้นในพื้นที่ที่เกิดเหตุทันที เพื่อสร้างตาข่ายรองรับทางสังคมที่ยืดหยุ่น และสามารถกระตุ้นให้ผู้รับการช่วยเหลือมีแรงผลักดันในการก้าวข้ามความยากลำบากได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

บทที่ 44 Promoting High-Quality Development of the Real Estate Industry

จีนจะขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ ผ่านการสร้างโมเดลใหม่ที่เน้นการจัดหาที่อยู่อาศัยผ่านช่องทางที่หลากหลาย ทั้งการเช่าและการซื้อเพื่อให้ครอบคลุมความต้องการของประชาชนทุกกลุ่ม รัฐบาลจะเพิ่มการจัดหาที่พักอาศัยในราคาอ้อมเยา โดยเฉพาะสำหรับครอบครัวรายได้ต่ำ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และคนรุ่นใหม่ที่ย้ายเข้ามาทำงานในเมือง ผ่านระบบการจัดการที่โปร่งใส ตั้งแต่นโยบายการจูง การจัดสรร ไปจนถึงการออกจากระบบ นอกจากนี้ ยังมีการปฏิรูปกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพื่อที่อยู่อาศัย (Housing Provident Fund) ให้ครอบคลุมถึงแรงงานอิสระ เพื่อให้เข้าถึงแหล่งทุนในการมีที่อยู่อาศัยได้อย่างทั่วถึง

ด้านความมั่นคงของตลาดอสังหาริมทรัพย์ รัฐบาลจะปฏิรูประบบการจัดหาเงินทุนและการขายโครงการที่อยู่อาศัย โดยสนับสนุนความต้องการทางการเงินที่สมเหตุสมผล ผ่านระบบธนาคารหลัก (Lead Banks) และเร่งผลักดันการขายที่อยู่อาศัยสร้างเสร็จพร้อมอยู่อย่างเป็นระบบ การจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยจะถูกปรับปรุงให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรและปริมาณที่อยู่อาศัยในตลาดที่มีอยู่เดิม โดยมอบอำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นระดับเมืองให้มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตนเอง เพื่อจัดการกับที่ดินที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาหรือโครงการที่หยุดชะงักไป รวมถึงการนำอาคารพาณิชย์หรือสำนักงานที่ว่างเปล่ากลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด

เป้าหมายสุดท้าย คือ การสร้าง “ที่อยู่อาศัยที่ดี” ที่เน้นความปลอดภัย ความสบาย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และใช้ระบบอัจฉริยะ ผ่านโครงการยกระดับคุณภาพการก่อสร้างและการบริหารจัดการนิติบุคคลที่ได้มาตรฐาน รัฐบาลจะส่งเสริมตลาดการเช่าที่อยู่อาศัยให้มีความเป็นอาชีวะมากขึ้น โดยสนับสนุนบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาร่วมพัฒนาตลาด พร้อมทั้งสร้างระบบการจัดการความปลอดภัยของอาคาร เพื่อให้มั่นใจว่า ตึกที่อยู่อาศัยจะเป็นรากฐานของความมั่นคงที่ยั่งยืนสำหรับประชาชนในระยะยาว

บทที่ 45 Steadily Advancing the Equalization of Basic Public Services

จีนจะสร้างความเท่าเทียมในการให้บริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นการวางระบบที่รับรองการเข้าถึงบริการอย่างเสมอภาคสำหรับผู้อยู่อาศัยถาวรทุกคน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดช่องว่างระหว่างเขตเมืองและชนบทภายในระดับอำเภอ รวมถึงช่องว่างระหว่างภูมิภาค รัฐบาลจะกำหนดมาตรฐานการประเมินที่ชัดเจนในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การจ้างงาน สาธารณสุข การดูแลผู้สูงอายุ และการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง โดยเน้นความเท่าเทียมในด้านโอกาส การให้บริการเหล่านี้ในระดับรากหญ้าและพื้นที่ห่างไกล พร้อมทั้งปรับปรุงมาตรฐานให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไกงบประมาณที่มั่นคงในระดับอำเภอ

ยุทธศาสตร์นี้ยังให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะให้สอดคล้องกับจำนวน “ประชากรที่อยู่อาศัยจริง” มากกว่าการยึดติดกับระบบทะเบียนบ้านแบบเดิม (Hukou Reform) โดยในเมืองที่มีประชากรไหลเข้าจำนวนมากจะมีการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการที่เข้าถึงยาก และส่งเสริมให้นโยบายใบอนุญาตถิ่นที่อยู่สามารถเชื่อมโยงกับสิทธิในประกันสุขภาพพื้นฐาน การดูแลเด็ก และการช่วยเหลือทางสังคมสำหรับผู้อยู่อาศัยถาวรที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านท้องถิ่น เพื่อให้มั่นใจว่า ทุกคนได้รับความคุ้มครองขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมในพื้นที่ที่ตนเองประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่จริง

ในเชิงบริหารจัดการ จะมีการปฏิรูประบบหน่วยงานบริการสาธารณะ และปรับปรุงโครงสร้างเงินโอนจากภาครัฐ โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านจำนวนผู้รับบริการ และต้นทุนการให้บริการจริงเป็นหลัก เพื่อให้ท้องถิ่นมีทรัพยากรเพียงพอในการดูแลประชาชนทุกคนในพื้นที่อย่างยุติธรรม รัฐบาลจะสร้างระบบการประเมินผลระดับความสำเร็จของการสร้างความเท่าเทียม เพื่อให้มั่นใจว่า ความก้าวหน้าในด้านนี้เป็นไปอย่างมีนัยสำคัญ และเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งในการสร้างสังคมที่ลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่คนทุกกลุ่มได้รับประโยชน์ร่วมกัน

บทที่ 46 Safeguarding the Development Rights of All Groups

จีนจะส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและการพัฒนาสตรี โดยยึดถือความเสมอภาคเป็นนโยบายพื้นฐานของชาติ เพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมอย่าง

เท่าเทียมตามกฎหมาย รัฐบาลจะยกระดับระบบบริการสุขภาพแม่และเด็ก โดยเฉพาะ การป้องกันและรักษาโรคมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูก รวมถึงการจัดฉีดวัคซีน HPV ฟรีให้แก่เด็กหญิงที่เข้าเกณฑ์ พร้อมทั้งคุ้มครองสิทธิในด้านการศึกษา การจ้างงาน และ สิทธิในที่ดินของสตรีในชนบท นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการป้องกันความรุนแรง ในครอบครัวและการปราบปรามการละเมิดสิทธิสตรีอย่างเด็ดขาด เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม ที่ปลอดภัยและเป็นธรรมสำหรับผู้หญิงทุกคน

สำหรับการคุ้มครองผู้เยาว์จะยึดหลักการให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กเป็น อันดับแรก โดยเน้นการดูแลสุขภาพเชิงรุก เช่น การคัดกรองสายตาสั้น โรคอ้วน และ ภาวะออสติกตั้งแต่ระยะเริ่มต้น รัฐบาลจะขยายระบบบริการทางการแพทย์สำหรับเด็ก ให้ทั่วถึง พร้อมทั้งยกระดับสวัสดิการสำหรับเด็กที่มีฐานะยากลำบากและเด็กที่ถูกทิ้งไว้ใน ชนบท ผ่านระบบการช่วยเหลืออย่างตรงจุด นอกจากนี้ยังมีมาตรการป้องกันการทารุณ กรรมเด็ก การกลั่นแกล้งในโรงเรียน และการคุ้มครองความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ เพื่อ สร้างสังคมที่เป็นมิตรต่อเด็กและเอื้อต่อการเติบโตของคนรุ่นใหม่อย่างมีคุณภาพ

ในส่วนการสนับสนุนทหารผ่านศึก รัฐบาลมุ่งสร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ในยุทธศาสตร์ชาติ เช่น นวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และการฟื้นฟูชนบท โดยจะช่วยแก้ ปัญหาอุปสรรคที่ต้องเผชิญ ทั้งในด้านการจ้างงาน การเริ่มต้นธุรกิจ และการจัดหาที่อยู่ อาศัย ขณะเดียวกันจะมีการปฏิรูประบบสวัสดิการทหารผ่านศึกให้เข้มแข็งขึ้น ทั้งการดูแล ทางการแพทย์ การจัดสรรงานที่มีคุณภาพหลังปลดประจำการ และการเชิดชูเกียรติวีรชน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและหลักประกันที่มั่นคงให้แก่ผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ชาติและ ครอบครัว

การยกระดับคุณภาพชีวิตผู้พิการผ่านระบบประกันสังคมและบริการเลี้ยงดู โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความพิการรุนแรงจะได้รับเงินอุดหนุนการเลี้ยงดู และอุปกรณ์ช่วยความ พิกัดที่เหมาะสม รัฐบาลจะส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพในระดับชุมชนและการจ้างงาน ตามโควตาที่กำหนด รวมถึงการสนับสนุนการประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนี้ จะมีการ เร่งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่สาธารณะ และการเข้าถึงข้อมูลดิจิทัล เพื่อให้ ผู้พิการสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมและมีศักดิ์ศรี

ส่วนที่สิบสาม : Accelerating the Comprehensive Green Transformation of Economic and Social Development and Building a Beautiful China

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 47 ถึงบทที่ 50 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 47 Actively and Steadily Promote and Achieve Carbon Peak

จีนจะขับเคลื่อนสู่การบรรลุเป้าหมายเพื่อลดการปล่อยคาร์บอน การใช้กลไก “การควบคุมแบบคู่” ที่ครอบคลุมทั้งปริมาณการปล่อย และความเข้มข้นของการปล่อยคาร์บอน รัฐบาลจะเปลี่ยนผ่านจากการควบคุมการใช้พลังงานไปสู่การบริหารจัดการคาร์บอนอย่างเต็มรูปแบบ ผ่านการประเมินคาร์บอนในระดับท้องถิ่นและระดับอุตสาหกรรม โดยมีการกำหนดมาตรฐาน Carbon Footprint ของผลิตภัณฑ์และการติดตามคาร์บอนเพื่อสร้างความโปร่งใส นอกจากนี้ จะมีการขยายขอบเขตของตลาดซื้อขายสิทธิการปล่อยคาร์บอนระดับชาติ และส่งเสริมตลาดซื้อขายการลดก๊าซเรือนกระจกโดยสมัครใจ เพื่อใช้กลไกตลาดเป็นตัวจูงใจให้ภาคธุรกิจลดการปล่อยมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของการประหยัดพลังงาน รัฐบาลตั้งเป้าลดการใช้พลังงานต่อหน่วย GDP ลงประมาณร้อยละ 10 โดยเน้นการควบคุมการใช้ถ่านหินและน้ำมันดิบ ควบคู่ไปกับการเร่งการใช้พลังงานสะอาดในระบบไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม การสร้างโรงงานและนิคมอุตสาหกรรมคาร์บอนต่ำ สำหรับภาคการก่อสร้างจะมุ่งเน้นการพัฒนาอาคารเก่าให้ประหยัดพลังงาน และการใช้ระบบทำความร้อนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับภาคการคมนาคมจะเร่งการเปลี่ยนผ่านสู่ยานยนต์ไฟฟ้า (EV) และพลังงานสะอาด ทั้งในระบบขนส่งสินค้าและบริการสาธารณะ รวมถึงการเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางและทางน้ำ ตลอดจนการยกระดับประสิทธิภาพการใช้พลังงานในโครงสร้างพื้นฐานยุคใหม่อย่างสถานี 5G และ ศูนย์ข้อมูล (Data Center)

สำหรับการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับโลก จีนยึดหลักความสมดุลระหว่างการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว โดยจะเพิ่มการเฝ้าติดตามก๊าซเรือนกระจกที่ไม่ใช่คาร์บอนไดออกไซด์ และเสริมสร้างระบบนิเวศ ผ่านการฟื้นฟูธรรมชาติอย่างเป็นระบบ จีนจะมีบทบาทนำในการบริหารจัดการสภาพภูมิอากาศโลก ภายใต้กรอบความตกลงปารีส โดยยึดมั่นในหลักการความรับผิดชอบร่วมกัน และเดิน

หน้าความร่วมมือแบบใต้-ใต้ (South-South Cooperation) เพื่อสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาในการรับมือกับความเสี่ยงจากสภาพอากาศสุดขั้ว และสร้างการเติบโตที่ยั่งยืนร่วมกัน

บทที่ 48 Continuous Improvement of Environmental Quality

จีนกำหนดยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการควบคุมมลพิษอย่างแม่นยำด้วยหลักวิทยาศาสตร์และกฎหมาย ผ่านการลดการปล่อยมลพิษควบคู่กับการลดคาร์บอน รัฐบาลจะเน้นการควบคุมฝุ่น PM2.5 และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในพื้นที่สำคัญ เช่น ปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ และลุ่มแม่น้ำแยงซี พร้อมตั้งเป้าลดก๊าซไนโตรเจนออกไซด์และ VOCs ลงมากกว่าร้อยละ 8

สำหรับการจัดการทรัพยากรน้ำจะมุ่งเน้นการแก้ปัญหาน้ำเน่าเสีย และจัดการสารฟอสฟอรัสเพื่อให้ลุ่มแม่น้ำและทะเลมีคุณภาพน้ำที่ได้มาตรฐาน ส่วนของการป้องกันมลพิษในดิน จะเน้นการจัดการที่ต้นทางเพื่อให้มั่นใจว่า ที่ดินเพื่อการเกษตรและการก่อสร้างจะมีความปลอดภัยต่อการใช้ประโยชน์ของประชาชนอย่างยั่งยืน

สำหรับการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม จะมีการใช้มาตรการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ตั้งแต่การลดปริมาณจากต้นทางไปจนถึงการกำจัดทิ้ง โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการควบคุมขยะอันตรายโลหะหนัก และการจัดการผลกระทบจากเหมืองแร่อย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ รัฐบาลจะเร่งสร้างระบบธรรมาภิบาลเพื่อรับมือกับมลพิษรูปแบบใหม่ เช่น ไมโครพลาสติก สารบวกรบกวนการทำงานของต่อมไร้ท่อ และยาปฏิชีวนะ ควบคู่ไปกับการรักษามาตรฐานความปลอดภัยทางนิวเคลียร์ในระดับสูงสุด ทั้งในด้านการก่อสร้างเตาปฏิกรณ์รุ่นใหม่ และการจัดการกากกัมมันตรังสี เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อสุขภาพและสร้างระบบตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพสูงในทุกระดับ

ในมิติด้านธรรมาภิบาล รัฐบาลมุ่งสร้างระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ทันสมัย ภายใต้ประมวลกฎหมายนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับต้องรับผิดชอบต่อการจัดการอนุรักษ์อย่างชัดเจน และมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ยุทธศาสตร์นี้จะเชื่อมโยงการจัดการพื้นที่ทางนิเวศวิทยาเข้ากับผังเมืองและอุตสาหกรรม

อย่างเป็นเอกภาพ พร้อมทั้งใช้ระบบใบอนุญาตปล่อยมลพิษเป็นเครื่องมือหลักในการกำกับดูแลสถานประกอบการ การสร้างระบบเครดิตด้านสิ่งแวดล้อม และการพัฒนา “เขตนําร่องอารยธรรมนิเวศ” เป็นกลไกสำคัญในการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการสร้าง Beautiful China ที่เน้นความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

บทที่ 49 Enhancing the Stability and Sustainability of Ecosystem Diversity

จีนจะเสริมสร้างเสถียรภาพและความยั่งยืนของความหลากหลายทางระบบนิเวศ โดยมุ่งเน้นการปกป้องและบริหารจัดการแบบบูรณาการตามแนวคิด “ภูเขา แม่น้ำ ป่าไม้ นาข้าว ทะเลสาบ หุ่นหยา และทะเลทราย” โดยผลงานการฟื้นฟูตามธรรมชาติเข้ากับการฟื้นฟูซ่อมแซมโดยมนุษย์ รัฐบาลมุ่งสร้างแนวปราการความมั่นคงทางนิเวศวิทยาแห่งชาติผ่านโครงสร้าง “3 เขต 4 แถบ” (Three Zones and Four Belts) และเร่งผลักดันโครงการ “Three-North” เพื่อต่อสู้กับปัญหาทะเลทรายและการเสื่อมโทรมของดิน โดยตั้งเป้าหมายในการเพิ่มปริมาณต้นไม้สะสมในป่าให้ถึง 22.4 พันล้านลูกบาศก์เมตร ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูพื้นที่เหมืองร้างและการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างเป็นระบบ

ด้านการอนุรักษ์พื้นที่ธรรมชาติ จะมีการสร้างระบบเขตอนุรักษ์ที่มีอุทยานแห่งชาติเป็นแกนหลัก โดยมีการแบ่งเขตการจัดการตามความสำคัญและระดับการคุ้มครอง ยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญกับการปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะสัตว์ป่าที่เป็นสัญลักษณ์และสายพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ รวมถึงการสร้างโครงข่ายสวนพฤกษศาสตร์แห่งชาติและการฟื้นฟูเส้นทางอพยพของสัตว์ นอกจากนี้ ยังมีการเพิ่มความเข้มงวดในการเฝ้าระวังภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น ไฟป่า โรคระบาดในพืช และการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศในระยะยาว

สำหรับกลไกการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย จะมีการบังคับใช้ “เส้นแดงการอนุรักษ์นิเวศวิทยา” (Ecological Protection Red Line) อย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งพัฒนาระบบสิทธิในทรัพย์สินและการจัดการสินทรัพย์ทรัพยากรธรรมชาติให้มีความชัดเจน รัฐบาลมุ่งสร้างกลไกการชดเชยทางนิเวศวิทยาที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบเงินอุดหนุนจากรัฐ การชดเชยระหว่างพื้นที่ลุ่มน้ำและการใช้กลไกตลาดเพื่อเปลี่ยน “คุณค่าทางนิเวศวิทยา”

ให้กลายเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ จะปฏิรูประบบกรรมสิทธิ์ป่าไม้และยกระดับฟาร์มป่าไม้ของรัฐให้มีความทันสมัย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการปกป้องธรรมชาติอย่างยั่งยืน

บทที่ 50 Accelerating the Formation of Green Production and Lifestyles

จีนจะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การสร้างวิธีการผลิตและวิถีชีวิตสีเขียว โดยมุ่งเน้นการปฏิรูปโครงสร้างการพัฒนา โดยยึดหลักการประหยัดทรัพยากร และการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นลำดับแรก รัฐบาลจะบังคับใช้มาตรการควบคุมทรัพยากรน้ำอย่างเข้มงวด เพื่อลดปริมาณการใช้น้ำต่อหน่วย GDP ลงร้อยละ 10 และยกระดับประสิทธิภาพการชลประทานในพื้นที่เกษตรกรรมให้ถึงระดับ 0.6 พร้อมทั้งจำกัดการเพิ่มพื้นที่ก่อสร้างใหม่ให้อยู่ในเกณฑ์ไม่เกิน 17,333 ตารางกิโลเมตร เพื่อรักษาสมดุลของที่ดินทำกิน

การพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนจะกลายเป็นกลไกหลักในการจัดการขยะมูลฝอย และส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตซ้ำ (Remanufacturing) โดยตั้งเป้าหมายการนำขยะมูลฝอยขนาดใหญ่ที่มีปริมาณมหาศาลกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้ถึงปีละประมาณ 4.5 พันล้านตัน ควบคู่ไปกับการยกระดับเหมืองแร่ให้เป็นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งห่วงโซาการผลิตเพื่อความมั่นคงทางทรัพยากรในระยะยาว

ในมิติด้านการปฏิรูปนโยบายจะมีการสร้างนวัตกรรมกลไกทางการเงินและระบบภาษี เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมคาร์บอนต่ำอย่างเป็นรูปธรรม ระบบภาษีสิ่งแวดล้อมจะถูกนำมาทดลองใช้กับสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) พร้อมกับการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผลิตภัณฑ์สีเขียวและกิจกรรมที่เน้นการประหยัดทรัพยากรอย่างจริงจัง ภาคการเงินจะถูกขับเคลื่อนด้วยผลิตภัณฑ์ทางการเงินสีเขียวและตราสารอนุพันธ์คาร์บอนรูปแบบใหม่ เพื่อดึงดูดเม็ดเงินลงทุนเข้าสู่ภาคส่วนที่เป็นมิตรต่อภูมิอากาศ นอกจากนี้ จะมีการพัฒนาระบบใบรับรองการใช้พลังงานสะอาด และการปรับปรุงมาตรฐานด้านความยั่งยืนให้สอดคล้องและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อรองรับการแข่งขันในตลาดโลก และสร้างความเชื่อมั่นในนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของจีน

สำหรับการรณรงค์ระดับชาติด้านการพัฒนาสีเขียวและการลดคาร์บอน จีนจะมุ่งเน้นการปลูกฝังพฤติกรรมกรบริโภคที่เรียบง่ายและยั่งยืนให้กลายเป็นค่านิยมใหม่

ของสังคม โดยรัฐบาลจะทำหน้าที่เป็นผู้นำผ่านการขยายขอบเขตการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า สีเขียวในภาครัฐในขนาดใหญ่ขึ้น ประชาชนจะได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ เช่น การรณรงค์กินหมดจานเพื่อลดขยะอาหาร การใช้วัสดุจากไม้ทดแทนพลาสติก และการเลือกใช้ระบบขนส่งสาธารณะเป็นทางเลือกแรก ภาคธุรกิจจะถูกกระตุ้นให้ยกระดับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดวงจรชีวิต เพื่อลดผลกระทบต่อธรรมชาติให้น้อยที่สุด การคัดแยกขยะอย่างเป็นระบบ และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าจะเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างสังคมที่สะอาดและยั่งยืนอย่างแท้จริง

ส่วนที่สิบสี่: Advancing the Modernization of the National Security System and Capabilities to Build a Higher-Level Peaceful China

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 51 ถึงบทที่ 54 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 51 Strengthening the National Security System and Capabilities

สำหรับยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติ จะมุ่งเน้นการขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ภายใต้ระบบผู้นำที่รวมศูนย์ มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อสร้างกลไกการบริหารจัดการที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการเผชิญหน้ากับความท้าทายทุกรูปแบบ รัฐบาลจะเดินหน้าพัฒนาระบบกฎหมาย นโยบาย และระบบการป้องกันควบคุมความเสี่ยง ให้มีความมั่นคง และสอดคล้องประสานกันอย่างเป็นเอกภาพทั่วทั้งประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับประสิทธิภาพในการรับมือกับสถานะฉุกเฉิน และการสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วน เพื่อการปกป้องผลประโยชน์ของชาติอย่างสูงสุดในระยะยาว

การจัดลำดับความสำคัญสูงสุดในการรักษาความมั่นคงทางการเมือง มุ่งเน้นการปกป้องความมั่นคงของระบอบการปกครอง ระบบการเมือง และอุดมการณ์ของชาติอย่างเด็ดขาด รัฐบาลจะมีมาตรการเชิงรุกในการปราบปรามการแทรกซึม การก่อวินาศกรรม การบ่อนทำลาย และกิจกรรมการแบ่งแยกดินแดนจากกองกำลังที่เป็นปฏิปักษ์อย่างเข้มงวด ขณะเดียวกันจะมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเพิ่มขีดความสามารถในการเฝ้าระวัง และป้องกันภัยในรูปแบบใหม่ๆ พร้อมทั้งยกระดับการรักษาความลับของรัฐในพื้นที่

ยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อให้มั่นใจว่า ความมั่นคงทางข้อมูลและเทคโนโลยีของชาติจะได้รับ การคุ้มครองอย่างปลอดภัย ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ในมิติด้านต่างประเทศ รัฐบาลมุ่งสร้างระบบรักษาความมั่นคงต่างประเทศที่เข้ม แข็ง เพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติและปกป้องพลเมืองจีนทั่วโลก โดยมีการพัฒนากลไก การต่อต้านการคว่ำบาตร การแทรกแซง และต่อต้านการใช้เขตอำนาจรัฐนอกดินแดน ควบคู่ไปกับการขยายความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายและความมั่นคงในระดับสากล นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการปลูกฝังความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงให้แก่ ประชาชนทุกคน ผ่านระบบการศึกษา

บทที่ 52 Safeguarding National Economic Security

สำหรับยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มุ่งเน้นเสริมสร้างขีดความ สามารถในการจัดการทรัพยากรทางยุทธศาสตร์ และการป้องกันความเสี่ยงในจุดที่จีน ยังเปราะบาง โดยเฉพาะในภาคส่วนที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในระยะยาวของประเทศ รัฐบาลยึดถือ “หลักการพึ่งพาตนเอง” เป็นรากฐานในการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร โดยให้ความสำคัญกับการรักษาพื้นที่ดินทำกิน และการยกระดับห่วงโซ่อุปทานธัญพืชตั้งแต่ การผลิต การสำรอง ไปจนถึงการจัดจำหน่าย เพื่อให้มั่นใจว่า อาหารหลักจะมีมาก เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศอย่างสมบูรณ์แบบ ควบคู่ไปกับการสร้างช่องทาง การนำเข้าที่หลากหลายจากต่างประเทศ เพื่อรองรับกรณีขาดแคลนสินค้าบางประเภท

ในด้านการสร้างความมั่นคงทางพลังงานและทรัพยากร รัฐบาลมุ่งสร้างระบบการ ผลิตและการสำรอง โดยเน้นการใช้ทรัพยากรภายในประเทศเป็นหลัก โดยตั้งเป้าหมาย รักษาการผลิตน้ำมันดิบให้คงที่อยู่ที่ประมาณ 200 ล้านตันต่อปี และเพิ่มปริมาณการผลิต ก๊าซธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง ยุทธศาสตร์นี้ยังครอบคลุมถึงการเร่งสำรวจและสะสม ทรัพยากรแร่ธาตุเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic mineral) เพื่อรองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ผ่านการประสานงานระหว่างคลังสำรองของรัฐและภาคเอกชน รวมถึงการขยายความร่วมมือ ระหว่างประเทศในการพัฒนาแหล่งพลังงาน และการคุ้มครองเส้นทางขนส่งทางทะเล ที่สำคัญ เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาแหล่งพลังงานเพียงแหล่งเดียวและเสริมสร้าง อำนาจการบริหารจัดการในภาวะวิกฤต

สำหรับการบริหารความเสี่ยงภายในประเทศ รัฐบาลมุ่งเน้นการควบคุมต้นทางและ

การเตือนภัยล่วงหน้าในกลุ่มที่มีปัญหา เช่น อสังหาริมทรัพย์ หนี้สาธารณะของรัฐบาลท้องถิ่น และสถาบันการเงินขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงลูกกลามสู่ระดับมหภาค มีการบังคับใช้ระเบียบวินัยทางการเงินอย่างเข้มงวด เพื่อสกัดกั้นการก่อหนี้แฝงใหม่ และปฏิรูประบบบริหารจัดการหนี้ให้มีความยั่งยืน ในขณะเดียวกัน จะมีการเสริมสร้างฐานเงินกองทุนของสถาบันการเงิน และพัฒนากองทุนประกันเงินฝากให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นตาข่ายรองรับความผันผวนทางการเงิน ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจที่เปิดกว้างและมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนข้ามพรมแดนอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ จะเสริมสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์และโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูล (Data) โดยรัฐบาลมุ่งสร้างระบบป้องกันภัยระดับชาติที่ครอบคลุมทั้งการตรวจสอบความปลอดภัยของบริการคลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเข้มงวด การปราบปรามอาชญากรรมทางไซเบอร์ และการจัดการข่าวปลอมผ่านโครงการ “Clean and Bright” อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อกัน พร้อมทั้งสนับสนุนนวัตกรรมเทคโนโลยีของจีนเองในด้านความมั่นคงไซเบอร์ที่เชื่อถือได้ ยุทธศาสตร์นี้ยังเน้นการมีส่วนร่วมในระดับโลก เพื่อกำหนดกฎระเบียบการบริหารจัดการพื้นที่ไซเบอร์ร่วมกับนานาชาติ เพื่อรับรองความปลอดภัยของระบบควบคุมอุตสาหกรรมและแอปพลิเคชันยุคใหม่

บทที่ 53 Improving the Level of Public Safety Governance

จีนจะยกระดับธรรมาภิบาลด้านความปลอดภัยสาธารณะ โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านรูปแบบการบริหารจัดการไปสู่การป้องกันเชิงรุก เพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านความปลอดภัยของอาหารและยา รัฐบาลจะยกระดับการกำกับดูแลอย่างเข้มงวดตลอดทั้งห่วงโซ่ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เน้นการควบคุมที่ต้นทางและใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะเข้ามาช่วยในการเฝ้าระวังความเสี่ยง ควบคุมไปกับการยกระดับมาตรฐานยา และการประเมินประสิทธิภาพยาสามัญให้ทัดเทียมสากล พร้อมทั้งเพิ่มบทลงโทษต่อการกระทำผิดกฎหมายอย่างรุนแรง และกำกับดูแลการวิจัยทางเทคโนโลยีชีวภาพให้มีความปลอดภัยสูงสุด เพื่อรับรองความมั่นคงของทรัพยากรข้อมูลทางชีวภาพ

ในมิติของความปลอดภัยในอุตสาหกรรมการผลิต จะยึดหลักความรับผิดชอบต่อ

ร่วมกัน เพื่อสกัดกั้นอุบัติเหตุร้ายแรงอย่างเด็ดขาด เร่งกำจัดและยกระดับเครื่องมือหรือกระบวนการผลิตที่มีความเสี่ยงสูงในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ เช่น เหมืองแร่และเคมีภัณฑ์อันตราย รัฐบาลจะผลักดันให้สถานประกอบการสร้างระบบบริหารจัดการความปลอดภัยที่มีมาตรฐาน และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ พร้อมทั้งเพิ่มความเข้มข้นในการบังคับใช้กฎหมาย และการตรวจสอบความปลอดภัยเชิงลึกในระดับส่วนกลาง เพื่อยกระดับความปลอดภัยพื้นฐานของโครงสร้างพื้นฐานวิกฤต และสร้างความมั่นใจในสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงานในทุกสาขาอาชีพ

สำหรับการพัฒนาระบบการจัดการภาวะฉุกเฉิน รัฐบาลจะมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับชีวิตมนุษย์เป็นอันดับแรก ผ่านการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกัน บรรเทา และกู้ภัยอย่างครบวงจร โดยยกระดับระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยล่วงหน้าแบบเรียลไทม์ ให้มีความแม่นยำในทุกสภาพอากาศ พร้อมทั้งส่งเสริมการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ใช้งานได้ทั้งพลเรือนและทางทหาร (Dual-use) ในเมืองใหญ่ ครอบคลุมถึงการปฏิรูปกลไกการสั่งการฉุกเฉินให้เป็นเอกภาพ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่กองกำลังกู้ภัยและดับเพลิงแห่งชาติ และการสร้างระบบสำรองวัสดุอุปกรณ์ฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพสูงและจัดส่งได้อย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงความช่วยเหลือ และลดความสูญเสียจากภัยพิบัติอย่างยั่งยืน ภายใต้กลไกการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

บทที่ 54 Improving the Social Governance System

จีนจะพัฒนาระบบธรรมาภิบาลทางสังคม โดยมุ่งเน้นการสร้างพื้นที่แห่งความร่วมมือภายใต้แนวคิด “ร่วมสร้าง ร่วมปกครอง และแบ่งปันผลประโยชน์” มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และใช้หลักนิติธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญ รัฐบาลจะเดินหน้านำระดับการจัดการจากต้นทางและพัฒนาบุคลากรด้านสังคมสงเคราะห์ให้มีความเป็นมืออาชีพ เพื่อเปลี่ยนผ่านสู่สังคมที่ทันสมัยและมีความมั่นคงในทุกมิติ

การเสริมสร้างรากฐานการบริหารจัดการในระดับรากหญ้า จะเป็นหัวใจสำคัญผ่านการนำแนวทางการปกครองแบบ “เฟิงเฉียว” (Fengqiao Experience) มาประยุกต์ใช้ในยุคใหม่ โดยผสมผสานการปกครองตนเองเข้ากับหลักกฎหมายและหลักคุณธรรมภายใต้การนำของพรรคฯ รัฐบาลจะมุ่งเน้นการกระจายอำนาจและทรัพยากรลงสู่ระดับตำบลและชุมชน ผ่านระบบการจัดการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยให้การบริการ มีความ

ละเอียดและแม่นยำยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาระบบรับเรื่องร้องทุกข์ผ่านสายด่วน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

ในด้านการบริหารจัดการในสาขาใหม่ๆ จะขยายขอบเขตการทำงานของพรรคฯ ในกลุ่มเศรษฐกิจและสังคมรูปแบบใหม่ รวมถึงกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพใหม่ ๆ ในยุคดิจิทัล รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในเขตธุรกิจ อาคารสำนักงาน และนิคมอุตสาหกรรม พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของสมาคมการค้าและองค์กรอาสาสมัคร ผ่านกลไกการเชิดชูเกียรติที่เหมาะสม เพื่อสร้างระบบนิเวศการทำงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และมอบการดูแลเอาใจใส่ให้แก่แรงงานในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ อย่างเป็นธรรม

สำหรับการรักษาความปลอดภัยและความสงบสุขของสังคม จะเน้นการแก้ไขความขัดแย้ง และการฟ้องร้องจากต้นทางผ่านช่องทางที่หลากหลายและเป็นไปตามกฎหมาย รัฐบาลจะพัฒนาระบบบริการทางจิตวิทยาและกลไกการจัดการในสภาวะวิกฤต เพื่อสร้างความมั่นคงทางใจให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี การฉ้อโกงทางโทรศัพท์ และปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในงานยุติธรรม และนโยบายทางอาญาที่ผสมผสานระหว่างความผ่อนปรนและความเด็ดขาด จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาเสถียรภาพ และสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกคน

ส่วนที่สิบห้า : Achieving the Centenary Goal of the Founding of the Army on Schedule and Promoting High Quality Modernization of National Defense and the Armed Forces

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 55 ถึงบทที่ 56 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 55 Focusing on Improving the Quality and Efficiency of National Defense and Military Modernization

จีนจะยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพในการสร้างความทันสมัยให้แก่กองทัพ การปฏิรูปทั้งในด้านทฤษฎี องค์กร บุคลากร และยุทธโศปกรณ์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกองทัพปลดปล่อยประชาชน (PLA) ในการบรรลุภารกิจในยุคใหม่ หัวใจสำคัญคือ การ

เร่งพัฒนาขีดความสามารถในการรบขั้นสูง ผ่านการเสริมสร้างการป้องกันเชิงยุทธศาสตร์ และการสร้างกองกำลังรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีไร้คนขับ (Unmanned Intelligent Combat Forces) และปัญญาประดิษฐ์เข้ามาเป็นแกนหลัก การบูรณาการระบบข้อมูล เครือข่ายและการใช้ทรัพยากรข้อมูลเพื่อสร้างกองทัพอัจฉริยะ ควบคู่ไปกับการเร่งพัฒนา นวัตกรรมป้องกันประเทศ เพื่อสร้างยุทธโศปกรณ์ที่ล้ำสมัย และการบ่มเพาะทหารรุ่นใหม่ ที่เป็นมืออาชีพและเชี่ยวชาญเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อให้การฝึกซ้อมและการวางแผนยุทธวิธี มีความสอดคล้องกับสถานการณ์การสู้รบจริง และเพิ่มอำนาจในการกำหนดทิศทางของ การเผชิญหน้าทางการทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากการพัฒนาด้านกำลังรบแล้ว ยุทธศาสตร์นี้ยังมุ่งเน้นการปฏิรูประบบธรรมาภิบาลทางการทหาร โดยปรับปรุงระบบบังคับบัญชาและการบริหารจัดการ กองทัพให้สอดคล้องกับระบบการปฏิบัติการร่วมหลายเหล่าทัพ (Joint Operations) รัฐบาลจะยกระดับการจัดการที่เชื่อมโยงระหว่างการทำสงคราม การสร้างกองทัพ ที่แข็งแกร่ง และการเตรียมความพร้อมเข้าด้วยกันอย่างเป็นเอกภาพ จะมีการปฏิรูป การบริหารจัดการงบประมาณ และระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางการทหารให้มีความโปร่งใส ประหยัด และมีประสิทธิภาพสูงสุดตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและต้นทุนต่ำ

นอกจากนี้ จะมีการเสริมสร้างระเบียบวินัยทางการเมือง และการบังคับใช้กฎหมาย ภายในกองทัพอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างระบบกฎหมายทหารที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของจีน ที่สามารถกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานในทุกระดับให้มีความเป็นมืออาชีพ และ โปร่งใสภายใต้การบังคับบัญชาที่มีเอกภาพและมีความรับผิดชอบสูงสุด

บทที่ 56 Consolidating and Enhancing the Integrated National Strategic System and Capabilities

จีนจะมุ่งเน้นการบูรณาการภาคการทหารและภาคพลเรือน เพื่อให้การป้องกัน ประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจเดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน หัวใจสำคัญ คือ การ สร้างโครงสร้างการทำงานที่ประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการแบ่งปันทรัพยากร และนโยบายที่เป็นเอกภาพ โดยจะมีการปฏิรูปกลไกความร่วมมือระหว่างทหารและ พลเรือนขนานใหญ่ เพื่อสร้างระบบการทำงานที่มีความคล่องตัวและเป็นระเบียบ พร้อม รับมือกับสถานะความท้าทายที่ซับซ้อนในยุคปัจจุบัน

ในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม รัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนาขีดความสามารถทางยุทธศาสตร์ในสาขาเกิดใหม่ โดยการสร้าง Green Channel เพื่อดึงเอาความสำเร็จทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงจากภาคพลเรือนเข้าสู่กองทัพอย่างรวดเร็ว รัฐบาลจะสนับสนุนทั้ง “กำลังการผลิตใหม่” (New Productive Forces) ในภาคพลเรือน และ “ขีดความสามารถในการรบใหม่” (New Combat Capabilities) ในภาคการทหาร เพื่อสร้างอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่ล้ำสมัย พร้อมกับการปรับปรุงระบบการจัดซื้อยุทโธปกรณ์ และการสร้างมาตรฐานกลางที่สามารถใช้งานร่วมกันได้ ทั้งในกิจกรรมภาคพลเรือนและภาคการทหาร เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง

สำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการเตรียมความพร้อมของชาติ จะกำหนดให้โครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ต้องมีการบรรจุข้อกำหนดด้านการป้องกันประเทศเข้าไปตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน เพื่อสร้างความมั่นใจว่า โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้จะสามารถรองรับภารกิจทางยุทธศาสตร์และคุ้มครองเป้าหมายสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีการเร่งยกระดับขีดความสามารถในการระดมพล (National Defense Mobilization) โดยบูรณาการระบบการระดมพลเข้ากับระบบการจัดการภาวะฉุกเฉิน และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดทั้งในเวลาปกติและยามวิกฤต

ในมิติสุดท้าย รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสร้างเอกภาพระหว่างกองทัพและประชาชน ผ่านการส่งเสริมการศึกษาด้านการป้องกันประเทศระดับชาติ และการสร้างระบบเชิดชูเกียรติ รวมถึงการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของบุคลากรทางการทหารและครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรม การเสริมสร้างแนวป้องกันชายแดน ชายฝั่ง และน่านฟ้า จะขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือระหว่างพรรคฯ รัฐบาล ทหาร ตำรวจ และประชาชน เพื่อสร้างโครงข่ายความมั่นคงที่เข้มแข็งจากภายในสู่ภายนอก อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ ภายใต้จิตวิญญาณแห่งความสามัคคีที่เป็นปึกแผ่น

ส่วนที่สิบหก: Developing People's Democracy Throughout the Entire Process and Improving the Socialist Legal System with Chinese Characteristics

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 57 ถึงบทที่ 58 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 57 Developing Socialist Democracy

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จีนจะพัฒนา “ระบอบประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม” (Socialist Democracy) โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกกระบวนการ (Whole-Process People’s Democracy) หัวใจสำคัญ คือ การรับรองว่าประชาชนจะได้ใช้สิทธิในด้านต่างๆ ได้แก่ การเลือกตั้ง การหารือ การตัดสินใจ การบริหารจัดการ และการตรวจสอบโดยผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม และยกระดับบทบาทของสภาประชาชนแห่งชาติ (NPC) เพื่อให้มั่นใจว่า การใช้อำนาจรัฐเป็นไปเพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ที่ชอบธรรมของประชาชนอย่างแท้จริง

กลไกสำคัญอีกประการหนึ่งคือการปฏิรูปกระบวนการ “ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ” (Consultative Democracy) ผ่านบทบาทของสภาที่ปรึกษาการเมือง (CPPCC) โดยจะมีการประสานช่องทางการหารือในหลายระดับให้เป็นระบบสถาบันมากขึ้น เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและแนวคิดจากทุกภาคส่วนของสังคม และในระดับรากหญ้าจะมีการส่งเสริมให้ประชาชนบริหารจัดการกิจการสาธารณะและสวัสดิการชุมชนด้วยตนเอง รวมถึงการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในวิสาหกิจและหน่วยงานภาครัฐผ่านสภาแรงงาน เพื่อให้เสียงของแรงงานและพลเมืองระดับพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างเป็นรูปธรรมและรวดเร็ว

ยุทธศาสตร์นี้ยังครอบคลุมถึงการสร้างความสามัคคีผ่านแนวร่วมที่มีความเป็นเอกภาพ และมุ่งสร้างความตระหนักรู้ในการสร้าง “ประชาคมแห่งประชาชาติจีน” (Community of the Chinese Nation) เพื่อความสามัคคีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ควบคู่ไปกับการยึดมั่นในแนวทาง “การเปลี่ยนศาสนาให้มีลักษณะแบบจีน” (sinicizing religion) และการเสริมสร้างนิติธรรมในการบริหารจัดการกิจการทางศาสนา นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในทุกมิติ และการกระชับความสัมพันธ์กับชาวจีนโพ้นทะเล ผ่านสายใยทางวัฒนธรรมและบรรพบุรุษ เพื่อรวมพลังชาวจีนจากทั้งภายในและภายนอกประเทศในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและสร้างประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันของมนุษยชาติ

บทที่ 58 Advancing the Rule of Law in All Aspects

จีนจะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การสร้าง “รัฐนิติธรรมสังคมนิยม” (Socialist Rule-of-Law State) ในการปกครองด้วยกฎหมายตามแนวทางสังคมนิยม โดยมุ่งส่งเสริมการตรากฎหมายอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific Legislation) ที่จะตั้งอยู่บนหลักการความเป็นจริง เคารพต่อกฎเกณฑ์ทางสังคม การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด ไปจนถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่เที่ยงธรรม เพื่อให้กฎหมายเป็นรากฐานที่สร้างความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์ในระยะยาวของชาติ รัฐบาลจะเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ และตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งปรับปรุงกลไกเพื่อรักษาความเป็นเอกภาพของระบบกฎหมายทั่วประเทศ โดยจะให้ความสำคัญกับการเร่งรัดปรับปรุงและร่างกฎหมายในกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น การเงินและการประมูล เพื่อยกระดับคุณภาพของกฎหมายให้ทันสมัย และเปิดกว้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบนิติบัญญัติ ผ่านช่องทางที่หลากหลายและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ จะเน้นการตรวจสอบเอกสารข้อกำหนดทางบริหาร และพัฒนากลไกการแก้ไขข้อพิพาททางการปกครองให้มีประสิทธิภาพสูงสุด รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์สำคัญของประชาชน และเสริมสร้างความร่วมมือข้ามหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้การตัดสินใจมีความยุติธรรม มีเสถียรภาพ และศักดิ์สิทธิ์ มีหัวใจสำคัญ คือ การปกป้องสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน และสิทธิในบุคลิกภาพตามกฎหมาย ควบคู่ไปกับการยกระดับงานอัยการ และการฟ้องร้องคดีเพื่อประโยชน์สาธารณะ รวมถึงการแก้ไขปัญหาความยากลำบากในการบังคับคดี เพื่อให้คำตัดสินของศาลสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสร้างความเชื่อมั่นให้กับระบบยุติธรรม

ในมิติของกิจการในต่างประเทศ จีนมุ่งเร่งสร้างระบบกฎหมายและขีดความสามารถสำหรับการบริหารจัดการข้อพิพาทระหว่างประเทศ โดยการพัฒนากลไกการไกล่เกลี่ย กลไกอนุญาโตตุลาการ และการดำเนินคดีเชิงพาณิชย์ระดับสากลให้เป็นที่ยอมรับ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ศาลไกล่เกลี่ยระหว่างประเทศมีบทบาทมากขึ้นในการระงับข้อพิพาท รวมทั้งจะมีการพัฒนาทีมบริการทางกฎหมาย เช่น หน่วยงาน และการสร้างระบบบริการทางกฎหมายสาธารณะที่เข้าถึงง่ายสำหรับทุกคน เพื่อหล่อหลอมวัฒนธรรมในสังคมที่ให้

เกียรติภูมิหมาย เคารพในสัญญา และร่วมกันพิทักษ์ความยุติธรรม ซึ่งจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริมให้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีความโปร่งใสและเป็นไปตามหลักสากลอย่างยั่งยืน

ส่วนที่สิบเจ็ด : Upholding and Improving “One Country, Two Systems” and Advancing National Reunification

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 59 ถึงบทที่ 60 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 59 Promoting the Long-Term Prosperity and Stability of Hong Kong and Macao

จีนจะรักษาความเจริญรุ่งเรืองและเสถียรภาพในระยะยาวของฮ่องกงและมาเก๊า โดยยังคงยึดมั่นในหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ควบคู่ไปกับการความเชื่อมั่นถึงสิทธิปกครองตนเองในระดับสูง (“Hong Kong people governing Hong Kong” and “Macau people governing Macau”) การวางตำแหน่งทางยุทธศาสตร์มุ่งเน้นการดึงศักยภาพอันเป็นเอกลักษณ์ของทั้งสองเขตบริหารพิเศษในฐานะจุดเชื่อมโยงสำคัญระหว่างจีนและประชาคมโลก เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้ไปในทิศทางเดียวกับการเติบโตของประเทศในยุคใหม่

สำหรับการเสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของฮ่องกง แผนพัฒนาฯ มุ่งเน้นการยกระดับฐานะการเป็นศูนย์กลางระดับโลกในหลายมิติ ทั้งด้านการเงิน การเดินเรือ และการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการขยายบทบาทการเป็น “ศูนย์กลางเงินหยวนนอกประเทศ” (Offshore RMB) และศูนย์กลางการบริหารความมั่งคั่งและความเสี่ยงในระดับสากล นอกเหนือจากมิติทางเศรษฐกิจดั้งเดิมแล้ว ฮ่องกงยังได้รับแรงสนับสนุนให้ก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมและเทคโนโลยีระดับนานาชาติ ผ่านโครงการพัฒนา “เขตเมืองใหม่ทางเหนือ” (Northern Metropolitan Area) พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางด้านกฎหมายและการระงับข้อพิพาทในภูมิภาค ซึ่งจะช่วยเสริมความแข็งแกร่งให้แก่สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระดับสากล

สำหรับมาเก๊า จะให้ความสำคัญกับการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความหลากหลายอย่างเหมาะสม เพื่อลดการพึ่งพาอุตสาหกรรมเดียว โดยมุ่งเน้นการพัฒนามาเก๊าให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและสนันทนาการระดับโลก ควบคู่ไปกับการเป็นแพลตฟอร์ม

บริการความร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจระหว่างจีนและกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาโปรตุเกส รัฐบาลจะส่งเสริมอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ใหม่ ๆ เช่น การแพทย์แผนจีนสมัยใหม่ การเงินแบบเฉพาะทาง และเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อยกระดับความสามารถทางการแข่งขันและสร้างความยั่งยืนทางการเงิน พร้อมทั้งผลักดันให้มาเก๊าเป็นฐานการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ความสำเร็จของการพัฒนาในระยะยาวขึ้นอยู่กับ การหลอมรวมของฮ่องกงและมาเก๊าเข้ากับแผนพัฒนาฯ โดยรวมของประเทศ ผ่านโครงสร้างความร่วมมือในเขตอ่าวกว่างตุง-ฮ่องกง-มาเก๊า (Guangdong-Hong Kong-Macao Greater Bay Area) ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานที่ไร้รอยต่อ เช่น การพัฒนารถไฟความเร็วสูงและท่าเรือร่วมกัน การบูรณาการพื้นที่เชิงดินและเขียนให้ เพื่อเป็นแพลตฟอร์มความร่วมมือระดับสูงจะ ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้อยู่อาศัยในเขตบริหารพิเศษฯ สามารถขยายโอกาสทางการศึกษาและการทำงานในแผ่นดินใหญ่ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ทั้งสองพื้นที่จะมีบทบาทสำคัญในโครงการ Belt and Road โดยใช้ความเชี่ยวชาญด้านบริการวิชาชีพ เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจจีนในการขยายสู่ตลาดโลก และทำหน้าที่เป็นหน้าต่างแห่งอารยธรรมระหว่างตะวันออกและตะวันตกอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 60 Promoting the Peaceful Development of Cross-Strait Relations and Advancing the Great Cause of National Reunification

จีนจะส่งเสริมความสัมพันธ์ข้ามช่องแคบไต้หวันและการดำเนินการกิจการรวมชาติโดยยึด “หลักการจีนเดียว” และ “ฉันทามติปี 1992” (The 1992 Consensus) เป็นรากฐานสำคัญ จะปราบปราม “กองกำลังแบ่งแยกดินแดนที่ประกาศเอกราชของไต้หวัน” อย่างเด็ดขาด และต่อต้านการแทรกแซงจากภายนอก โดยจะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสันติภาพและเสถียรภาพข้ามช่องแคบไต้หวัน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของพี่น้องร่วมชาติและพิทักษ์บ้านเกิดของประชาชนชาติจีนให้มั่นคง

ในมิติของการบูรณาการทางเศรษฐกิจ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ให้ความสำคัญกับการสร้างตลาดร่วมข้ามช่องแคบ ผ่านการสนับสนุนให้วิสาหกิจและประชาชนจากไต้หวันเข้ามามีส่วนร่วมในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และโครงการ Belt and Road โดยมีการผลักดันผลประโยชน์ให้เป็นเขตนารองสำหรับการพัฒนาแบบบูรณาการข้ามช่องแคบ

รวมถึงการสร้างเขตความร่วมมือทางอุตสาหกรรมในพื้นที่ยุทธศาสตร์อย่างผิงถาน
คุนซาน และตงก่วน นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมความเชื่อมโยงทางการเงิน ผ่านการ
สนับสนุนให้บริษัททุนได้หุ้นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสามารถระดมทุนและจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์ของจีนแผ่นดินใหญ่ได้

สำหรับการเสริมสร้างสายสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม รัฐบาลมุ่งขยายการ
แลกเปลี่ยนบุคลากรและกระชับความร่วมมือในด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการ
สังคม เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชาติผ่านการสืบสานวัฒนธรรมจีนร่วมกัน จะ
นำนโยบายการให้สิทธิและการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ชาวไต้หวันในการศึกษา การทำงาน และการใช้ชีวิตในแผ่นดินใหญ่ โดยเฉพาะการสร้างโอกาสให้เยาวชนไต้หวันสามารถเข้ามาสานฝัน และสร้างอาชีพในแผ่นดิน
ใหญ่ได้อย่างมั่นคง อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้าใจอันดี เพื่อความเจริญ
รุ่งเรืองร่วมกันอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ส่วนที่สิบแปด : Strengthening the Guarantee of Planning Implementation

ในส่วนนี้ มีเนื้อหาครอบคลุมบทที่ 61 ถึงบทที่ 62 สรุปได้ดังนี้

บทที่ 61 Upholding and Strengthening the Centralized and Unified Leadership of the CPC Central Committee

การยึดมั่นในอำนาจนำของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนถือเป็น
หลักประกันพื้นฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 ให้บรรลุผลสำเร็จ
จะดำเนินการตามแนวทาง “ความคิดสี่จีนผิงว่าด้วยสังคมนิยมอันเป็นเอกลักษณ์ของจีน
ในยุคใหม่” เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพ ทั้งในด้านเจตนารมณ์ และการดำเนินงาน
ทั่วทั้งประเทศ รัฐบาลจะมุ่งพัฒนากลไกการตัดสินใจที่ยึดหลักวิทยาศาสตร์และหลักการ
รวมศูนย์ตามแนวทางประชาธิปไตย (Democratic Centralism) ที่มีการจัดสรรหน้าที่
และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการ เพื่อให้
เกิดการประสานงานที่ไร้รอยต่อ และการบริหารงานที่คล่องตัวจากบนสู่ล่าง ควบคู่ไปกับ
การสร้างคามเข้มแข็งให้แก่องค์กรพรรคฯ ระดับรากหญ้าและการส่งเสริมบรรยากาศ

แห่งความสามัคคีที่เคารพต่อความรู้และความคิดสร้างสรรค์ของพลเมืองทุกคน เพื่อตั้ง
ศักยภาพสูงสุดของทรัพยากรมนุษย์มาใช้ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้ก้าวไป
ข้างหน้าอย่างมั่นคง

ในมิติด้านการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ จะให้ความสำคัญกับการยกระดับขีดความ
สามารถในการบริหารงานสมัยใหม่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความเป็นมืออาชีพ
และมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล เจ้าหน้าที่ทุกระดับจะได้รับการปลูกฝังให้เน้นสร้างผลงาน
ที่ถูกต้อง และเน้นการปฏิบัติงานจริงที่สร้างผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมให้แก่ประชาชน
มากกว่าการมุ่งเน้นพิธีการที่ซับซ้อน รัฐบาลจะนําระบบการประเมินผลงานที่แตกต่างกัน
ตามบริบทของพื้นที่และลักษณะงานมาใช้ เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการคัดเลือกคนเก่งและ
คนดีเข้าสู่ระบบ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และการฝึกฝนผ่านประสบการณ์จริง เพื่อสร้าง
บุคลากรที่พร้อมรับมือกับความท้าทายในยุคโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล
โดยมีกลไกการกำกับดูแลที่เข้มงวด ควบคู่ไปกับการให้การสนับสนุนและจูงใจที่สมดุล
เพื่อรักษาความกระตือรือร้นและพลังการสร้างสรรค์ของเจ้าหน้าที่รัฐในระยะยาว

สำหรับการสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาลผ่านระบบการกำกับดูแลของพรรค
และรัฐ จีนมุ่งมั่นที่จะบรรลุมาตรฐานการบริหารจัดการที่เข้มงวดและครอบคลุมใน
ทุกระดับ โดยเน้นการจัดสรรและใช้อำนาจที่มีความชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบ
ย้อนกลับได้ ผ่านกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและทรงอำนาจ

หัวใจสำคัญ คือ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่อต้านการทุจริตแบบบูรณาการ
ที่มุ่งสร้างสภาวะที่ “ไม่กล้าทุจริต ไม่สามารถทุจริต และไม่ยอมทุจริต” ผ่านการกำจั
ดรากเหง้าของปัญหาและสภาพแวดล้อมที่อาจก่อให้เกิดการประทุพติมิชอบ โดยเฉพาะ
ในพื้นที่ที่มีผลกระทบจากตัวของอำนาจและทรัพยากรเป็นจำนวนมาก รวมถึงการกวาดล้าง
ความสัมพันธ์ที่บ่อนทำลายสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การบูรณาการระหว่าง
การตรวจสอบภายในกับการตรวจสอบทางการคลัง การบัญชี และการตรวจสอบทางสถิติ
จะถูกนำมาใช้ร่วมกับความร่วมมือระหว่างประเทศในการติดตามทรัพย์สินและผู้กระทำ
ผิดข้ามแดน เพื่อสร้างระบบนิเวศทางการเมืองที่สะอาด และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่
ภาคส่วนต่าง ๆ ว่า การดำเนินงานของรัฐจะเป็นไป เพื่อประโยชน์สูงสุดของชาติและ
ประชาชน ภายใต้หลักนิติธรรมอย่างแท้จริง

บทที่ 62 Improve the Mechanism for Promoting the Implementation of the Plan Throughout its Entire Lifecycle

จีนจะมีการปรับปรุงกลไกเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ตลอดระยะเวลา 5 ปี โดยมุ่งเน้นการสร้างฐานรากทางกฎหมายที่เข้มแข็งผ่าน “กฎหมายว่าด้วยการวางแผนพัฒนาแห่งชาติ” เพื่อรับรองว่า วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์นี้จะถูกเปลี่ยนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และมีเอกภาพทั่วทั้งประเทศ หัวใจสำคัญ คือ การวางระบบให้มีความเชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์ ตั้งแต่แผนระดับชาติ แผนเฉพาะด้าน ไปจนถึงแผนระดับภูมิภาคและท้องถิ่น โดยมีการกำหนดขั้นตอนการอนุมัติ และการประสานงานที่ได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนและสร้างความมั่นใจว่า การวางแผนอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญจะสอดคล้องกับลำดับความสำคัญของชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังมีการใช้ระบบแผนรายปีเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานตามแผนงานหลักอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างเป้าหมายระยะยาวและงบประมาณรายปีที่เกิดขึ้นจริง

ในด้านการดำเนินงานแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ได้กำหนดกลไกการจัดการภารกิจแบบแบ่งหมวดหมู่ที่ชัดเจน มีการระบุตัวชี้วัดภาคบังคับ (Binding indicators) ที่จะต้องดำเนินการให้สำเร็จ เช่น ด้านบริการสาธารณะ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง ซึ่งต้องมีการแบ่งความรับผิดชอบและประเมินผลอย่างเข้มงวด กับการระบุตัวชี้วัดเชิงคาดการณ์ (Expected indicators) เป้าหมายที่ยืดหยุ่นได้ และเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมทางนโยบายและกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยยึดหลักการสำคัญที่ว่า “โครงการต้องเดินตามแผน งบประมาณและทรัพยากรต้องเดินตามโครงการ” ซึ่งรัฐจะรับประกันการจัดสรรที่ดิน พื้นที่ทางทะเล และแหล่งเงินทุนให้แก่โครงการวิศวกรรมที่สำคัญเป็นลำดับแรก และในกรณีพื้นที่ที่มีความเสี่ยง จะใช้ระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยตลอดระยะเวลาดำเนินการของโครงการ เพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จะอยู่ภายใต้ระบบการติดตามและการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งการติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามสถานการณ์ การประเมินผลในระยะกลาง และการสรุปผลเมื่อสิ้นสุดแผนงาน โดยกระบวนการเหล่านี้

จะต้องผ่านการตรวจสอบและรับรองโดยคณะกรรมการฯ ในสภาประชาชนแห่งชาติ (NPC) เพื่อสร้างความโปร่งใส และภาระรับผิดชอบต่อสาธารณะ หากผลการประเมินชี้ให้เห็นความจำเป็นในการปรับปรุงแผน รัฐบาลจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้ ยังมีการผสมผสานระบบการกำกับดูแลของพรรคฯ และรัฐเข้ากับการปฏิบัติงาน โดยให้บทบาทสำคัญแก่หน่วยงานตรวจสอบและกำกับดูแลวินัยในการร่วมติดตามความคืบหน้าของภารกิจสำคัญข้ามภูมิภาคและข้ามหน่วยงาน เพื่อให้มั่นใจว่า ทุกเป้าหมายที่กำหนดไว้จะได้รับการนำไปปฏิบัติจนบรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง ภายใต้บรรยากาศที่เปิดกว้างต่อการตรวจสอบจากทุกภาคส่วนในสังคม

สำหรับเนื้อหาในส่วนของการวิเคราะห์ทิศทางเงินจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 และผลกระทบต่อไทย จะอยู่ในเนื้อหาบทต่อไป

แหล่งที่มาของข้อมูล

Xinhua News Agency. (2026, March 13). *Authorized Release from the Two Sessions: Outline of the 15th Five Year Plan for National Economic and Social Development of the People's Republic of China*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://drive.google.com/file/d/1GmM-Tr5Kx_KTSZWLuV-WVb9-A3GsrKr1/view?usp=sharing

บทที่ 3
ถอดรหัสทิศทางจีน ภายใต้แผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ 15

เนื้อหาในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาของจีนในด้านต่างๆ จากสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ผ่านมา โดยแบ่งเป็นด้าน เศรษฐกิจมหภาคและการปฏิรูปโครงสร้าง ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนผ่านสีเขียว ด้านสังคม ประชากร การพัฒนาทุนมนุษย์ ด้านการพัฒนาภูมิภาคและการขยายตัวของเมือง ด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการเปิดกว้างสู่ภายนอก

ประการแรก ภาพรวมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 15

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 15 ของจีนยึดตามแนวทางการพัฒนา 5 ประการ ได้แก่ (1) การพัฒนาเชิงนวัตกรรม (2) การพัฒนาอย่างสมดุล (3) การพัฒนาสีเขียว (4) การเปิดกว้าง และ (5) การพัฒนาร่วมกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับที่เหมาะสม พร้อมกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่สำคัญ

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จีนได้กำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่สำคัญหลายประการ ได้แก่

- อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในระดับที่เหมาะสม และตั้งเป้าหมายรายได้เฉลี่ยต่อหัวสู่ระดับ “ประเทศพัฒนาแล้วระดับปานกลาง” (moderately developed countries)

- ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละมากกว่าร้อยละ 7

- สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของเศรษฐกิจดิจิทัลต่อ GDP ร้อยละ 12.5 ภายในปี ค.ศ.

2030

- ลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหน่วย GDP ลงร้อยละ 17

- เพิ่มสัดส่วนพลังงานที่ไม่ใช่เชื้อเพลิงฟอสซิล (Non-fossil Energy) ร้อยละ 25 ของการบริโภคพลังงานพื้นฐาน

โครงสร้างเชิงยุทธศาสตร์

โครงสร้างของแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 สะท้อนลำดับความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของจีน โดยจัดลำดับความสำคัญของภาคที่เกี่ยวกับการสร้างระบบอุตสาหกรรมสมัยใหม่ไว้เป็นอันดับแรก ตามด้วยนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สะท้อนว่า รัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับการยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมและการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี

แผนพัฒนา ฉบับนี้ยังเน้น “พลังการผลิตใหม่ที่มีคุณภาพ” (New Quality Productive Forces : NQPF) ซึ่งหมายถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมขั้นสูง เทคโนโลยีเชิงลึก และปัจจัยการผลิตรูปแบบใหม่ เช่น ข้อมูล (Data) และปัญญาประดิษฐ์

แผนพัฒนา ในภาพรวมชี้ให้เห็นว่า จีนกำลังดำเนินยุทธศาสตร์ “เศรษฐกิจวงจรคู่” (Dual Circulation) อย่างจริงจัง โดยใช้ตลาดภายในประเทศเป็นวงจรขับเคลื่อนหลัก พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับตลาดต่างประเทศเป็นวงจรเสริม เพื่อลดการพึ่งพาภายนอก และสร้างความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจ ท่ามกลางความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก

ประการที่สอง ทิศทางด้านเศรษฐกิจมหภาคและการปฏิรูปโครงสร้าง

ในอีก 5 ปีข้างหน้า จีนได้วางยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจมหภาคบนพื้นฐานของการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ (High-Quality Development) มากกว่าการเน้นตัวเลขอัตรา

การเติบโตของ GDP เพียงอย่างเดียว

การขยายอุปสงค์ภายในประเทศ

แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้มีเป้าหมายสำคัญในการเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศ ทิศทางจีน 5 ปีจากนี้จึงจะมุ่งกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ ผ่านการเพิ่มรายได้ของประชาชน การปฏิรูประบบประกันสังคม (Social Security) และการพัฒนาภาคบริการ โดยจะเน้นการเพิ่มศักยภาพการบริโภคภาคบริการ ผ่านการส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการ เช่น การท่องเที่ยว กีฬา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมถึงการพัฒนา “เศรษฐกิจสูงวัย” (Silver Economy) ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของประชากรสูงวัย (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ซึ่งมีจำนวนสูงถึง 323 ล้านคน ณ สิ้นปี ค.ศ. 2025 (National Bureau of Statistics, 2026)

การสร้างระบบอุตสาหกรรมสมัยใหม่

ทิศทางจีน 5 ปีจากนี้ จะมีการสร้างระบบอุตสาหกรรมสมัยใหม่ผ่าน 3 แนวทางหลัก ได้แก่

- (1) การยกระดับอุตสาหกรรมดั้งเดิม เช่น โลหะ เครื่องจักร สิ่งทอ ด้วยระบบอัตโนมัติ การใช้ระบบดิจิทัล และเทคโนโลยีสีเขียว
- (2) การขยายอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์เกิดใหม่ (Strategic Emerging Industries) เช่น ยานยนต์พลังงานใหม่ วัสดุขั้นสูง อุปกรณ์การบินและอวกาศ
- (3) การบ่มเพาะอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เช่น เทคโนโลยีควอนตัม (Quantum Technology) การผลิตเชิงชีวภาพ (Biomanufacturing) พลังงานไฮโดรเจน นิวเคลียร์ฟิวชัน (Nuclear Fusion) และเทคโนโลยีเชื่อมต่อสมองกับคอมพิวเตอร์ (Brain-Computer Interfaces : BCI)

สำหรับด้านยานยนต์พลังงานใหม่ จีนครองตำแหน่งผู้นำตลาดโลกอย่างชัดเจน ในค.ศ. 2025 จีนมีการผลิตรถยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicles: EV) คิดเป็นร้อยละ 70 ของยานยนต์ไฟฟ้า (EV) ที่จำหน่ายทั่วโลก มีการผลิตและจำหน่ายรถยนต์พลังงานใหม่ภายในประเทศมากกว่า 12 ล้านคัน คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 40.9 (Climate Action Tracker, 2026)

การปฏิรูปภาคการเงินและการคลัง

ทิศทางเงิน 5 ปีจากนี้ จะเน้นการปฏิรูประบบการเงินเพื่อรองรับภาคเศรษฐกิจจริง โดยจะมีการพัฒนาตลาดทุนหลายชั้น ส่งเสริมการเงินดิจิทัล (Digital Finance) และ เทคโนโลยีทางการเงิน พร้อมปรับปรุงกลไกการกำกับดูแลทางการเงินให้ทันสมัย นอกจากนี้ จะให้ความสำคัญกับการจัดการหนี้รัฐบาลท้องถิ่น และการปฏิรูประบบภาษีท้องถิ่น เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการคลังในระยะยาว

ประการที่สาม ทิศทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

ทิศทางเงิน 5 ปีจากนี้ จีนจะยึดหลัก “การพึ่งพาตนเองทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” เป็นหัวใจสำคัญ ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จีนจะมีการใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละมากกว่าร้อยละ 7

จากรายงานในปี ค.ศ. 2025 การใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) ของจีนอยู่ที่ 3.93 ล้านล้านหยวน (ประมาณ 551 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.8 ของ GDP นับเป็นครั้งแรกที่สัดส่วน R&D ของจีนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD (CGTN, 2026; Global Times, 2026)

การวิจัยพื้นฐานและนวัตกรรมต้นแบบ

ทิศทางใน 5 ปีจากนี้ จีนจะให้ความสำคัญกับการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) มากขึ้น โดยกำหนดให้เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดตั้งห้องปฏิบัติการแห่งชาติให้มากขึ้น ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมต้นแบบ และสร้างความก้าวหน้าในเทคโนโลยีแกนหลัก ซึ่งรวมถึงชิปวงจรรวม (Integrated Circuits) เครื่องจักรที่เป็น Industrial Mother Machines เครื่องมือวิทยาศาสตร์ขั้นสูง ซอฟต์แวร์พื้นฐาน และวัสดุใหม่

ยุทธศาสตร์ “ AI+ ”

ทิศทางเงินจะมุ่งดำเนินการตามยุทธศาสตร์ “ AI+ ” เพื่อบูรณาการการนำปัญญาประดิษฐ์ไปประยุกต์ใช้งานในภาคส่วนต่างๆ ใน 6 มิติ ได้แก่

- (1) AI+ ด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อเร่งการค้นพบทางวิทยาศาสตร์

- (2) AI+ ด้านอุตสาหกรรม เพื่อยกระดับการผลิตอัจฉริยะ
- (3) AI+ ด้านการบริโภค เพื่อสร้างประสบการณ์ผู้บริโภคแบบเฉพาะบุคคล
- (4) AI+ ด้านสวัสดิการสังคม เพื่อปรับปรุงการศึกษาและสาธารณสุข
- (5) AI+ ด้านการบริหารภาครัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
- (6) AI+ ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

จากรายงานในปี ค.ศ. 2025 ขนาดตลาด AI ของจีนมีมูลค่าประมาณ 31.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และเงินลงทุนด้าน AI ถึง 890 พันล้านหยวน (ประมาณ 125 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) คิดเป็นร้อยละ 38 ของการลงทุน AI ทั่วโลก และมีการคาดการณ์ว่า ขนาดตลาด AI ของจีนจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็น 37.16 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 2026 และคาดว่า ในช่วงปี ค.ศ. 2026–2033 จะมีอัตราการเติบโตเฉลี่ย ร้อยละ 32.9 ต่อปี (Grand View Research, 2026; Second Talent, 2025)

เซมิคอนดักเตอร์และเทคโนโลยีหลัก

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จีนได้กำหนดเป้าหมายให้สัดส่วนเศรษฐกิจดิจิทัลต่อ GDP ร้อยละ 12.5 ภายในปี ค.ศ. 2030 และมีทิศทางชัดเจนในการพึ่งพาตนเองด้านเซมิคอนดักเตอร์

จากรายงานในปี ค.ศ. 2025 อัตราการพึ่งพาตนเองด้านอุปกรณ์เซมิคอนดักเตอร์ของจีนพุ่งขึ้นร้อยละ 35 สูงกว่าเป้าหมายร้อยละ 30 ที่ตั้งไว้ (Electronics Weekly, 2026)

อย่างไรก็ตาม จีนยังคงเผชิญความท้าทายในเทคโนโลยี Lithography ขั้นสูง โดยเฉพาะการเข้าถึงเครื่องลิโธกราฟีแบบ EUV (Extreme Ultraviolet Lithography) ซึ่งจำเป็นสำหรับการผลิตชิปขนาดต่ำกว่า 5 นาโนเมตร รวมถึงปัญหาการขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง โดยคาดว่า จีนจะขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญ 200,000–250,000 คน ในช่วง ค.ศ. 2025–2027

เทคโนโลยีแนวหน้า

ในอีก 5 ปีข้างหน้า จีนมีทิศทางที่ชัดเจนในการมุ่งพัฒนาเทคโนโลยี Frontier Technologies ได้แก่ คอมพิวเตอร์ควอนตัม การสื่อสารในระบบ 6G เทคโนโลยีชีวภาพ

และการผลิตเชิงชีวภาพ (Biotechnology and Biomanufacturing) พลังงานไฮโดรเจน นิวเคลียร์ฟิวชัน วัสดุขั้นสูง และเทคโนโลยีเชื่อมต่อสมองกับคอมพิวเตอร์ (Brain-Computer Interface) โดยจะมีการสร้าง “เขตทดลอง” (Pilot Zones) เพื่อบ่มเพาะ เทคโนโลยีเหล่านี้

ประการที่สี่ ทิศทางด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนผ่านสีเขียว

ทิศทางจีน 5 ปีจากนี้ จะเน้นการพัฒนาสีเขียวในฐานะแกนสำคัญของยุทธศาสตร์ การพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จีนได้กำหนดเป้าหมายลดปริมาณการปล่อยก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ต่อหน่วย GDP ลงร้อยละ 17 ภายในค.ศ. 2030 เพิ่มสัดส่วนพลังงาน ที่ไม่ใช่เชื้อเพลิงฟอสซิล (Non-fossil Energy) เป็นร้อยละ 25 ของการบริโภคพลังงานขั้น พื้นฐาน และเพิ่มอัตราส่วนพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ 25.8 รวมถึงจำกัดปริมาณ PM2.5 ให้ต่ำ กว่า 27 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และมีสัดส่วนน้ำผิวดินระดับ Grade III ขึ้นไป มากกว่า ร้อยละ 85

พลังงานหมุนเวียนและการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน

จีนได้ขยายกำลังการผลิตพลังงานหมุนเวียนอย่างก้าวกระโดด จากรายงานปี ค.ศ. 2025 มีกำลังการผลิตรวมของพลังงานหมุนเวียน (รวมพลังงานน้ำ) ประมาณ 2,159 กิกะ วัตต์ (GW) และกำลังการผลิตจากพลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์รวมกัน 1,673 กิกะ วัตต์ นอกจากนี้ จีนมีพลังงานหมุนเวียนคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 40 ของการผลิตไฟฟ้า ทั้งหมด (World Economic Forum, 2025)

การเปลี่ยนผ่านสีเขียวในภาคอุตสาหกรรม

ทิศทางจีนในอีก 5 ปี จะเร่งการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว การเงินสีเขียว (Green Finance) และการผลิตสีเขียวในภาคอุตสาหกรรม เน้นนวัตกรรมเทคโนโลยี คาร์บอนต่ำ มุ่งพัฒนาระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) อย่างเต็มรูปแบบ ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างตลาดคาร์บอนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับพลังงานไฮโดรเจน และเทคโนโลยีการดักจับ และกักเก็บคาร์บอน (Carbon Capture, Utilization and Storage: CCUS)

ความมั่นคงด้านพลังงาน

ทิศทางจีนให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งการรักษาศักยภาพการผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติภายในประเทศ ควบคู่ไปกับการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ (Nuclear Power) อย่างเป็นระบบและปลอดภัย ปรับปรุงระบบสำรองพลังงานเชิงยุทธศาสตร์ และสร้างระบบส่งไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Grid) ที่สามารถรองรับสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล

ประการที่ห้า ทิศทางด้านสังคม ประชากร และการพัฒนาทุนมนุษย์

ใน 5 ปีที่กำลังจะถึง ทิศทางนโยบายของจีนจะให้ความสำคัญกับมิติทางสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะการรับมือกับความท้าทายด้านประชากรศาสตร์ เนื่องจากจีนเผชิญกับภาวะประชากรลดลงต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 ติดต่อกัน

จากรายงานในปี ค.ศ. 2025 จีนมีประชากรลดลง 3.39 ล้านคน มีอัตราการเกิด 7.92 ล้านคน ขณะที่ผู้เสียชีวิต 11.31 ล้านคน อัตราเจริญพันธุ์รวมอยู่ที่ประมาณ 1.6 ซึ่งต่ำกว่าระดับทดแทน (Replacement Level)

นโยบายส่งเสริมการเกิดและการดูแลครอบครัว

ทิศทางจีนจึงจะเพิ่มนโยบายส่งเสริมการมีบุตร รวมถึงพัฒนาระบบดูแลเด็กเล็กที่มีคุณภาพในราคาเข้าถึงได้ ลดภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร ส่งเสริมสมดุลระหว่างการทำงานและครอบครัว ปรับปรุงระบบสิทธิการลาคลอด และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีบุตร รวมถึงนโยบายด้านที่อยู่อาศัยที่สนับสนุนครอบครัวรุ่นใหม่

สังคมสูงวัยและเศรษฐกิจสูงวัย

ทิศทางจีนให้ความสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ระดับชาติเพื่อรับมือกับสังคมสูงวัย มุ่งพัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุแบบผสมผสานระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถาบันส่งเสริม “เศรษฐกิจสูงวัย” (Silver Economy) ที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในด้านสุขภาพ การท่องเที่ยว เทคโนโลยีช่วยเหลือ (Assistive Technology) และบริการทางการเงิน ตลอดจนปฏิรูประบบบำนาญ และระบบประกันสุขภาพให้ยั่งยืนในระยะยาว

จากรายงานในปี ค.ศ. 2025 ประชากรจีนที่อายุ 60 ปีขึ้นไปมีมากถึง 323 ล้านคน และคาดว่าจะเกินร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมดภายในปี ค.ศ. 2035 (National Bureau of Statistics, 2026)

การศึกษาและการพัฒนาทุนมนุษย์

ทิศทางจีนจากแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ จะเน้นการพัฒนาบูรณาการระหว่างการศึกษาวិทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อมุ่งสู่การเป็น “มหาอำนาจด้านการศึกษา” ผ่านการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนามหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก ควบคู่กับส่งเสริมการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ และดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษ (Talent) จากทั่วโลก รวมถึงกำหนดนโยบายขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับแรงงานทุกระดับ

การสาธารณสุขและสุขภาพ

ทิศทางจีนที่ชัดเจนด้วยนโยบาย Healthy China ผ่านการปฏิรูประบบสาธารณสุขขนานใหญ่ โดยการพัฒนาเครือข่ายการแพทย์ระดับปฐมภูมิ ส่งเสริมการแพทย์แผนจีน พัฒนาอุตสาหกรรมชีวเภสัชกรรม และสร้างระบบป้องกันโรคและสาธารณสุขฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริการทางการแพทย์

ประการที่หก ทิศทางด้านการพัฒนาภูมิภาคและการขยายตัวของเมือง

ในอีก 5 ปีข้างหน้า จีนจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Spatial Development) โดยมุ่งการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างภูมิภาคและส่งเสริมการขยายตัวของเมืองอย่างมีคุณภาพ

จากรายงาน ณ สิ้นปี ค.ศ. 2025 อัตราการเป็นเมือง (Urbanization Rate) ของจีนอยู่ที่ร้อยละ 67.9 โดยมีประชากรในเขตเมืองจำนวน 954 ล้านคน (National Bureau of Statistics, 2026)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับภูมิภาค

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ จีนกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับภูมิภาคในหลายพื้นที่ ได้แก่ การพัฒนาภาคตะวันตก การฟื้นฟูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การเติบโตใหญ่ของ

ภาคกลาง และการพัฒนาที่โดดเด่นของภาคตะวันออก นอกจากนี้ ยังเน้นการพัฒนาสร้าง คลัสเตอร์ในพื้นที่สำคัญ เช่น เขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี เขตอ่าวกว่างต้ง-ฮ่องกง-มาเก๊า (Greater Bay Area) และเขตเศรษฐกิจปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ ให้เป็น พื้นที่หลักขับเคลื่อนการเติบโต

การสร้างความเป็นเมืองในรูปแบบใหม่

จีนได้ส่งเสริมการสร้างความเป็นเมืองรูปแบบใหม่ที่เน้น “คน” เป็นศูนย์กลาง โดยกำหนดให้เร่งการให้สิทธิพลเมืองในเขตเมืองให้กับแรงงานอพยพ ผ่านการปฏิรูประบบ ทะเบียนบ้าน (Hukou Reform) ปรับปรุงการเข้าถึงบริการสาธารณะในเมือง และ พัฒนาเมืองขนาดเล็กและกลางให้เป็นทางเลือกในการตั้งถิ่นฐานที่ดี

การฟื้นฟูชนบท

ทิศทางจีนจะเร่งดำเนินยุทธศาสตร์การฟื้นฟูชนบท (Rural Revitalization Strategy) อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการรักษาความมั่นคงทางอาหาร การพัฒนา เกษตรกรรมสมัยใหม่ ส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ การปฏิรูปที่ดินในชนบท และยก ระดับโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะในพื้นที่ชนบท เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่าง เมืองกับชนบท

ประการที่เจ็ด ทิศทางด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ

ทิศทางจีนในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับ “แนวคิดความ มั่นคงแห่งชาติโดยรวม” (Holistic National Security Concept) ซึ่งครอบคลุมทั้งความ มั่นคงแบบดั้งเดิม (Traditional Security) และความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-traditional Security) โดยมุ่งสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา (Development) และความมั่นคง (Security) ในอีก 5 ปีข้างหน้า

ความมั่นคงทางเทคโนโลยี

ในแผนพัฒนาฯ กำหนดให้ความมั่นคงทางเทคโนโลยี (Technological Security) เป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเน้นการสร้างห่วงโซ่อุปทานที่มั่นคงปลอดภัยสำหรับเทคโนโลยี หลัก ลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ พัฒนาระบบมาตรฐานทางเทคโนโลยีของ ตนเอง และสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ในกรณีที่ถูกตัดขาดจาก

เทคโนโลยีต่างประเทศ

ความมั่นคงทางไซเบอร์และข้อมูล

ทิศทางจีนจะเน้นการสร้าง ความมั่นคงทางไซเบอร์ และความมั่นคงทางข้อมูล (Data Security) โดยพัฒนาระบบป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Threat Defense) กำกับดูแลการใช้งาน AI อย่างมีความรับผิดชอบ วางกรอบกฎหมายปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection) และสร้างระบบรักษาความปลอดภัยของโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่สำคัญ (Critical Digital Infrastructure Security)

การพัฒนากองทัพให้ทันสมัย

ทิศทางจีนในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ระบุเป้าหมายการสร้างกองทัพให้ทันสมัย (Military Modernization) ไว้อย่างชัดเจน โดยเน้นการบูรณาการระหว่างภาคพลเรือน และการทหาร (Civil-military Integration: CMI) การพัฒนาเทคโนโลยีทางการทหารที่เน้นนวัตกรรม เช่น ระบบอาวุธอัจฉริยะ ยานพาหนะไร้คนขับ (Unmanned Vehicles) และสงครามไซเบอร์ (Cyber Warfare) โดยตั้งเป้าหมายที่จะสร้างกองทัพทันสมัยเสร็จสมบูรณ์ภายในปี ค.ศ. 2035

ความมั่นคงทางอาหารและทรัพยากร

ทิศทางจีนจะให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางอาหารอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยกำหนดพื้นที่เกษตรกรรมที่ต้องรักษาไว้ให้ไม่ต่ำกว่า 1.8 พันล้านหมู่ (120 ล้านเฮกตาร์) การพัฒนาเทคโนโลยีเมล็ดพันธุ์ (Seed Technology) ส่งเสริมเกษตรกรรมอัจฉริยะ และสร้างระบบสำรองอาหารเชิงยุทธศาสตร์ที่แข็งแกร่ง นอกจากนี้ ยังมุ่งสร้างความมั่นคงทางทรัพยากรแร่ธาตุ (Mineral Resources Security) และทรัพยากรน้ำ

ประการที่แปด ทิศทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเปิดกว้างสู่ภายนอก

จากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จีนยังคงมีทิศทางที่เปิดกว้างสู่ภายนอกในระดับสูง เน้นการขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันก็รักษาผลประโยชน์ของชาติ และสร้างภาพลักษณ์ของจีนในฐานะ “ผู้สนับสนุนระบบพหุภาคีนิยม”

โครงการ Belt and Road Initiative : BRI

ทิศทางจีนด้านต่างประเทศ ยังคงมีโครงการ Belt and Road (BRI) เป็นเสาหลักของยุทธศาสตร์ต่างประเทศของจีน และในแผนพัฒนาฯ กำหนดให้มีการยกระดับโครงการ BRI คุณภาพสูง (High-Quality BRI) เน้นโครงสร้างพื้นฐานสีเขียว (Green Infrastructure) เศรษฐกิจดิจิทัล และเทคโนโลยี

จากรายงานในปี ค.ศ. 2025 จีนมีการลงนามโครงการภายใต้ BRI มูลค่าสูงถึง 213.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ประกอบด้วยสัญญาก่อสร้าง 128.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 81 จากปีก่อนหน้า) และการลงทุน 85.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 62) รวมการลงทุนสะสมตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013- 2025 มีมูลค่าสูงถึง 1.4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (Green Finance & Development Center, 2026)

ความร่วมมือทางการค้าพหุภาคี

ทิศทางจีนในอีก 5 ปี ยังคงมุ่งผลักดันความร่วมมือทางการค้าพหุภาคีต่อไป รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีที่จีนเข้าร่วมลงนาม เช่น ความตกลง RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership) และเร่งกระบวนการเข้าร่วมความตกลงอื่นๆ ได้แก่ ความตกลง CPTPP (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership) และเร่งเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreements: FTA) กับประเทศต่าง ๆ เพิ่มเติม ตลอดจนการขยายเขตการค้าเสรี (Free Trade Zones: FTZ) ภายในประเทศ

การดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ

ทิศทางจีนจะใช้มาตรการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ให้มากขึ้น โดยลดรายการข้อจำกัดการลงทุน (Negative List) และปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เพิ่มการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และเปิดกว้างภาคบริการให้นักลงทุนต่างชาติเข้าถึงมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมเขตทดลองการค้าเสรี (Pilot Free Trade Zones) เช่น ไห่หนาน (Hainan Free Trade Port) ให้เป็นต้นแบบของการเปิดกว้างทางการลงทุน

ธรรมาภิบาลในระดับโลกและการทูตในระดับพหุภาคี

แผนพัฒนา ฉบับนี้แสดงเจตนารมณ์ของจีนในอีก 5 ปี ที่จะมีบทบาทนำในด้านธรรมาภิบาลระดับโลก (Global Governance) โดยเฉพาะในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เศรษฐกิจดิจิทัล การค้าพหุภาคี และการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ผ่านมา จีนได้ผลักดัน “ข้อริเริ่มการพัฒนาระดับโลก” (Global Development Initiative: GDI) และ “ข้อริเริ่มความมั่นคงระดับโลก” (Global Security Initiative: GSI) รวมทั้ง “ข้อริเริ่มอารยธรรมโลก” (Global Civilization Initiative: GCI) เป็นกรอบการทูตในระดับพหุภาคี

บทวิเคราะห์ จีนเปลี่ยนทิศใน 7 มิติ

จากการวิเคราะห์แผนพัฒนา ฉบับที่ 15 จีนจะปรับทิศทางการพัฒนาใน 7 ด้านสรุปได้ดังนี้

ประการที่ 1 : แนวทาง “Innovative China” จีนจะเน้นนวัตกรรมมากขึ้น โดยจะยกระดับการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยีเป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ เพิ่มค่าใช้จ่าย R&D อย่างต่อเนื่อง มุ่งพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีควอนตัม และเทคโนโลยีแนวหน้าแห่งอนาคต รวมถึงสร้างระบบนิเวศทางนวัตกรรมที่แข็งแกร่ง

ประการที่ 2 : แนวทาง “Digital China” จีนจะมุ่งสู่ความเป็นดิจิทัลมากขึ้น การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลจะเข้มข้นขึ้นในทุกภาคส่วน ครอบคลุมทั้งเศรษฐกิจ รัฐบาล และสังคม และตั้งเป้าหมายให้เศรษฐกิจดิจิทัลมีส่วนร้อยละ 12.5 ต่อ GDP ภายในปี ค.ศ. 2030

ประการที่ 3 : แนวทาง “Beautiful China” จีนจะสวยงามและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จีนจะเขียวขึ้น และเร่งการเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานสะอาดอย่างจริงจังต่อไป ลด Carbon Intensity ร้อยละ 17 เพิ่มสัดส่วนพลังงานที่ไม่ใช่ฟอสซิลเป็น ร้อยละ 25 และเดินทางสู่เป้าหมายคาร์บอนเป็นกลาง (Carbon Neutrality) ภายในปี ค.ศ. 2060

ประการที่ 4 : จีนจะหันมาเน้นตลาดภายในประเทศมากขึ้น และวงจรหมุนเวียนภายในประเทศที่จะเข้มข้นขึ้น ภายใต้ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจวงจรคู่ (Dual Circulation) จะเน้นการเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศ กระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือน พัฒนาภาคบริการ เพิ่มการสร้างความมั่นใจด้วย Social Safety Nets เพื่อให้ประชาชนกล้าใช้เงินมากขึ้น และสร้างรากฐานของเศรษฐกิจสูงวัย เพื่อรองรับกับสังคมสูงวัย

ประการที่ 5 : จีนจะกระจายการพัฒนาสู่ชนบทมากขึ้น มีการพัฒนาภูมิภาคต่าง ๆ อย่างสมดุลมากขึ้น ทั้งการพัฒนากลุ่มเมือง การขยายตัวของเมืองแบบใหม่ และการฟื้นฟูชนบท เพื่อลดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่

ประการที่ 6 : จีนจะเน้นความมั่นคงมากขึ้น โดยจีนจะให้ความสำคัญกับความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งความมั่นคงทางเทคโนโลยี ไซเบอร์ อาหาร พลังงาน และการทหาร ซึ่งสะท้อนถึงการเตรียมพร้อมรับมือกับความไม่แน่นอนของสถานการณ์โลก

ประการที่ 7 : จีนจะเปิดกว้างขึ้นอย่างระมัดระวัง แม้จะยังคงเปิดกว้างสู่โลกภายนอกเพิ่มขึ้น แต่จะเป็นการเปิดกว้างแบบเลือกสรร (Selective Opening-up) ที่มุ่งรักษาผลประโยชน์ของชาติ ขยายขนาดและคุณภาพของโครงการ Belt and Road และมุ่งหน้าสู่การมีบทบาทนำในการรักษาระบบนิเวศในระดับโลก (Global Governance) ตามเงื่อนไขและบริบทของจีน

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สะท้อนชัดเจนว่า ภายใต้แผนพัฒนา ฉบับที่ 15 จีนกำลังเปลี่ยนทิศ และพลิกโฉมทางเศรษฐกิจ เร่งดำเนินการปรับตัวเชิงยุทธศาสตร์ ในยุคที่โลกมีความผันผวนสูง จีนมุ่งสร้างความแข็งแกร่งภายในเป็นหลัก แทนที่จะพึ่งพาสภาพแวดล้อมภายนอกที่ไม่แน่นอน แผนพัฒนา นี้จึงไม่ใช่เป็นเพียงแผนเศรษฐกิจ แต่เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทุกมิติของการสร้างชาติ ตั้งแต่เทคโนโลยีไปจนถึงสังคม จากพลังงานไปจนถึงความมั่นคง ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการขยายบทบาทของจีนบนเวทีโลกมากขึ้น

สำหรับการวิเคราะห์นัยและผลกระทบต่อประเทศไทย จะอยู่ในบทต่อไป

บทที่ 4
ภาคเกษตร อุตสาหกรรม และพลังงาน:
ทิศทางจีนและนัยต่อไทย

จากทิศทางการเปลี่ยนแปลงของจีนในอีก 5 ปี ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ที่กล่าวมาแล้วในบทก่อนหน้านี้ เนื้อหาในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ภัยต่อประเทศไทย ทั้งในด้านการค้าสินค้าเกษตรและอาหาร ด้านสินค้าอุตสาหกรรมและห่วงโซ่อุปทาน ด้านพลังงานสีเขียว และอื่นๆ รวมทั้งวิเคราะห์ความท้าทายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทย

ประการแรก ทิศทางจีนด้านสินค้าเกษตรและอาหาร

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ของจีนสะท้อนทิศทางที่ชัดเจนในการมุ่งยกระดับภาคเกษตร และสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างจริงจัง ตั้งแต่การเพิ่มผลผลิตธัญพืช การคุ้มครองที่ดินเกษตร การฟื้นฟูอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ การใช้เครื่องจักรและเกษตรอัจฉริยะ ไปจนถึงการสร้างระบบการผลิตอาหารที่หลากหลายขึ้น ผ่านระบบฟาร์มอัจฉริยะ การปศุสัตว์ การประมง และการสร้างแหล่งโปรตีนรูปแบบใหม่ เป็นต้น ตัวอย่างเป้าหมายชีวิตในแผนพัฒนาฯ นี้ในด้านผลผลิตทางการเกษตร เช่น การตั้งเป้าหมายกำลังการผลิตธัญพืชประมาณ 725 ล้านตันต่อปี ภายในปี ค.ศ.2030

ที่ผ่านมา จีนนำเข้าสินค้าเกษตรจากหลายประเทศ หากแต่ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ จีนได้ปรับยุทธศาสตร์ภาคเกษตรจาก “การพึ่งพาการนำเข้า” ไปสู่การสร้าง “ความมั่นคงทางอาหาร” การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีนัยสำคัญเชิงภูมิเศรษฐศาสตร์ และจะกระทบต่อรูปแบบการค้า การจัดสรรทรัพยากร และอำนาจต่อรองในห่วงโซ่อุปทานอาหารของประเทศที่พึ่งพาการส่งออกสินค้าเกษตรไปจีน

ทิศทางจีนภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ สะท้อนให้เห็นความพยายามที่จะลดความเปราะบางด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ ผ่านนโยบายพึ่งพาตนเองมากขึ้น พัฒนาภาคเกษตรของจีนเอง เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรภายในประเทศ พร้อมกับการกำหนดมาตรฐานการคัดเลือกและการนำเข้าสินค้าเกษตรที่เข้มงวดขึ้น ตามเกณฑ์ด้านคุณภาพที่สูงขึ้น เน้นความปลอดภัย ราคาที่เป็นธรรม และความจำเป็นเชิงยุทธศาสตร์

ดังนั้น จีนกำลังปรับบทบาทจากผู้นำเข้าอาหารรายใหญ่ ไปสู่การเป็นผู้กำหนดโครงสร้างระบบการผลิตภาคเกษตรและอาหารในระดับภูมิภาคและระดับโลก ทำให้จีนสามารถสร้างอำนาจต่อรองได้มากขึ้น ทั้งในการคัดเลือกสินค้าเกษตรนำเข้า และการกระจายแหล่งนำเข้า

นัยสำหรับประเทศไทย

ที่ผ่านมา ประเทศไทยพึ่งพาการส่งออกสินค้าเกษตรไปจีนในสัดส่วนสูงมาก จากรายงานของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าระบุว่า ในปี ค.ศ. 2025 จีนเป็นตลาดส่งออกสินค้าเกษตรอันดับ 1 คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 38.05 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของไทย (Trade Policy and Strategy Office, 2026) โดยไทยพึ่งพาจีนเป็นตลาดหลักของสินค้าเกษตรหลายรายการ เช่น พืชไร่ ยางพารา มันสำปะหลัง และข้าว

จากทิศทางจีนในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 สะท้อนว่า การส่งออกสินค้าเกษตรไทยไปจีนอาจจะถูกกระทบ จีนมีแนวโน้มที่จะผลิตสินค้าเกษตรด้วยตัวเองมากขึ้น และจะมีมาตรฐานที่เข้มงวดขึ้น เช่น การตั้งเงื่อนไขให้มีระบบตรวจสอบย้อนกลับ มาตรฐานคุณภาพสูง และการจัดการความปลอดภัยในอาหาร ดังนั้น ผู้ส่งออกไทยที่ยังพึ่งพาวิธีการแบบเดิม เช่น ระบบคัดแยก บรรจุภัณฑ์ การขนส่ง และการจัดการเอกสารรับรองแบบกระจาย จะต้องเผชิญต้นทุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบของจีนที่จะสูงขึ้นตามไปด้วย

ไทยจึงจำเป็นต้องปรับบทบาทจากผู้ส่งออกสินค้าเกษตรขั้นต้น เปลี่ยนไปเน้นสินค้าเกษตรคุณภาพสูง สินค้าแปรรูป และอาหารสุขภาพที่ตอบสนองผู้บริโภคในสังคมเมืองของจีนที่จะมีกำลังซื้อสูงขึ้น รวมทั้งการยกระดับมาตรฐานพืชและสัตว์ และบูรณาการมาตรฐานสากล GAP มาตรฐาน GMP และมาตรฐาน HACCP ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของจีนที่จะเข้มงวดขึ้น

ที่สำคัญ ไทยจำเป็นต้องพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีระบบตรวจสอบย้อนกลับแบบอัจฉริยะ พัฒนาระบบขนส่งโลจิสติกส์ห้องเย็นที่ทันสมัย และเน้นเจรจากับฝ่ายจีน เพื่อการทำตลาดครอบคลุมตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงการวางจำหน่ายปลายทาง โดยไม่ควรแยกเจรจา หรือจัดการตลาดจีนแบบแยกส่วน หรือต่างคนต่างทำในแต่ละหน่วยงาน การแยกเจรจากันละรอบ จะทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ

นอกจากนี้ ทิศทางในอนาคต ผู้ส่งออกสินค้าเกษตรไทยจะเผชิญกับการแข่งขันในตลาดจีนที่เข้มข้นขึ้น มีทั้งคู่แข่งชาวจีนและคู่แข่งจากประเทศอื่นในอาเซียน เช่น ทุเรียนไทยต้องแข่งขันกับทุเรียนเวียดนาม มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และกัมพูชา ซึ่งประเทศเหล่านี้ต่างทยอยได้รับอนุญาตส่งออกทุเรียนสดไปจีน

แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ของจีนจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มสินค้าเกษตรไทยที่จะส่งออกไปจีนในแง่มุมที่แตกต่างหลากหลาย มีทั้งโอกาสและความท้าทาย เช่น กลุ่มเสี่ยงสูงต่อการถูกแทนที่ จำเป็นต้องรักษาความได้เปรียบด้านคุณภาพ หรือกลุ่มที่มีศักยภาพในการยกระดับเป็นสินค้าแปรรูปหรือสร้างแบรนด์ไทยในจีน รวมทั้งกลุ่มที่ยังมีช่องว่างเปิดโอกาสให้สามารถขยายตลาดในจีนได้มากขึ้น เป็นต้น

ดังนั้น รัฐบาลและภาคเอกชนไทยจำเป็นต้องพิจารณาในแต่ละตลาดเฉพาะรายสินค้า (ไม่ใช่มองแบบเหมารวมทั้งหมด) เนื่องจากปัญหาของสินค้าเกษตรไทยในจีนมีความแตกต่างหลากหลาย เช่น ทุเรียน มันสำปะหลัง ข้าว ยางพารา ผลไม้สดหรือผลไม้แปรรูปก็จะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเชิงลึกที่ครบถ้วนทั้งในด้านมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เงื่อนไขศุลกากร การขนส่งโลจิสติกส์ การตรวจสอบย้อนกลับ ไปจนถึงตลาดอีคอมเมิร์ซ และการตลาดดิจิทัลที่ต้องวิเคราะห์เจาะลึกทั้งในระดับประเทศและระดับมณฑล

ประการที่สอง ทิศทางจีนด้านสินค้าอุตสาหกรรมและห่วงโซ่อุปทาน

จากทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 สะท้อนว่า จีนกำลังเร่งยกระดับอุตสาหกรรมดั้งเดิมควบคู่ไปกับการสร้างอุตสาหกรรมเกิดใหม่เชิงยุทธศาสตร์ และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ด้วยกรอบคิดการเปลี่ยนผ่านจาก “Made in China” สู่ “Smart Manufacturing in China” และเน้นพลังการผลิตใหม่ที่มีคุณภาพที่เรียกว่า New Quality Productive Forces : NQPF โดยจะเป็นการผลิตที่เน้น “สามสูง” คือ (1) เทคโนโลยีสูง มุ่งเน้น

การคิดค้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ (Disruptive Technology) (2) ประสิทธิภาพสูง ใช้กระบวนการดิจิทัล ระบบอัตโนมัติ และ AI+ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต และ (3) คุณภาพสูง มุ่งผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน

นอกจากนี้ จีนพยายามที่จะทำให้ห่วงโซ่อุปทานสำคัญอยู่ภายใต้การควบคุมของจีนเองมากขึ้น ผ่านการพัฒนาและยกระดับการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง นวัตกรรม และมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญ คือ การสร้างเทคโนโลยีของจีนเอง การคิดค้นนวัตกรรมการผลิตชิ้นส่วน การคิดค้นวัสดุใหม่ ตลอดจนการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้ประกอบการจีน เป็นต้น

นัยสำหรับประเทศไทย

จากทิศทางการมุ่งสู่การผลิตเชิงคุณภาพของจีนจะเป็นแรงกดดันให้ภาคอุตสาหกรรมของไทยต้องเร่งปรับยกเครื่องใหม่ในเชิงโครงสร้าง และยกระดับภาคการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมดั้งเดิมอย่างจริงจัง เพื่อความอยู่รอด และให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าที่มีนวัตกรรมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีแห่งอนาคต เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้มากขึ้น

ทิศทางการผลิตแบบ NQPF ในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ของจีน สะท้อนชัดเจนว่า ไทยไม่สามารถแข่งขันด้านต้นทุนแรงงานหรือปริมาณการผลิตกับจีนได้อีกต่อไป ทางรอดของอุตสาหกรรมไทย คือการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เร่งนำเทคโนโลยีระบบอัตโนมัติ (Automation) หุ่นยนต์ และ AI มาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อลดต้นทุนระยะยาว และเน้นการผลิตที่ใช้พลังงานสะอาด ปรับปรุงโรงงานให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Industry) เพื่อบรรลุมาตรฐานการค้าโลก และสอดคล้องกับห่วงโซ่อุปทานยุคใหม่ของจีน

เมื่อจีนเร่งเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยี ไทยจำเป็นต้องหาจุดยืนใหม่ในห่วงโซ่อุปทาน เช่น การจับคู่กับอุตสาหกรรม NQPF ของจีน ด้วยการปรับบทบาทเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์สนับสนุน (Supporting Industry) ในกลุ่มที่จีนกำลังเติบโต เช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ชิ้นส่วนยานยนต์ไฟฟ้า (EV) หรือระบบกักเก็บพลังงาน (Energy Storage System : ESS)

นอกจากนี้ รัฐบาลไทยไม่ควรมองการขยายตัวของห่วงโซ่อุปทานเงินหรือการเข้ามาลงทุนของเงินในไทยเพียงเพื่อจะดึงดูดเม็ดเงินลงทุน แต่ควรใช้โอกาสนี้ในการผูกเงื่อนไขการให้สิทธิประโยชน์การลงทุนให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับไทยอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดผลสำเร็จอย่างแท้จริง และการผลักดันให้บริษัทจีนมีบทบาทร่วมส่งเสริมพัฒนาซัพพลายเออร์ไทยให้มากขึ้นและวัดผลได้จริง รวมทั้งการตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาในประเทศไทย เป็นต้น เพื่อยกระดับความสามารถทางอุตสาหกรรมแห่งอนาคตของประเทศไทย

พร้อมกันนี้ รัฐบาลไทยจำเป็นต้องมีมาตรการช่วยเหลือผู้ผลิตในอุตสาหกรรมดั้งเดิมที่มีความเปราะบาง เพื่อเร่งพัฒนาทักษะและปรับใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตเพื่อเสริมสร้างให้สามารถปรับตัวเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิตที่ทันสมัย

ที่สำคัญ รัฐบาลไทยควรวาง “ยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมที่เน้นการรักษาสมดุล” กล่าวคือ มีความร่วมมือกับจีนในด้านที่จะช่วยยกระดับอุตสาหกรรมภายในประเทศของไทย แต่จะไม่พึ่งพาเงินมากเกินไป ควรจะต้องกระจายความเสี่ยง ด้วยการรักษาความร่วมมือกับผู้เล่นต่างชาติรายอื่นควบคู่ไปด้วย เพื่อไม่ให้ไทยกลายเป็นเพียงฐานประกอบที่พึ่งพาห่วงโซ่อุปทานของประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไปในระยะยาว

ประการที่สาม ทิศทางเงินด้านพลังงานสีเขียว และอุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานสะอาด

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จีนจะเดินหน้าเร่งพัฒนาระบบพลังงานสะอาดอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพลังงานที่ใช้คาร์บอนต่ำ ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสูง ทั้งพลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานไฮโดรเจนสีเขียว พลังงานนิวเคลียร์ฟิวชัน (Nuclear Fusion) โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ขนาดเล็ก SMR (Small Modular Reactor) โครงการข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ และการลดคาร์บอนในภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น รัฐบาลจีนตั้งเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหน่วย GDP ลงร้อยละ 17 และจะเพิ่มสัดส่วนพลังงานสะอาดเป็นร้อยละ 25 รวมทั้งการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ 25.8

ด้วยทิศทางของจีนที่มุ่งสร้างเศรษฐกิจสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทำให้จีนมีการผลิตสินค้าพลังงานสะอาดที่หลากหลาย ตั้งแต่อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) แผง

โซลาร์ แบตเตอรี่ไฟฟ้า (EV) เครื่องใช้ไฟฟ้าประหยัดพลังงาน ไปจนถึงอุปกรณ์โครงข่าย และระบบกักเก็บพลังงาน ทำให้จีนมีบทบาทโดดเด่นเป็นผู้นำด้านพลังงานสะอาดในระดับโลก

นัยสำหรับประเทศไทย

แนวโน้มดังกล่าวของจีน จะเป็นทั้งโอกาสของประเทศไทยที่จะเข้าถึงต้นทุนพลังงานสะอาดที่ถูกลง แต่ก็มีความความเสี่ยงที่ผู้ผลิตอุปกรณ์พลังงานของไทยจะต้องแข่งขันกับสินค้าพลังงานสะอาดของจีนที่มีราคาถูกกว่า และคุณภาพดีกว่า

ในแง่ทิศทางของไทย ภายใต้แผนพัฒนาพลังงานของไทย รัฐบาลไทยตั้งเป้าหมายให้พลังงานสะอาดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51 ของการผลิตไฟฟ้าภายในค.ศ. 2037 และร้อยละ 74 ภายในค.ศ. 2050 (TDRI, 2025) ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ ไทยควรเน้นการเชื่อมโยงระหว่างการผลิตการลงทุนสีเขียวจากต่างประเทศกับการมีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพลังงานสะอาดของประเทศไทยควบคู่ไปด้วย

นอกเหนือจากด้านพลังงานสะอาด ไทยควรมีมาตรการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมไทยเข้ากับห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานสะอาด เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (EV) โดยเฉพาะจุดแข็งของประเทศไทยที่มีฐานการผลิตยานยนต์เดิมอยู่แล้ว จึงควรใช้โอกาสจากการเข้ามาลงทุนของค่ายรถยนต์ไฟฟ้า (EV) จากจีน ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอุตสาหกรรม เพื่อยกระดับจากผู้รับจ้างประกอบรถยนต์ไปสู่การเป็น “ศูนย์กลางการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า (EV) ในอาเซียน” แบบครบวงจร

สำหรับทิศทางในอนาคต ไทยไม่ควรมองอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้า (EV) จากจีนเพียงแค่เป็นโอกาสรับเงินลงทุน แต่ควรใช้โอกาสจากอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้า (EV) ของจีนที่ติดอันดับโลก เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมยานยนต์ไทย และควรจะมีการตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาในประเทศไทย รวมทั้งการผลักดันให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ดั้งเดิมในไทยสามารถปรับตัวเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของรถยนต์ไฟฟ้า (EV) ควบคู่ไปกับการรักษาความร่วมมือกับนักลงทุนจากประเทศอื่นๆ ด้วย เพื่อลดการพึ่งพาการลงทุนจากจีนมากเกินไปในระยะยาว

ตัวอย่างเช่น รัฐบาลไทยควรใช้มาตรการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในการตั้งเงื่อนไขบังคับหรือจูงใจให้ค่ายรถยนต์ไฟฟ้า (EV) จากจีนและประเทศอื่นที่มาลงทุนในไทย เพื่อให้จัดหาและสั่งซื้อชิ้นส่วนและอุปกรณ์จากผู้ผลิตในไทยให้มากขึ้น และส่งเสริมการลงทุนที่

เน้นผลิตระบบควบคุมกระแสไฟฟ้า (Inverter), มอเตอร์ไฟฟ้า (Electric Motor), และชิป ยานยนต์ เพื่อสร้างระบบนิเวศทางเทคโนโลยีที่พึ่งพาตัวเองได้ รวมทั้งการดึงเทคโนโลยี การผลิต “เซลล์แบตเตอรี่และสารเคมีแบตเตอรี่” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของรถยนต์ไฟฟ้า (EV) ให้มาลงทุนในไทย ตลอดจนการลงทุนตั้งศูนย์ทดสอบ ศูนย์ออกแบบยานยนต์ หรือ ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ซอฟต์แวร์ในประเทศไทย เป็นต้น

ที่สำคัญ คือ การบ่มเพาะวิศวกรไทยและแรงงานทักษะสูงเพื่อป้อนเข้าสู่ อุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้า (EV) โดยส่งเสริมให้ค่ายรถยนต์ไฟฟ้า (EV) จากต่างประเทศ เหล่านี้สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและสถาบันอาชีววะ เช่น การจัดโปรแกรมฝึกงาน และส่งวิศวกรไทยไปลงพื้นที่ปฏิบัติการจริงในโรงงานแม่ในต่างประเทศ เพื่อเรียนรู้และฝึก ทักษะในการใช้งานได้จริง ทั้งในด้านระบบซอฟต์แวร์ อัลกอริทึมควบคุมรถยนต์ และการ จัดการระบบขับเคลื่อนอัจฉริยะของรถยนต์ไฟฟ้า (EV) เป็นต้น

ประการที่สี่ ทิศทางเงินก้าวขึ้นเป็นผู้กำหนดมาตรฐานทางเทคโนโลยี

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 รัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคง ทางเทคโนโลยี และลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ รวมทั้งการมุ่งพัฒนาระบบ “มาตรฐานทางเทคโนโลยี” (Technology Standards) ที่จีนจะเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง เพื่อ สร้างระบบนิเวศด้านนวัตกรรมที่ครบวงจร ทำให้จีนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในกรณีที่มีการ แยกตัว (decoupling) หรือถูกตัดขาดจากเทคโนโลยีต่างประเทศ จึงมีแนวโน้มว่า มาตรฐานที่จีนจะเป็นผู้กำหนดขึ้นเองจะทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

จีนมีเป้าหมายชัดเจนที่จะพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะในสาขาที่มีความ สำคัญเชิงยุทธศาสตร์ เช่น เซมิคอนดักเตอร์ ปัญญาประดิษฐ์ และพลังงานใหม่ ทั้งนี้ แนวทางเช่นนี้ของจีนไม่ได้หมายถึงการแยกตัวออกจากโลก แต่เป็นส่วนหนึ่งของ ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจวงจรคู่ (Dual Circulation) ซึ่งผสมผสานทั้งการหมุนเวียนของวงจร ภายในประเทศกับวงจรหมุนเวียนภายนอกที่จีนจะยังคงมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจโลก

นัยสำหรับประเทศไทย

ทิศทางการแข่งขันทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จะขึ้นอยู่กับความสามารถใน การปฏิบัติตามกติกาและมาตรฐานระหว่างประเทศมากพอ ๆ กับความสามารถในการ

รับมือกับอัตราภาษีและต้นทุนสินค้า ดังนั้น ทั้งภาครัฐและเอกชนไทยควรให้ความสำคัญกับการเฝ้าติดตามการเปลี่ยนแปลงด้านการกำหนดเงื่อนไขมาตรฐานในระดับโลก โดยเฉพาะการติดตามกฎระเบียบด้าน“มาตรฐานจีน”อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านมาตรฐานอุตสาหกรรม มาตรฐานทางศุลกากร และมาตรฐานสินค้าอื่นๆ พร้อมทั้งการแปลเอกสารกฎระเบียบและมาตรฐานใหม่ๆ ของจีนเป็นภาษาไทย เพื่อใช้เป็นข้อมูลแจ้งเตือนล่วงหน้า และเป็นคู่มือปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการไทยในประเด็นมาตรฐานสินค้าที่จะส่งออกไปตลาดจีน เป็นต้น

สำหรับการวิเคราะห์ทิศทางเงินและนโยบายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ต่อประเทศไทย ในด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและเศรษฐกิจภาคบริการต่างๆ จะอยู่ในบทต่อไป

บทที่ 5

เศรษฐกิจดิจิทัล และเศรษฐกิจภาคบริการ :
ทิศทางจีนและนัยต่อไทย

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จีนมีเป้าหมายเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ด้วยการประกาศโครงการ “Digital China” เพื่อเปลี่ยนผ่านประเทศจีนเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมขั้นสูงและขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี “AI+” ปรับเปลี่ยนทิศทางการเติบโตเชิงปริมาณ มาเน้นสร้างความเป็นอัจฉริยะทางดิจิทัล (Digital Intelligence) นอกจากนี้ จีนยังมุ่งส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจภาคบริการอื่นๆ ทั้งด้านการเงิน การศึกษา การท่องเที่ยว และการขนส่งโลจิสติกส์

เนื้อหาในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์หยาบของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ต่อประเทศไทย ในด้านเศรษฐกิจดิจิทัล และเศรษฐกิจภาคบริการต่างๆ

ประการแรก ทิศทางจีนกับการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล “Digital China”

การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัลเป็นแกนหลักสำคัญในการพัฒนาของจีนในอีก 5 ปีข้างหน้า และตั้งเป้าให้มูลค่าเพิ่มของเศรษฐกิจดิจิทัล (Core Digital Economy Value-added) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.5 ของ GDP ภายในปี ค.ศ. 2030

ทั้งนี้ จากรายงานข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติจีน ในปีค.ศ. 2025 มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมหลักด้านเศรษฐกิจดิจิทัล คิดเป็นร้อยละ 10 ของ GDP จีน (National Bureau of Statistics, 2025)

ทิศทางจีนจะเร่งสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล และขยายเครือข่ายความเร็วสูง

เช่น 5G-Advanced (5G-A) ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (ปัจจุบัน ครอบคลุมเมืองหลักของจีนมากกว่า 330 แห่ง) รวมถึงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี 6G การสร้างศูนย์ประมวลผลประสิทธิภาพสูง การวางโครงสร้างพื้นฐานคลาวด์ และสร้างเครือข่าย IoT (Internet of Things) เป็นต้น

ในการผลักดันโครงการ “Digital China” อย่างเต็มรูปแบบ จะครอบคลุมทั้งรัฐบาล ดิจิทัล สังคมดิจิทัลและเศรษฐกิจดิจิทัล โดยจะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับปรุงประสิทธิภาพการบริการสาธารณะ การให้บริการการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) การศึกษาออนไลน์ และการบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะ

ที่น่าสนใจ คือ จีนให้ความสำคัญกับ “ข้อมูล” (Data) ในฐานะปัจจัยการผลิตเชิงยุทธศาสตร์ และกำหนดให้จัดตั้งระบบตลาดข้อมูล (Data Market System) ที่มีมาตรฐาน การพัฒนาสิทธิในทรัพย์สินข้อมูล การวางกฎระเบียบการรับส่งข้อมูลข้ามพรมแดน และส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลระหว่างภาครัฐและเอกชน แนวทางเหล่านี้สะท้อนวิสัยทัศน์ของจีนที่ตระหนักว่า ข้อมูล (Data) คือ ทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ไม่น้อยไปกว่าปัจจัยการผลิตอื่นๆ อย่างเช่น ที่ดิน แรงงาน พลังงาน และเทคโนโลยี

นอกจากนี้ จีนประกาศโครงการ “East Data West Computing” จะนำข้อมูล (Data) จากฝั่งตะวันออกที่มีความต้องการประมวลผลสูง เพื่อกระจายไปทำการประมวลผลในศูนย์ข้อมูล (Data Center) ที่ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตก เนื่องจากเหตุผลทางตะวันตกหลายแห่ง (เช่น กุ้ยโจว) มีทรัพยากรพลังงานและพื้นที่อย่างเหลือเฟือ โครงการนี้จึงจะช่วยลดต้นทุนพลังงานและลดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตดาวเทียมวงโคจรต่ำ (Low-orbit Satellite Internet) และโครงการเครือข่ายบล็อกเชนแห่งชาติ เพื่อรองรับการเติบโตของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ และเศรษฐกิจดิจิทัลยุคใหม่

นัยสำหรับประเทศไทย

ทิศทางจีนในการมุ่งสร้าง “Digital China” ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 มียุทธศาสตร์ประเทศไทยและอาเซียนในหลายด้าน โดยเฉพาะแนวโน้มที่จีนจะทำให้ภูมิภาคนี้กลายเป็นพันธมิตรใน “ห่วงโซ่อุปทานดิจิทัล” ของจีน และเป็นจุดเป้าหมายในการออกไปตั้งศูนย์ข้อมูล (Data Center) และโครงข่ายเคเบิลใต้น้ำของจีน ซึ่งในแง่ผลกระทบ แม้จะมีส่วน

ช่วยยกระดับความเร็วอินเทอร์เน็ตในภูมิภาค ในขณะเดียวกัน ก็จะเพิ่มความเสี่ยงด้านการพึ่งพาเทคโนโลยีจากมหาอำนาจรายเดียว

นอกจากนี้ จีนจะเร่งส่งออกเทคโนโลยีโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เครือข่าย 5G-Advanced (5G-A) ไปจนถึงเทคโนโลยี 6G รวมทั้งระบบคลาวด์เข้ามายังประเทศไทย และอาเซียน ผ่านบริษัทยักษ์ใหญ่ เช่น Huawei และ ZTE

ในด้านการผลิตและการลงทุน จีนอาจจะย้ายฐานการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์บางประเภทที่ต้นทุนสูง (หากทำการผลิตในประเทศจีน) เพื่อออกมาตั้งโรงงานผลิตในประเทศไทย และเพื่อรับสิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนของ BOI ที่ผ่านมา รัฐบาลไทยเน้นส่งเสริมและดึงดูดการลงทุนของบริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่ระดับโลกอย่างต่อเนื่อง และคาดหวังให้เกิดการจ้างงานทักษะสูง และต่อยอดขีดความสามารถทางเทคโนโลยีของไทยในระยะยาวต่อไป

นอกจากนี้ ในกรณีของการลงทุนโรงงานรถยนต์ไฟฟ้า (EV) จากจีนในไทย ในอนาคตก็อาจจะไม่ใช่แค่รถยนต์ไฟฟ้าธรรมดาอีกต่อไป แต่จะถูกติดตั้งด้วยระบบขับเคลื่อนอัตโนมัติ (Autonomous Driving) และระบบปฏิบัติการอัจฉริยะที่เชื่อมโยงกับโครงข่าย Digital China ทำให้ไทยต้องเร่งปรับมาตรฐานอุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศให้สามารถรองรับเทคโนโลยีล้ำหน้าเหล่านี้

ภายใต้ยุทธศาสตร์ “AI+” ในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ของจีน มีแนวโน้มที่บริษัทเทคโนโลยีชั้นนำของจีน เช่น Alibaba และ Tencent จะนำโมเดลโซลูชัน AI อัจฉริยะเข้ามาเจาะตลาดประเทศไทยและอาเซียน ผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ เช่น ระบบการชำระเงินในอีคอมเมิร์ซ ส่งผลให้สตาร์ทอัพและผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ในประเทศไทยจะเผชิญการแข่งขันที่รุนแรงมาก และอาจจะไม่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีแข่งกับ AI ของจีนที่มีต้นทุนต่ำและฉลาดกว่าได้ สุดท้ายอาจต้องเปลี่ยนบทบาทไปเป็นเพียงผู้ใช้งาน (Users) หรือตัวแทนจำหน่ายแทน

ทั้งนี้ ประเทศไทยไม่ควรมัวมองต่อเทคโนโลยี AI เพียงแค่เป็นเครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพภายในแต่ละองค์กรเท่านั้น รัฐบาลไทยควรวางแผนระดับชาติ ทั้งในเรื่องข้อมูลภาครัฐ มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล ฐานข้อมูล กำลังประมวผล และการพัฒนา

บุคลากร และไทยควรจะพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจดิจิทัล ไม่ใช่เพื่อเป็นเพียงตลาด
บริโคมเทคโนโลยีจากต่างประเทศเท่านั้น แต่ควรจะเป็นฐานการสร้างมูลค่าเพิ่ม

นอกจากนี้ ควรมีกระจายความร่วมมือด้านเทคโนโลยี AI กับหลากหลายประเทศ
เนื่องจากจะมีความเสี่ยงสูง หากประเทศไทยมีการพึ่งพาระบบนิเวศดิจิทัลของประเทศ
ใหญ่เพียงไม่กี่ราย และรัฐบาลไทยควรจัดทำยุทธศาสตร์ด้าน AI อย่างครอบคลุม เพื่อการ
ประยุกต์ใช้ AI ทั้งในภาคบริการ ภาคการผลิต เกษตร โลจิสติกส์ การท่องเที่ยว สุขภาพ
ตลอดจนงานบริการภาครัฐ ที่สำคัญ คือ การกำกับดูแลผ่านการสร้าง AI governance
ด้านระเบียบกฎกติกาการจัดการข้อมูลและการใช้ AI เป็นต้น

ประการที่สอง ทิศทางเงินในภาคบริการการเงิน และเงินหยวน

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ของจีนฉบับที่ 15 ทิศทางเงินมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมการใช้
เงินหยวนในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศให้มากขึ้น (RMB Internationalization)
เน้นขยายการเชื่อมโยงตลาดการเงิน และพัฒนาระบบการชำระเงินข้ามพรมแดน พร้อม
ทั้งการสร้างระบบที่มีความเข้มงวดในการกำกับดูแล เพื่อป้องกันความเสี่ยงควบคู่ไปกับ
การพัฒนาคุณภาพโดยจะมีการพัฒนาระบบธนาคารกลางและกลไกอัตราดอกเบี้ยให้เชื่อม
โยงกับเป้าหมายเศรษฐกิจจริง การขับเคลื่อนภาคการเงินผ่านเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ การ
เงินเพื่อเทคโนโลยี การเงินสีเขียว การเงินเพื่อมวลชน การเงินเพื่อผู้สูงอายุ และการเงิน
ดิจิทัล

นอกจากนี้ รัฐบาลจีนจะส่งเสริมการระดมทุนทางตรงในตลาดทุนให้มากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มสตาร์ทอัพที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน ส่งเสริมการใช้ “เงินหยวนดิจิทัล” อย่างต่อเนื่อง และจะยกระดับเชิงไฮให้ป็นศูนย์กลางการเงินโลก

นัยสำหรับประเทศไทย

เป้าหมายของจีนที่จะผลักดันเงินหยวนสู่สากล และส่งเสริมการใช้เงินหยวนดิจิทัล
มากขึ้น ย่อมจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อไทย ทั้งในด้านโอกาสทางเศรษฐกิจและความ
ท้าทายเชิงภูมิรัฐศาสตร์ทางการเงิน

ทิศทางนี้ของจีนสะท้อนว่า สกูลเงินหยวนจะทวีความสำคัญมากขึ้น และเงินจะมีบทบาททางการเงินมากขึ้น รวมทั้งการเติบโตของเทคโนโลยีการชำระเงินของจีนจะเปลี่ยนโฉมการทำธุรกรรมในภูมิภาค รัฐบาลไทยจึงควรเตรียมแผนรองรับการเปลี่ยนโครงสร้างการชำระเงินระหว่างประเทศที่มีระบบของจีนเป็นอีกทางเลือก และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการทำธุรกรรมกับจีนในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

ดังนั้น การใช้เงินหยวนและเงินหยวนดิจิทัลในการชำระค่าสินค้าจะกลายเป็นอีกทางเลือก แทนการพึ่งพาเงินดอลลาร์สหรัฐเพียงอย่างเดียว ในแง่โอกาสต่อผู้ส่งออก ผู้นำเข้า และนักลงทุนไทยจะทำให้มีช่องทางใหม่ด้านต้นทุนทางการเงิน และการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนมากขึ้น จึงควรดำเนินการเตรียมรองรับระบบการชำระเงิน การทำบัญชี และกฎเกณฑ์ภายในประเทศไทยที่จะสามารถรองรับการทำธุรกรรมที่หลากหลายได้มากขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจที่ทำการค้ากับจีน

นอกจากนี้ มีแนวโน้มในอนาคตที่นักท่องเที่ยวจีนจะใช้กระเป๋าเงินหยวนดิจิทัลเพื่อจับจ่ายซื้อสินค้าในประเทศไทยได้โดยตรงผ่านระบบ QR Code ที่เชื่อมโยงกัน ร้านค้าในไทยที่รองรับนักท่องเที่ยวจีนเหล่านั้นจึงจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อรองรับระบบดิจิทัลทางการเงินของจีน

อย่างไรก็ดี ในแง่ความท้าทาย หากไทยขาดความรู้ด้านเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง หรือไม่มีมาตรฐานด้านการกำกับดูแลธุรกรรมที่เข้มแข็ง ไทยก็อาจจะมีความเสี่ยงทางการเงินเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงควรพัฒนาระบบดิจิทัลทางการเงินของไทยให้สามารถรองรับธุรกรรมหลากหลายสกุลเงิน เน้นการให้ความรู้ผู้ประกอบการไทย การพัฒนาเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงินที่เข้าถึงได้ง่าย และเหมาะสมกับผู้ใช้ในวงกว้าง รวมทั้งการประเมินความเสี่ยงในระบบการเงินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ไทยสามารถใช้ประโยชน์จากทิศทางการเงินใหม่ของจีนได้อย่างปลอดภัย

ประการที่สาม ทิศทางจีนในด้านการท่องเที่ยว

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 จีนจะเน้นขยายการบริโภคภายในประเทศให้มากขึ้น ผ่านการกระตุ้นการใช้จ่ายท่องเที่ยวภายในประเทศจีนเอง และส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจีน รวมทั้งการยกระดับประเทศจีนสู่การเป็นจุดหมายปลายทางหลักในการท่องเที่ยวของโลก ผ่านการสร้างสรรคเส้นทางท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และมีความหมาย

เชิงวัฒนธรรม เน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวเข้าประเทศจีนให้มีความเป็นสากล และสะดวก
สบายมากขึ้น รวมทั้งสร้างบรรยากาศที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติในรูปแบบต่างๆ

ตัวอย่างโครงการ “Shop in China” ที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ซึ่งเป็น
แคมเปญระดับชาติ เพื่อยกระดับและสร้างแบรนด์ประเทศจีนให้เป็น “ศูนย์กลางการ
บริโภคและการท่องเที่ยวเพื่อซื้อสินค้าของโลก” และมุ่งเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจจีนผ่านกำลัง
ซื้อจากต่างประเทศ โดยจะมีการผ่อนปรนมาตรการภาษีเพื่อการช้อปปิ้ง และนโยบายคืน
ภาษีให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นต้น

ที่สำคัญ โครงการ “Shop in China” จะถูกใช้เป็นสนามทดลองสำหรับรองรับ
เงินหยวนดิจิทัล และระบบชำระเงินข้ามพรมแดน โดยจะให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามา
ซื้อสินค้าภายใต้โครงการนี้ สามารถเปิดกระเป๋าเงินหยวนดิจิทัลเพื่อใช้จ่ายในจีนได้สะดวก
ยิ่งขึ้น โดยไม่มีค่าธรรมเนียมร้านค้า ซึ่งช่วยลดอุปสรรคด้านการชำระเงินเดิมที่ต้องพึ่งพา
บัตรเครดิตสากล หรือการผูกบัญชีธนาคารต่างประเทศ

นัยสำหรับประเทศไทย

จากการที่รัฐบาลจีนหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจีน
มากขึ้นอย่างชัดเจน ตลอดจนการส่งเสริมชาวจีนท่องเที่ยวภายในประเทศจีน และดึงดูด
นักท่องเที่ยวต่างชาติให้เดินทางไปท่องเที่ยวจีน จะทำให้จีนกลายเป็นคู่แข่งสำคัญของ
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย

ด้วยกระแสนิยมท่องเที่ยวในประเทศจีน จากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและการ
โปรโมทสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศของรัฐบาลจีน จะทำให้ชาวจีนบางส่วนเลือกที่จะท่อง
เที่ยวในบ้านตัวเองมากขึ้น มีความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวไทยน้อยลง ย่อมจะส่งผลต่อ
การฟื้นตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่จะมาไทย

นอกจากนี้ ด้วยแนวทางเชิงรุกของจีนในการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทำให้จีน
กลายเป็นคู่แข่งโดยตรงของไทย รัฐบาลจีนเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวต่างชาติมากขึ้น
ด้วยนโยบายการให้วีซ่าฟรี จากข้อมูลในปีค.ศ. 2026 รัฐบาลจีนมอบสิทธิยกเว้นวีซ่า (Visa-
Free) ให้กับผู้เดินทางมาจาก 60 กว่าประเทศทั่วโลก

จีนเน้นใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลและแพลตฟอร์มต่างๆ ในการช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยว

ระยะไกล (Long-haul) จากยุโรปและอเมริกา รวมทั้งนักท่องเที่ยวระยะสั้น (Short-haul) ในอาเซียนที่กำลังซบซึ้ง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ เพื่อให้ไปลองเปิดประสบการณ์ใหม่ๆ ในการท่องเที่ยวจีน ภายใต้แคมเปญ “China Travel” ที่ส่งเสริมและสร้างกระแสการท่องเที่ยวจีนในรูปแบบต่างๆ

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของจีนด้านการท่องเที่ยวในอีก 5 ปีจากนี้ จึงเป็นความท้าทายสำหรับไทย ทั้งในแง่การเป็นคู่แข่ง และการเป็นแหล่งรายได้ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย

สำหรับแนวทางในการรักษาลาดจีนและดึงดูดนักท่องเที่ยวจีนให้กลับมาไทย รัฐบาลไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนนโยบายท่องเที่ยวจากเชิงปริมาณสู่เชิงคุณค่า เน้นความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ และต้องปรับเปลี่ยนการบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคจีนยุคใหม่ที่เน้นคุณภาพ และต้องการสร้างประสบการณ์เฉพาะบุคคล โดยการเชื่อมโยงกับบริการสุขภาพ วัฒนธรรม อาหาร การศึกษา และกิจกรรมระยะยาว เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการบริโภคของชนชั้นกลางจีนที่กำลังเปลี่ยนไปสู่ความประณีตมากขึ้น และเน้นความปลอดภัยเป็นสำคัญ

ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงควรปรับยุทธศาสตร์ในภาคบริการให้สอดคล้องกับทิศทางจีนในอนาคต และแสวงหาโอกาสจากนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ๆ เช่น กลุ่มท่องเที่ยวสุขภาพ ท่องเที่ยวเชิงกีฬา ท่องเที่ยวครอบครัว ตลอดจนการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ พร้อมกับการเชื่อมโยงการตลาดกับบริการสุขภาพ การศึกษาระยะสั้น อาหารไทย และ Soft power ของไทยให้เป็นระบบอย่างครอบคลุม และสอดคล้องกับทิศทางการบริโภคของคนจีนยุคใหม่ที่กำลังไต่หาการท่องเที่ยวเชิงคุณค่ามากกว่าปริมาณ

ที่สำคัญ เมื่อนักท่องเที่ยวจีนคุ้นเคยกับความสะดวกสบายในยุคดิจิทัล โดยเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในแต่ละขั้นตอนของการเดินทาง ตั้งแต่การวางแผน การจอง การชำระเงิน ไปจนถึงการแชร์ประสบการณ์หลังการเดินทาง เป็นต้น ธุรกิจท่องเที่ยวของไทย (โรงแรม ร้านอาหาร รถเช่า) จึงจำเป็นต้องยกระดับระบบบริการของตนเองให้รองรับกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปเหล่านี้ เช่น การติดตั้งระบบรับชำระเงินหยวนดิจิทัล และการโปรโมทร้านค้าผ่านแพลตฟอร์มจีน เช่น WeChat Mini Program หรือการใช้ AI ภาษาจีน เพื่อไม่ให้เสียโอกาสในการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวจีนรุ่นใหม่เหล่านี้

อย่างไรก็ดี แม้ว่าไทยจะมีจุดแข็งในด้านแหล่งท่องเที่ยว และการให้บริการท่องเที่ยว บริการทางสุขภาพ อาหาร และวัฒนธรรม แต่ก็ต้องแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเซียที่หันมาเน้นทำตลาดจีนเชิงรุกเช่นกัน โดยเฉพาะเวียดนามสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจีนได้มากขึ้นอย่างก้าวกระโดด จากสถิติในปี ค.ศ. 2025 เวียดนามสามารถแข่งขันประเทศไทยได้เป็นครั้งแรก ด้วยยอดนักท่องเที่ยวจีนในเวียดนามเพิ่มเป็น 5.3 ล้านคน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.3) ในขณะที่ ไทยมีนักท่องเที่ยวจีนราว 4.5 ล้านคน

ประการที่สี่ ทิศทางเงินในด้านการศึกษา และทรัพยากรมนุษย์

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 รัฐบาลจีนมุ่งยกระดับด้านการศึกษา พัฒนาทรัพยากรมนุษย์คุณภาพสูง เพื่อรองรับเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาบูรณาการระหว่างการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษ (Talent) จากทั่วโลก จีนมีการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของจีนให้กลายเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก ตลอดจนการส่งเสริมด้านอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ มีนโยบายขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับแรงงานทุกระดับ

เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 กระทรวงศึกษาธิการจีนจึงมีการปฏิรูปและปรับปรุงบัญชีรายชื่อสาขาวิชาในระดับปริญญาตรีประจำปีค.ศ. 2026 โดยการเพิ่ม 38 สาขาวิชาใหม่ เข้าไปในระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย (Gaokao) เพื่อผลิตบัณฑิตให้ตอบรับกับวิสัยทัศน์ “พลังการผลิตใหม่ที่มีคุณภาพ” (New Quality Productive Forces : NQPF) และการพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยีขั้นสูงตามเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้

สำหรับแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของจีนที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. การเพิ่มสาขาวิชาแห่งอนาคต เพื่อความมั่นคงและอุตสาหกรรมขั้นสูง

กระทรวงศึกษาธิการจีนได้เพิ่มสาขาวิชาเฉพาะทางที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกับเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ โดยแบ่งเป็นกลุ่มสำคัญ ดังนี้

(1) กลุ่ม AI และระบบอัจฉริยะ เช่น สาขาปัญญาประดิษฐ์เชิงกายภาพ (Embodied

Intelligence) ซึ่งพัฒนา AI ให้สามารถควบคุมหุ่นยนต์ในโลกจริง และสาขาวิทยาการเชื่อมต่อสมองและคอมพิวเตอร์ (Brain-Computer Science and Technology)

(2) กลุ่มทรัพยากรและความมั่นคงระดับชาติ เช่น สาขาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมแร่หายาก (Rare Earth Science and Engineering) เพื่อรักษาความได้เปรียบของจีนในการควบคุมห่วงโซ่อุปทานแร่หายากทั้งระบบ และสาขาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมใต้พิภพ (Deep Earth Science and Engineering)

(3) กลุ่มอุตสาหกรรมชีวภาพและเกษตรกรรมยุคใหม่ เช่น สาขาการผลิตทางชีวภาพ (Biomanufacturing) และหุ่นยนต์เกษตรกรรม (Agricultural Robotics) เพื่อยกระดับความมั่นคงทางอาหารและการเกษตรแม่นยำ

2. การสร้างกลไกการปรับตัว และยกเลิกสาขาวิชาที่ล้าสมัย

กระทรวงศึกษาธิการจีนได้สั่งระงับหรือปิดตัวสาขาวิชาที่มีอัตราการจ้างงานต่ำ (Low Employment Rates) เพื่อโยกย้ายทรัพยากรไปลงทุนกับสาขาวิชาใหม่ พร้อมกับการอนุมัติให้ 9 มหาวิทยาลัยชั้นนำระดับประเทศ (เช่น Beihang University และ Harbin Institute of Technology) เปิดสอนสาขาที่จำเป็นเร่งด่วนเหล่านี้เป็นกลุ่มแรก เพื่อลดช่องว่างระหว่างความรู้ในตำรากับความต้องการจริงของภาคอุตสาหกรรม

3. การเปลี่ยนผ่านจากความรู้สู่ทักษะในภาคปฏิบัติ

กระทรวงศึกษาธิการจีนได้ปรับปรุงระบบอาชีวศึกษา เน้นสร้างการฝึกสร้างทักษะใหม่ๆ เช่น การเน้นทักษะทางเทคนิคที่สามารถรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจการบินระดับต่ำ (Low-Altitude Economy : LAE) โดยเฉพาะเทคโนโลยีโดรน และการขนส่งทางอากาศแบบไร้คนขับ รวมถึงอุตสาหกรรมสีเขียว โดยเน้นพัฒนาทักษะแบบองค์รวมมากกว่าการท่องจำทฤษฎี เพื่อผลิตช่างเทคนิคขั้นสูงป้อนเข้าสู่โรงงานอัจฉริยะ

4. การบูรณาการ “Digital Education” และโครงสร้างการเรียนรู้

เพื่อสร้างระบบการเรียนรู้ดิจิทัล รัฐบาลจีนผลักดันการใช้ AI ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารโรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบ (AI+Education) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และขยายโอกาสการเข้าถึงสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพทั่วทุกภูมิภาค ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์การกระจายความเจริญ

นัยสำหรับประเทศไทย

การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาของจีนตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ที่มุ่งเน้นสร้างพลังการผลิตใหม่ที่มีคุณภาพ (New Quality Productive Forces : NQPF) ย่อมจะมีนัยต่อไทยและอาเซียน ทั้งในมิติการยกระดับทักษะแรงงานและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เช่น โอกาสในการขยายฐานการฝึกอบรมทักษะขั้นสูงเข้ามาในภูมิภาคอาเซียน เพื่อรองรับกลุ่มบริษัทเทคโนโลยีของจีนที่ขยายการลงทุนในภูมิภาคมากขึ้น

ในปัจจุบัน จีนกลายเป็นนักลงทุนต่างชาติที่สำคัญของไทย และมีบริษัทเทคโนโลยีของจีนเข้ามาลงทุนในไทยมากขึ้น เช่น บริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนหุ่นยนต์อิวแมนนอยด์ชั้นนำของจีน 5 ราย ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ในปีค.ศ.2026 เพื่อมาตั้งโรงงานผลิตในเขต EEC ของไทย โรงงานจีนชั้นนำเหล่านี้ย่อมจะมีความต้องการจ้างงานผู้ที่มีทักษะสูงมากขึ้น ดังนั้น สถาบันการศึกษาในไทยจึงควรจะมีการปรับหลักสูตร เพื่อตอบสนองต่อการลงทุนของบริษัทเทคโนโลยีจากจีนให้มีการจ้างแรงงานทักษะสูงของไทยให้มากขึ้น รวมทั้งการร่วมมือหรือขอรับการสนับสนุนจากฝ่ายจีนในการปรับหลักสูตร เพื่อพัฒนาทักษะในอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และเพื่อผลิตช่างเทคนิคในสาขาที่บริษัทจีนต้องการจ้างงานในไทย เช่น วิศวกรรมรถไฟฟ้า (EV) ระบบรางความเร็วสูง และการซ่อมบำรุงหุ่นยนต์อุตสาหกรรม ในแง่หนึ่ง จะเป็นโอกาสของแรงงานท้องถิ่น โดยเฉพาะนักศึกษาสายอาชีพ ในการเข้าถึงเทคโนโลยีขั้นสูง และโอกาสที่จะได้งานทำในบริษัทเทคโนโลยีของจีนที่เข้ามาตั้งฐานผลิตในไทยต่อไป

ในปัจจุบัน รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับความร่วมมือด้านการศึกษาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับจีนมากขึ้น ทั้งในระดับกระทรวงและสถาบันการศึกษา มีการตั้งสมาคมหรือกลุ่มความร่วมมือระหว่างกัน เช่น สมาพันธ์การศึกษาไทย-จีน (Alliance of China-Thailand Universities: ACTU) มีมหาวิทยาลัยสมาชิกจากทั้งสองประเทศราว 140 แห่ง และมีบทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา ไทย-จีน อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ควรมีรูปธรรมของความร่วมมือมากกว่าเพียงแค่การร่วมประชุม การจัดสัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความเห็น หรือการแลกเปลี่ยนนักศึกษา แต่ควรมีการร่วมมือกันทำโครงการศึกษาวิจัยร่วมกัน และการพัฒนา R&D ร่วมกัน รวมทั้งการส่งเสริมคนเก่ง (Talent) ของไทย ให้ไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย

ชั้นนำของจีน เพื่อเรียนรู้เทคโนโลยีขั้นสูงของจีน เป็นต้น

ในด้านทุนการศึกษาจากฝ่ายจีน มีแนวโน้มที่รัฐบาลจีนจะเปลี่ยนทิศทางการให้ทุนแก่นักศึกษาต่างชาติ จากเดิมที่เป็นทุนการศึกษาในสายสังคมศาสตร์และภาษา เปลี่ยนไปสู่สายวิศวกรรมและสาย STEM (Science Technology Engineering Mathematics) เน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงมากขึ้น ทิศทางของทุนรัฐบาลจีนจะเปลี่ยนโจทย์ไปเน้นการดึงดูดคนเก่ง (Talent) หรือเด็กหัวกะทิจากต่างประเทศให้ไปศึกษาต่อในประเทศจีนในสาขาใหม่ๆ เหล่านั้น เพื่อผลิตแรงงานทักษะขั้นสูงรองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

ที่สำคัญ ทิศทางของจีนในการเร่งผลิตบัณฑิตสาย STEM บ้อนตลาดโลก จะสร้างแรงกดดันต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของบุคลากรและบัณฑิตไทย และเป็นแรงกดดันต่อตลาดแรงงานและการปรับหลักสูตรของไทย ซึ่งมีมหาวิทยาลัยในไทยส่วนใหญ่ยังปรับตัวช้าและผลิตบัณฑิตในสาขาเดิม ๆ (เช่น บริหารธุรกิจ สังคมศาสตร์ หรือมนุษยศาสตร์) ทำให้บัณฑิตจบใหม่และแรงงานท้องถิ่นไม่สามารถขยับขึ้นไปทำงานระดับผู้บริหารหรือวิศวกร STEM ในบริษัทจีนได้ และต้องตกอยู่ในกลุ่มที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำ

ทั้งนี้ การผลักดันยุทธศาสตร์ “AI+Education” ของจีนและการเร่งสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ระดับชาติ อาจจะทำให้มีการส่งออกเทคโนโลยีทางการศึกษา (EdTech) ของจีนมายังโรงเรียนและมหาวิทยาลัยในไทยและอาเซียน และอาจจะส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา สื่อการสอน และการเก็บข้อมูลพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและเยาวชนในประเทศเหล่านั้นที่จะเข้าไปอยู่ภายใต้ระบบนิเวศเทคโนโลยีทางการศึกษาของจีนในระยะยาว

ประการสุดท้าย ทิศทางจีนในภาคบริการขนส่งโลจิสติกส์ และโครงสร้างพื้นฐาน

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ในด้านการคมนาคมขนส่ง รัฐบาลจีนจะเร่งสร้างโครงข่ายทางรถไฟความเร็วสูงให้เสร็จสมบูรณ์ครอบคลุมทั่วประเทศ พร้อมทั้งโครงข่ายทางด่วนระดับประเทศ ยกระดับการคมนาคมทางน้ำภายในประเทศ และสร้างกลุ่มท่าเรือและสนามบินระดับโลก ตลอดจนการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ดิจิทัล และพลังงานเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ มีการผลักดันความร่วมมือในโครงการข้อริเริ่ม Belt and Road (BRI) อย่างต่อเนื่อง เพื่อเชื่อมโยงทั้งภายใน-ภายนอกประเทศจีนเข้าหากัน เช่น เส้นทางรถไฟขนส่งสินค้าจีน-ยุโรป ด้วยโครงข่ายรถไฟข้ามทวีป ที่เรียกว่า “China-Europe Express” ที่สามารถขนส่งสินค้าทางรถไฟจากมณฑลฉงชิ่งของจีน ผ่านระบบรางในหลายประเทศ ไปจนถึงสถานีรถไฟของประเทศปลายทางในยุโรป เช่น เยอรมัน รวมถึงโครงการรถไฟสำคัญอย่างเส้นทางจีน-คีร์กีซสถาน-อุซเบกิสถาน และฮังการี-เซอร์เบีย และการบูรณาการท่าเรือและการค้าผ่าน “เส้นทางสายไหมทางทะเล” การยกระดับคุณภาพของ “เส้นทางสายไหมทางอากาศ” และการส่งเสริมการใช้งานมาตรฐานและเทคโนโลยีสารสนเทศของจีนในต่างประเทศ โดยมีพื้นที่จีนเจียงและฝูเจี้ยนเป็นแกนกลางหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นี้

สำหรับเส้นทางโลจิสติกส์ของจีนที่เชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียน ผ่านระบบขนส่งทางรางและการขนส่งทางทะเล (Rail-Sea Intermodal) ภายใต้ข้อริเริ่ม BRI และระบุไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 คือ “ระเบียบการค้ำระหว่างประเทศเชื่อมทางบกกับทางทะเลสายใหม่” (New International Land-Sea Trade Corridor: ILSTC) มีเป้าหมายหลักเพื่อเชื่อมโยงมณฑลตอนในของจีนกับประเทศต่างๆ ในอาเซียน โดยมีแนวเส้นทางผ่านระบบรางในฉงชิ่ง เชื่อมต่อกับท่าเรือสำคัญในกวางสี เพื่อกระจายสินค้าผ่านการขนส่งทางเรือต่อไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียนและทั่วโลก เน้นการเชื่อมต่อพิธีการศุลกากรดิจิทัลอย่างไร้รอยต่อ

จากการที่จีนให้ความสำคัญด้านความมั่นคงและการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ เส้นทาง ILSTC จึงถือเป็นอีกเส้นทางยุทธศาสตร์สายรอง เพื่อเตรียมรับมือกับความไม่แน่นอนของเส้นทางขนส่งที่มีอยู่เดิม และเพื่อใช้ขนส่งลำเลียงสินค้าและพลังงานเข้า-ออกประเทศจีนในภาวะวิกฤต ดังนั้น จีนใช้ระเบียบ ILSTC เป็นอีกเส้นทางเลือกในการกระจายความเสี่ยง เพื่อสร้างความมั่นคงด้านห่วงโซ่อุปทานของจีน (Supply Chain Resilience)

นัยสำหรับประเทศไทย

จีนให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งโลจิสติกส์กับประเทศต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประเทศไทย โดยเฉพาะโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายรถไฟจีน-ลาว-ไทย หากส่วนของรถไฟที่ก่อสร้างในประเทศไทย

สามารถเปิดบริการได้สำเร็จในที่สุด จะมีผลต่อต้นทุนการขนส่งและโลจิสติกส์ และระยะเวลาในการขนส่ง รวมทั้งโอกาสในการเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจและเมืองต่างๆ ของจีนมากขึ้น

สำหรับแนวเส้นทาง ILSTC ที่จีนใช้เชื่อมโยงประเทศในอาเซียน ด้วยการขนส่งผ่านระบบรางและการขนส่งทางทะเล (Rail-Sea Intermodal) ก็เป็นอีกเส้นทางเลือกที่ไทยสามารถใช้ประโยชน์ในการขนส่งไปมณฑลสำคัญของจีนได้เช่นกัน การขนส่งผ่านแนวทาง ILSTC นี้ จะเป็นการใช้ข้อเปรียบเทียบทางภูมิศาสตร์ของท่าเรือไทยในเขต EEC เช่น ท่าเรือแหลมฉบัง เพื่อขนส่งทางทะเลไปเชื่อมต่อกับแนวระเบียง ILSTC ที่ท่าเรือในกวางสี และด้วยระบบ Rail-Sea Intermodal ของจีน จะทำการขนย้ายตู้สินค้าจากเรือไปวางบนรางรถไฟที่อยู่ภายในท่าเรือกวางสี เพื่อกระจายต่อด้วยระบบรางไปยังมณฑลอื่นๆ ของจีน โดยมีมหานครฉงชิ่งเป็นศูนย์กลางหลักของระเบียง ILSTC นี้ ดังนั้น ในกรณีที่ดินลาดเป้าหมายของไทย คือ มณฑลตอนในของจีน แนวเส้นทางขนส่ง ILSTC จะช่วยให้ใช้เวลาขนส่งสั้นลง และช่วยลดต้นทุนโลจิสติกส์

นอกจากนี้ เมื่อขนส่งสินค้าจากไทยไปจีน ตามเส้นทางขนส่ง ILSTC ผ่านไปจนถึงศูนย์กลางที่ฉงชิ่งแล้ว ยังสามารถขนส่งสินค้าไทยเหล่านั้นไปยังประเทศต่างๆ ในยุโรป ด้วยการเชื่อมต่อการขนส่งระบบรางจากฉงชิ่งไปยังปลายทางในยุโรป ด้วยโครงข่ายรถไฟข้ามทวีป “China-Europe Express” ซึ่งจีนเปิดให้บริการเส้นทางรถไฟเชื่อมกับยุโรปสายนี้มานานหลายปี โดยมีแนวเส้นทางขนส่งทางรถไฟจากฉงชิ่ง ไปยังชายแดนจีนที่ซินเจียง แล้วก็ข้ามพรมแดนไปเชื่อมต่อกับระบบรางรถไฟของคาซัคสถาน รัสเซีย เบลารุส โปแลนด์ และเยอรมัน รวมทั้งประเทศปลายทางอื่นๆ ในยุโรป โดยจะใช้เวลาขนส่งทางรถไฟทั้งหมดเฉลี่ย 12-18 วัน (ขึ้นอยู่กับประเทศเป้าหมายปลายทาง) ช่วยย่นเวลาลงอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การขนส่งทางเรือจากจีนไปยุโรป (เช่น ขนส่งจากท่าเรือจีนไปเยอรมันใช้เวลาเฉลี่ย 30-45 วัน)

ในระดับนโยบาย รัฐบาลไทยจึงควรยกระดับการวางแผนโลจิสติกส์เป็นยุทธศาสตร์การต่างประเทศทางเศรษฐกิจ วางแผนการเชื่อมโยงโครงข่ายโลจิสติกส์ระหว่างประเทศที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การค้าต่างประเทศ และการค้าข้ามพรมแดนอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ประโยชน์จากเส้นทางขนส่งโลจิสติกส์ระหว่างประเทศที่หลากหลาย เช่น การเชื่อม

โยงระเปียงการค้า ILSTC ของจีน ทั้งเส้นทางรถไฟ และท่าเรือ การกระจายตัวของศูนย์ โลจิสติกส์ในภูมิภาค การใช้ประโยชน์จากคลังสินค้าต่างประเทศ รวมทั้งด้านศุลกากรที่ เชื่อมโยงข้อมูลด้วยระบบดิจิทัล เช่น ระบบใบรับรองสุขอนามัย และแพลตฟอร์มข้อมูล ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน และสร้างโอกาสในการขยายการ คำข้ามพรมแดนต่อไป

บทที่ 6

จีนเปลี่ยนทิศ และข้อเสนอแนะ

จากเนื้อหาในบทก่อนหน้านี้ เอกสารศึกษาชิ้นนี้วิเคราะห์ให้เห็นว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 15 ของจีนไม่ได้เป็นแค่ “แผนพัฒนา” แต่ยังได้สะท้อนทิศทางการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์ของจีนในอนาคต 5 ปีจากนี้ (ค.ศ.2026-2030)

จีนจะเปลี่ยนจากการเติบโตเชิงปริมาณไปสู่การเติบโตเชิงคุณภาพ ลดการพึ่งพาเศรษฐกิจต่างประเทศ หันมาเร่งขยายการบริโภคภายในประเทศอย่างจริงจัง และเน้นการสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การพึ่งพาตนเองทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเร่งสร้างเศรษฐกิจดิจิทัลเต็มรูปแบบ การยกระดับสู่อุตสาหกรรมแห่งอนาคต และการพัฒนาสีเขียว ควบคู่กับการสร้างความมั่นคงทางพลังงานและความมั่นคงทางอาหาร

ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของจีนเหล่านี้สะท้อนว่า ไทยจะเผชิญทั้งโอกาสใหม่ในการส่งออกสินค้า บริการ และดึงดูดการลงทุนจากจีน พร้อมกับการเผชิญความท้าทายและความเสี่ยงใหม่ๆ จากการแข่งขันในภาคอุตสาหกรรมที่เน้นนวัตกรรมใหม่ๆ และกฎระเบียบของจีนที่เข้มงวดขึ้น มีแนวโน้มที่จีนจะแทนที่สินค้านำเข้าด้วยสินค้าที่ผลิตในจีนเอง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคชาวจีนยุคใหม่

เนื้อหาในบทนี้เป็นการสรุป และวิเคราะห์นัยและผลกระทบต่อประเทศไทย ทั้งในแง่โอกาสและแรงกดดันต่อเศรษฐกิจไทย รวมทั้งข้อเสนอแนะและข้อพึงตระหนักสำหรับประเทศไทย

สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาฯ ฉบับ 15 ของจีน

สาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับ 15 ของจีนครอบคลุมทั้งการเติบโตอย่างมีคุณภาพ การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีแห่งอนาคต และการยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวจีน ตลอดจนบทบาทในระดับโลกของจีนในฐานะประเทศมหาอำนาจในด้านต่างๆ โดยมีการปรับสมดุลระหว่างการรักษาเสถียรภาพภายในประเทศกับการมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจโลก

ที่สำคัญ แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ของจีนสะท้อนภาพการเปิดประเทศแบบใหม่ แม้ว่าจีนจะยังคงเปิดกว้าง แต่เป็นการเปิดกว้างที่มีกติกาและมาตรฐานสูง ทั้งการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การค้าดิจิทัล การค้าสีเขียว การรับรองมาตรฐานที่เข้มงวดขึ้น และการรักษาเสถียรภาพป้องกันความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ทิศทางจีนเหล่านี้มีนัยสำคัญต่อประเทศไทยในหลายมิติ เช่น การส่งออกสินค้าไทยไปเข้าสู่ตลาดจีนจะไม่ได้ขึ้นอยู่กับราคาและความสัมพันธ์ทางการค้าเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปฏิบัติตามกฎกติกาใหม่ของจีนและมาตรฐานที่จีนผลักดัน สำหรับประเด็นสำคัญในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ของจีน สรุปดังนี้

ด้านเศรษฐกิจมหภาค : เป้าหมายการพัฒนาและการเติบโตอย่างมีคุณภาพ

ด้านเศรษฐกิจมหภาค ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ การตั้งเป้าหมายเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของจีนจะไม่สูงมากเหมือนที่ผ่านมา และปีค.ศ. 2026 ถือเป็นปีแรกที่รัฐบาลจีนตั้งเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจไว้เพียงแค่อ้อยละ 4.5-5 (ปกติจะตั้งเป้าหมายนี้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5) เพื่อเน้นคุณภาพของการเติบโตมากกว่าการขยายตัวเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว จึงสอดคล้องกับแนวทาง “เสถียรภาพต้องมาก่อน” (Stability First) ที่จีนจะเน้นการรักษาเสถียรภาพสำคัญที่สุด และไม่เน้นการเติบโตแบบเก็งกำไรที่เต็มไปด้วยตัวเลขสวยหรู แต่มีความเสี่ยงและความเปราะบาง

ที่สำคัญคือ จีนเน้นสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (Economic Security) โดยเฉพาะความมั่นคงทางอาหารและความมั่นคงทางพลังงาน ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเติบโตอย่างยั่งยืน ภายใต้บริบทความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก และความตึงเครียดของความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์

ปัจจัยขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจจีนในอีก 5 ปีข้างหน้า ได้แก่ การขยายอุปสงค์ภายในประเทศ การส่งเสริมนวัตกรรมเทคโนโลยี การพัฒนาพลังการผลิตใหม่ที่มีคุณภาพ และการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งสะท้อนการพยายามปรับสมดุลระหว่างการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับเป้าหมายการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในระยะกลางถึงระยะยาว

ในด้านแผนการส่งเสริมการบริโภค แม้ว่ารัฐบาลจีนจะเดินหน้ากระตุ้นการบริโภคภายในประเทศให้เป็นเครื่องยนต์หลักของการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่จะไม่ใช้วิธีการ “แจกเงินฟรี” แบบถั่วหน้า (Helicopter Money) แต่จะเน้นกระตุ้นการบริโภคแบบตรงจุด เช่น กระตุ้นการบริโภคในภาคชนบท ซึ่งเป็นการส่งเสริมการบริโภคที่ยังคงยึดโยงกับเป้าหมายระยะยาวของจีนในการฟื้นฟูชนบท หรือการส่งเสริมการบริโภคสินค้าสีเขียวและสินค้าพลังงานสะอาด เช่น รถยนต์ไฟฟ้า (EV) เป็นต้น

ในด้านเศรษฐกิจมหภาค รัฐบาลจีนจะยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายและอัดฉีดงบประมาณผ่านนโยบายการคลังแบบขยายตัวในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้เงินอุดหนุนภาคอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ รวมทั้งการเร่งสร้างงานใหม่อีกหลายสิบล้านตำแหน่ง เพื่อรองรับนักศึกษาจบใหม่ และดูดซับแรงงานที่ต้องว่างงาน

ด้านโครงสร้างอุตสาหกรรม : การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต

จีนเปลี่ยนทิศมาเน้นการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี (Technological Self-Reliance) และใช้เป็นกลไกหลักในการยกระดับขีดความสามารถทางอุตสาหกรรมของจีนในยุคดิจิทัล มุ่งผลักดันอุตสาหกรรมเกิดใหม่และเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น เทคโนโลยีควอนตัม การผลิตทางชีวภาพ ตลอดจนส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในรูปแบบ AI+ และ Embodied AI มีการขยายขอบเขตการประยุกต์ใช้ AI จากซอฟต์แวร์สู่ระบบกายภาพ

ในด้านนโยบายอุตสาหกรรม ทิศทางจีนเน้นการพัฒนานวัตกรรม ควบคู่กับการยกระดับห่วงโซ่มูลค่า และจีนจะปรับเปลี่ยนจากการเป็นศูนย์กลางการผลิตเชิงปริมาณ ไปสู่การผลิตแบบอัจฉริยะที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ปรับเปลี่ยนผ่านจาก “Made in China” สู่ “Smart Manufacturing in China” สะท้อนทิศทางการลงทุนในระบบอัตโนมัติที่ใช้หุ่นยนต์ (Robotic Automation) และผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลเต็มรูปแบบ รวมทั้งการพัฒนา

ความสามารถด้านการวิจัยพื้นฐาน เป็นต้น

ที่น่าสนใจ คือ แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ของจีนเน้นพัฒนาเศรษฐกิจการบินระดับต่ำ (Low-Altitude Economy : LAE) และยกระดับอุตสาหกรรมอากาศยานไร้คนขับ (UAV) เช่น โดรน และรถบินได้ (flying taxi) เพื่อให้เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์เกิดใหม่ระดับชาติ และจะเร่งสร้างระบบจัดการจราจรทางอากาศดิจิทัล เพื่อจัดสรรเส้นทางบินและอนุมัติการบินสำหรับอากาศยานระดับต่ำให้เป็นกิจกรรมที่ปลอดภัย และเอื้อต่อการเกิดธุรกิจใหม่ๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้ผลิตจีนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ล้ำหน้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และพัฒนาสินค้าที่มีนวัตกรรมเพื่อการส่งออก ควบคู่ไปกับการเร่งกระจายตลาดส่งออกใหม่ๆ ในภูมิภาคต่างๆ เพื่อลดการพึ่งพาทลาดสหรัฐฯ ที่เคยเป็นตลาดหลักของจีนในอดีต

ตารางสรุป Future Technologies ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ของจีน

หมวดเทคโนโลยี	เทคโนโลยีย่อย	เป้าหมายของจีน	การใช้งานหลัก	นัยเชิงยุทธศาสตร์
AI & Physical AI	AI, Generative AI, Humanoid Robots, Autonomous Systems	เพื่อเป็นผู้นำ AI ระดับโลก + เชื่อม AI เข้ากับเศรษฐกิจจริง	โรงงานอัจฉริยะ, เมืองอัจฉริยะ, กองทัพ	เปลี่ยนจาก digital economy ไปสู่เศรษฐกิจ AI-driven real economy
Semi conductors	Advanced chips, Lithography, EDA software	พึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี	อุตสาหกรรม tech ทั้งหมด	เร่งพัฒนาให้ทันได้หวั่น และประเทศอื่นๆ ในด้านเซมิคอนดักเตอร์
Quantum Technology	Quantum computing, Quantum communication	สร้าง tech frontier ที่ยังไม่มีผู้นำชัดเจน	ความมั่นคง, cryptography	เอาชนะและก้าวข้ามสหรัฐ
Bio technology	Biopharma, Gene editing, Synthetic biology	สร้างความมั่นคงด้านสุขภาพและอาหาร	การแพทย์, เกษตร	เชื่อมโยงประเด็นทางชีวภาพกับความมั่นคง “bio + security”

หมวดเทคโนโลยี	เทคโนโลยีย่อย	เป้าหมายของจีน	การใช้งานหลัก	นัยเชิงยุทธศาสตร์
New Energy	Solar, Wind, Hydrogen, Battery, EV	จีนเป็นผู้นำพลังงานสะอาดระดับโลก	พลังงาน, การคมนาคมขนส่ง	คุม supply chain ระดับโลก (EV/battery)
Aerospace & Space	Satellites, Space station, Deep space tech	ขยายอำนาจสู่อวกาศ	ระบบนำทาง, ระบบสื่อสาร	การใช้งานแบบ dual-use (พลเรือน + ทหาร)
Digital Economy	Big data, Cloud, Industrial Internet, Digital currency	สร้าง “Digital China”	เศรษฐกิจแพลตฟอร์ม, การเงิน	ข้อมูล data คือ ปัจจัยการผลิตใหม่
Advanced Manufacturing	Smart factory, Industrial robots, High-end equipment	ยกระดับฐานการผลิตคุณภาพสูง	อุตสาหกรรมทั้งหมด	โรงงานอัจฉริยะในระดับโลก
Future Frontier Tech	Brain-Computer Interface: BCI, Drones, New materials	เพื่อเป็นผู้นำ tech แห่งอนาคต	อุตสาหกรรมแห่งอนาคต, การป้องกันประเทศ, การสาธารณสุข	สร้างข้อได้เปรียบ “first mover advantage”
Green Technology	Carbon Tech, Green manufacturing	Net-zero และ green supply chain	อุตสาหกรรม, พลังงาน	ผู้กำหนดมาตรฐานโลกด้านสิ่งแวดล้อม ESG

ด้านสังคม: นโยบายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

ในมิติทางสังคม รัฐบาลจีนยืนยันแนวทางกำหนดนโยบายที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งแก้ไขประเด็นเร่งด่วน ได้แก่ การจ้างงาน การศึกษา การสาธารณสุข และการดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังเน้นการยกระดับกระบวนการกำหนดนโยบายให้สะท้อนข้อเสนอและความต้องการของประชาชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายเชิงนโยบาย “ความรุ่งเรืองร่วมกัน” (Common Prosperity) มุ่งลดความเหลื่อมล้ำเร่งฟื้นฟูชนบท และกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึง

ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ: การเปิดประเทศระดับสูง เน้นประเทศ Global South

ด้านการเปิดประเทศ จีนเน้นแนวทาง “การเปิดประเทศระดับสูง” ผ่านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การขยายการเปิดกว้างเชิงสถาบัน การรักษาบทบาทของจีนในห่วงโซ่อุปทานระดับโลก และความเป็นผู้นำในระบบการค้าโลกที่สนับสนุนกลไก “การค้าพหุภาคี” รวมทั้งการสร้างเชื่อมั่นให้กับประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย โดยเฉพาะประเทศโลกใต้ (Global South) ผ่านมาตรการต่างๆ เช่น การยกเว้นภาษีศุลกากรขาเข้าให้กับสินค้าจากประเทศพัฒนาน้อยกว่า และในปีค.ศ. 2026 จีนได้ลดภาษีนำเข้าเหลือร้อยละศูนย์ให้กับ 50 กว่าประเทศในทวีปแอฟริกา

ด้านการสื่อสารเชิงนโยบาย จีนเน้นสร้างภาพลักษณ์ในฐานะ “ตลาดแห่งโอกาสร่วมกันของโลก” เพื่อลดแรงเสียดทานทางเศรษฐกิจที่หลายประเทศต้องขาดดุลการค้ากับจีนในมูลค่ามหาศาล และใช้การสื่อสารที่เน้นย้ำประเด็นความเปิดกว้างทางเศรษฐกิจของจีน และความคาดการณ์ได้ของนโยบายจีน ภายใต้สถานการณ์โลกที่ไม่แน่นอน

ด้านการต่างประเทศ: บทบาททางการทูตและธรรมาภิบาลระดับโลก

ในมิติการต่างประเทศ จีนพยายามวางบทบาทในฐานะประเทศ “มหาอำนาจที่มีความรับผิดชอบ” และเน้น “หลักนิติธรรมระหว่างประเทศ” ควบคู่กับการคัดค้านการใช้อำนาจตามอำเภอใจของมหาอำนาจบางประเทศ ควบคู่ไปกับการยืนยันที่จะรักษาผลประโยชน์แห่งชาติของจีน พร้อมตอบโต้หากผลประโยชน์ของจีนถูกละเมิด นอกจากนี้ จีนเดินเกมเชิงรุกเชิงยุทธศาสตร์ในการขยายความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจโลก ผ่านกลไกพหุภาคี

บทวิเคราะห์ : แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 เป็นมากกว่า “แผนพัฒนา”

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ถูกประกาศใช้ในช่วงรอยต่อเข้าสู่ยุคที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและความไม่แน่นอน แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ จึงเป็นมากกว่า “แผนเศรษฐกิจ” ในแนวทางแบบเดิมของจีน เนื่องจากมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งมิติการพัฒนาภายในประเทศ การพลิกโฉมเศรษฐกิจจีนในเชิงโครงสร้าง และการเดินเกมเชิงยุทธศาสตร์ในการเป็นผู้นำ

โลก จึงเป็นเสมือน“แผนยุทธศาสตร์”ในการเติบโตใหญ่ของจีน

ในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ แผนพัฒนาฯ 5 ปีฉบับนี้ คือ “แผนพัฒนา” ที่ยึดโยงกับการเติบโตเชิงคุณภาพและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เน้นสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ลดการพึ่งพาด้านนอก ไม่ว่าจะเป็นการเน้นสร้างเทคโนโลยีของตนเอง เดินหน้าพลังงานสีเขียว กระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เศรษฐกิจจีนแข็งแกร่งขึ้น

ในขณะเดียวกัน จากมุมมองภูมิรัฐศาสตร์ แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ยังได้สะท้อนความเป็น“แผนการใหญ่ระดับโลก” เพื่อให้จีนก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจของโลกอย่างเต็มตัว และพร้อมที่จะเป็นผู้เขียนกติกาและวางระเบียบโลกใหม่

ประการแรก ในแง่การเป็น “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม” แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ของจีนยังคงเป็นกรอบหลักหรือ “เข็มทิศ”ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจจีน เช่น การปรับโครงสร้างสู่การบริโภคภายในประเทศมากขึ้น การลงทุนในนวัตกรรมและสร้างเทคโนโลยีของจีนเอง การมุ่งสู่เศรษฐกิจสีเขียว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การสร้างความมั่นคงทางอาหาร และการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพ และความต่อเนื่องของการเติบโต แม้ว่าจะต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจโลกที่ผันผวน แผนพัฒนาฯฉบับที่ 15 จึงถูกออกแบบเพื่อการพัฒนาแบบ Stability-First Development

ประการถัดมา ในแง่การเป็น “แผนยุทธศาสตร์ระดับโลก” แผนพัฒนาฯฉบับนี้เป็นการขยับเชิงยุทธศาสตร์ครั้งใหญ่ของจีน ภายใต้สถานการณ์โลกที่จีนมองว่า มีความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนและแข่งขันสูง (มีข้อความระบุในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 เช่น “ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เพิ่มขึ้น และความเสี่ยงด้านความมั่นคงเพิ่มขึ้น”) แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้จึงถูกออกแบบภายใต้บริบทโลกที่มหาอำนาจแข่งขันกันอย่างเข้มข้น (Great Power Competition) และเนื้อหาในแผนพัฒนาฯ สะท้อนชัดเจนว่า เทคโนโลยีแห่งอนาคต คือ สนามแข่งขันหลักของประเทศมหาอำนาจทั้งหลาย

นอกจากนี้ จีนต้องการสร้างเครือข่ายอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมทั่วโลก และการขยายอิทธิพลทางเทคโนโลยีของจีน เน้นส่งออกแพลตฟอร์มจีนและระบบแบบจีนไปยัง

ภูมิภาคต่างๆ รวมทั้งการผลักดัน“การสร้างความทันสมัยแบบจีน” (Chinese Modernization) ให้เป็นตัวเลือกเส้นทางพัฒนาของประเทศต่างๆ (ไม่ได้มีเพียงแค่แนวทางการพัฒนาแบบเดิมๆ ที่ชาติตะวันตกเป็นผู้กำหนด) จีนจึงเล่นบทบาทผู้นำในระดับโลก และพร้อมให้ความช่วยเหลือประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาในโลกได้ทั้งในด้านการทูตเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และความมั่นคงในรูปแบบต่างๆ

เป้าหมายเพื่อยู่อุดใน“โลกที่ไม่เป็นมิตร”ควบคู่กับการออกแบบ “กติกาโลกใหม่”

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ แนวทางของจีนเน้น Stability-First Development เพื่อรักษาเสถียรภาพ พร้อมรับมือกับปัจจัยภายนอกในทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการคิดการใหญ่ และวางแผนยุทธศาสตร์ใหญ่ในระดับโลก ดังนั้น แนวทางการวางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ในเชิงยุทธศาสตร์ จึงมีทั้งการวางแผนเชิงรับ ป้องกันความเสี่ยงและการยู่อุดในโลกที่ผันผวนไม่แน่นอน และวางแผนเชิงรุก เพื่อใช้โอกาสจากโลกที่ไม่เหมือนเดิมและเต็มไปด้วยความขัดแย้ง เพื่อยู่อุดแบบกติกา ตั้งมาตรฐาน สร้างระบบใหม่ที่จีนมีบทบาทนำ

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ จีนยังได้ตระหนักถึงบริบทเศรษฐกิจโลกมีการแยกตัว (Decoupling) และสถานการณ์โลกที่ไม่เป็นมิตรกับจีน สหรัฐฯ และพันธมิตร ใช้มาตรการกีดกันจีนในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี ดังนั้น แก่นของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ จึงเน้นสร้าง “ภูมิคุ้มกัน” ให้กับจีน สะท้อนจากเป้าหมายในการลดการพึ่งพาต่างประเทศ และการสร้างเทคโนโลยีของจีนเอง เพื่อ “ความยู่อุด” ของจีนในสภาพแวดล้อมที่โลกเต็มไปด้วยความขัดแย้งและผันผวนไม่แน่นอน

ในขณะเดียวกัน จีนก็ได้มีเพียงแค่แผนการตั้งรับ แต่นัยของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 สะท้อนบทบาทจีนในอนาคต โดยเฉพาะจีนคิดใหญ่ที่ก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจทางเทคโนโลยีของโลก จึงมีแนวโน้มที่จะเกิดการแยกตัวทางเทคโนโลยี (Tech Decoupling) ระหว่างจีน-สหรัฐฯ ที่ชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้ จีนตั้งเป้าหมายที่จะเป็นผู้ออกแบบสร้างกติกาใหม่ๆ ในระดับโลก และเป็น “ผู้กำหนดมาตรฐานโลก” ไม่ใช่ผู้เดินตามมาตรฐานของคนอื่นเหมือนในอดีต รวมทั้งการขยายบทบาทนำของจีนในสถาบันระหว่างประเทศ และองค์กรในระดับพหุภาคีต่างๆ

ในการนี้ จีนได้ประกาศยุทธศาสตร์ China Standards 2035 ซึ่งสะท้อนความพยายามในการขยายบทบาทในระดับโลก ผ่านการกำหนดมาตรฐานในเทคโนโลยีแห่งอนาคต เช่น ปัญญาประดิษฐ์แบบ Embodied AI ระบบ 6G และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลต่างๆ เน้นสร้าง ecosystem ทางเทคโนโลยีผ่านมาตรฐานของตนเองหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลของจีน จึงมีแนวโน้มที่ประเทศผู้ใช้งานจะเข้าสู่ภาวะพึ่งพาจีนในเชิงโครงสร้าง ซึ่งจะมีผลต่ออำนาจต่อรองเชิงนโยบาย สำหรับจีน มาตรฐานเทคโนโลยีจึงทำหน้าที่เป็นทั้ง “โครงสร้างเครือข่าย” และเป็น “เครื่องมือเชิงอำนาจ” ในเวลาเดียวกัน

เป้าหมายของแผนพัฒนา ฉบับที่ 15 ของจีนจึงไม่ใช่แค่เชิงตั้งรับเพื่อการอุดหนุนแต่เพื่อเชิงรุก คือ การก้าวขึ้นเป็นผู้กำหนดกติกาใหม่แทนที่ระบบและระเบียบโลกแบบเดิมๆ ที่ชาติตะวันตกครอบงำมานาน

บทวิเคราะห์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย : “โอกาส” และ “แรงกดดัน”

แผนพัฒนา ฉบับที่ 15 ของจีนสะท้อนทั้ง “โอกาส” และ “แรงกดดัน” ต่อเศรษฐกิจไทย ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวของภาคธุรกิจไทย และความสามารถในการปรับทิศทางเชิงนโยบายของรัฐบาลไทยในการเตรียมพร้อมรับมือและแสวงหาประโยชน์จากจีนได้อย่างไร

ในประเด็น “โอกาส” สะท้อนจากการพลิกโฉมปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีนครั้งใหญ่ มุ่งเพื่อ “High-Quality Development” และเป้าหมายใหญ่ของจีนที่จะเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัว (GDP per capita) เพื่อก้าวขึ้นเป็น “ประเทศพัฒนาแล้วระดับปานกลาง” ถ้าหากจีนสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้เหล่านี้ เศรษฐกิจจีนก็จะเติบโตเชิงคุณภาพ และมีกลุ่มชนชั้นกลางที่ขยายใหญ่ขึ้น (ราว 800 ล้านคน) และเมื่อผู้บริโภคจีนมีรายได้สูงขึ้น มีกำลังซื้อมากขึ้น ย่อมจะมีอุปสงค์ต่อสินค้าและบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น สะท้อนโอกาสสำหรับกลุ่มธุรกิจไทยที่ผลิตสินค้าคุณภาพสูง สินค้ามีมาตรฐานและมีมูลค่าเพิ่ม เพื่อเข้าสู่ตลาดจีนที่มีกำลังซื้อสูงขึ้น (มากกว่าเพียงแค่การส่งออกวัตถุดิบ สินค้าเกษตร ผักหรือผลไม้ที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำเหมือนที่ผ่านมา)

อย่างไรก็ดี ในแง่ “แรงกดดัน” จากมาตรฐานจีนที่สูงขึ้น และการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น จะเพิ่มความเสี่ยงให้กับผู้ประกอบการไทยในกลุ่มที่ยังคงผลิตสินค้าคุณภาพต่ำหรือ

สินค้ามูลค่าเพิ่มต่ำ และเกษตรกรไทย รวมทั้งผู้ส่งออกไทยที่พึ่งพาการส่งออกสินค้าเกษตร และผลไม้สดไปจีน หากไม่มีการปรับตัว ก็จะมีแนวโน้มการกดดันอย่างหนักในการส่งออกในตลาดจีน เนื่องจากภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ จีนจะมุ่งยกระดับภาคเกษตรสมัยใหม่ เร่งผลิตสินค้าเกษตรด้วยตัวเองมากขึ้น เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างจริงจัง และจะกำหนดมาตรฐานที่เข้มงวดขึ้น ควบคู่ไปกับการสร้างพลังการผลิตใหม่ที่มีคุณภาพ (New Quality Productive Forces : NQPF) เช่น สินค้าเทคโนโลยีที่มีมาตรฐานสูง

ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยจะต้องเร่งปรับตัวอย่างจริงจัง ไม่เช่นนั้นอาจเสียโอกาสทั้งด้านการค้าและการลงทุนกับจีน โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าเกษตรดั้งเดิมต้องเร่งปรับตัวและยกระดับการผลิต และผู้ผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการแข่งด้านราคา ไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยนวัตกรรม

ในขณะเดียวกัน ถ้าหากภาคธุรกิจไทยสามารถปรับตัวได้เร็ว และยกระดับสินค้าและบริการเข้าสู่มาตรฐานเชิงคุณภาพของจีน หากสามารถปรับตัวให้เข้ากับนวัตกรรมและเทคโนโลยีจีนที่ทันสมัยขึ้น ก็จะมีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น และมีโอกาสในการแสวงหาประโยชน์จากตลาดจีนที่มีกลุ่มชนชั้นกลางขนาดใหญ่ขึ้น และมีกำลังซื้อสูงขึ้น

บทวิเคราะห์ทิศทางโลกและข้อพึงตระหนักของรัฐบาลไทย

ข้อพึงตระหนักของผู้วางนโยบายเศรษฐกิจของไทยที่สามารถเรียนรู้จากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ของจีน และทิศทางโลกในอีก 5 ปี มีดังนี้

-**ประเด็นการผูกโยงกับเศรษฐกิจจีนมากเกินไป** ประเทศไทยควรกระจายความเสี่ยงให้มากกว่านี้ เร่งแสวงหาตลาดใหม่ๆ ทั้งด้านการค้า การท่องเที่ยว การลงทุน และกระจายห่วงโซ่อุปทานไปยังประเทศในภูมิภาคต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อลดการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป

-**ประเด็นการแข่งขันเชิงเทคโนโลยีและมาตรฐานใหม่** ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับใหม่นี้ จีนกำลังยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการในระดับสูง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดขึ้น ไทยจึงต้องเร่งปรับตัวและมีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (R&D) ให้มากขึ้น และยกระดับมาตรฐานสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการใหม่ๆ ของตลาดจีน ไม่เช่นนั้นสินค้าดั้งเดิมของไทย (เช่น ข้าว, ยางพารา, มันสำปะหลัง, ผลไม้สด) จะถูกกดดันและจะสูญเสียตลาดให้กับคู่แข่งในจีน และคู่แข่งจากประเทศอาเซียนอื่น

-ประเด็นความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจโลก หากการแข่งขันของมหาอำนาจรุนแรงขึ้นและสร้างความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างประเทศ ประเทศไทยอาจถูกกระทบทั้งด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และค่าเงินบาท ดังนั้น รัฐบาลไทยจำเป็นต้องเร่งสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจภายในให้มากขึ้น และสร้างเครื่องยนต์เศรษฐกิจใหม่อย่างจริงจัง เพื่อให้ไทยไม่อ่อนไหวและเปราะบางกับปัจจัยภายนอกมากเกินไป เน้นสร้างภูมิคุ้มกันและความมั่นคงพึ่งพาตัวเองได้มากขึ้น รวมทั้งการสร้างจุดแข็งของไทยที่จะใช้เป็นอำนาจต่อรองในโลกที่แข่งขันสูงและมีความผันผวนไม่แน่นอน

ข้อเสนอแนะ: หากถูกกดดันให้เลือกข้าง หลักการในการตัดสินใจ

สำหรับข้อเสนอแนะในการเล่นเกมเชิงภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างสองมหาอำนาจ สิ่งที่ไทยควรทำไม่ใช่การเลือกข้าง แต่ต้องเน้นรักษาสমดุลโดยยึดโยงกับผลประโยชน์แห่งชาติของไทยเป็นแกนหลัก แล้วประเทศไทยจะรักษาสมดุลในความสัมพันธ์กับสองมหาอำนาจโลกนี้อย่างไร เพื่อรักษาและเพิ่มพูนผลประโยชน์แห่งชาติของไทย และเพื่อไม่ให้เสียประโยชน์จากทั้งสองฝ่าย นี่คือ โจทย์ยากของรัฐบาลไทย

แม้ว่าประเทศไทยไม่ได้อยู่ “ฝั่งจีน” หรือ “ฝั่งสหรัฐฯ” อย่างชัดเจน แต่เศรษฐกิจไทยก็มีจุดอ่อนที่ยังต้องพึ่งพาทั้งจีนและสหรัฐฯ มากจนเกินไป เช่น การพึ่งพาจีนในด้านการท่องเที่ยวและการลงทุน และพึ่งพาสหรัฐฯ ในการเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย ดังนั้น ภายใต้สถานการณ์โลกที่ไม่แน่นอนและเต็มไปด้วยความขัดแย้ง ประเทศไทยจำเป็นต้อง “ลดการพึ่งพา” มหาอำนาจเหล่านี้นับบ้าง เพื่อกระจายความเสี่ยง ทั้งด้านเศรษฐกิจด้านภูมิรัฐศาสตร์ และด้านความมั่นคง เพื่อไม่ให้ไทยตกอยู่ในสถานะที่ต้องพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป และใช้ประโยชน์จากกลไกอาเซียนและกลไกพหุภาคีต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง สร้างอำนาจต่อรอง และลดแรงกดดันจากปัจจัยภายนอกภูมิภาค

สำหรับหลักการที่ผู้วางนโยบายไทยควรยึดถือในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและต่างประเทศ ได้แก่ (1) หลักการสมดุลผลประโยชน์ (Balance of Interests) และ (2) หลักการกระจายความเสี่ยง (Diversification) เพื่อสร้างทางเลือกที่หลากหลาย และสร้าง “ภูมิคุ้มกัน” ไม่ให้เศรษฐกิจไทยต้องถูกผูกติดกับมหาอำนาจประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป ควบคู่ไปกับการเร่งพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้มากขึ้น เพื่อไม่ให้ไทย

ถูกบีบจากการควบคุมทางเทคโนโลยีของมหาอำนาจทั้งหลาย

ในกรณีที่ต้องบริหารความสัมพันธ์กับมหาอำนาจแต่ละฝ่าย รัฐบาลไทยต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถ มีประสบการณ์และมีศิลปะในการเจรจาต่อรอง เพื่อรับมือและแสวงหาประโยชน์จากมหาอำนาจเหล่านั้น โดยไม่ถูกบีบให้เลือกข้าง และที่สำคัญ ไทยต้องเจรจาด้วยจุดยืนที่อยู่บนผลประโยชน์แห่งชาติ เพื่อไม่ให้เสียเปรียบ และต้องสร้าง “จุดแข็ง” ของไทย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของไทยในสายตาต่างประเทศ เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งในอาเซียน เช่น เวียดนามและมาเลเซีย

จากทิศทางเศรษฐกิจโลกที่สะท้อนผ่านแผนพัฒนาฯ ฉบับใหม่ของจีน หัวใจสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจไทยยืนได้ด้วยตัวของตัวเอง คือ การเร่งสร้างเครื่องยนต์ใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี (ไม่ใช่พึ่งพาเพียงแค่แรงงานราคาถูกหรือพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ) และจำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมทั้งการสร้าง “ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ” ในด้านต่างๆ อย่างจริงจัง

ประเทศไทยควรเรียนรู้แนวทางการพัฒนาของจีนที่เน้น Stability-First Development ตัวอย่างจากบทเรียนในปีค.ศ. 2026 กรณีสงครามอิหร่านทำให้เกิดวิกฤตพลังงานจากการปิดช่องแคบฮอร์มุซ ดังนั้น รัฐบาลไทยควรเร่งสร้างความมั่นคงทางพลังงาน (Energy Security) ลดการพึ่งพาพลังงานนำเข้าจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งมากเกินไป ควรกระจายความเสี่ยงด้วยการมีแหล่งพลังงานที่หลากหลาย และเร่งสร้างการผลิตพลังงานหมุนเวียนและพลังงานสะอาดในรูปแบบใหม่ๆ ให้มากขึ้น

บทสรุป จีนเปลี่ยนทิศ ความท้าทายของไทย

ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ทิศทางจีนจะพลิกโฉมและยกระดับเชิงโครงสร้างเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และสร้าง “ภูมิคุ้มกัน” ทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยจะมีการบูรณาการนโยบายเกษตรสมัยใหม่ นโยบายอุตสาหกรรมแห่งอนาคต วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงานสะอาด ความมั่นคง และการต่างประเทศเข้าด้วยกัน รัฐบาลจีนไม่ได้แยกเศรษฐกิจออกจากความมั่นคง และไม่ได้แยกการเปิดประเทศจากการยกระดับขีดความสามารถภายในประเทศของจีน

นัยสำหรับประเทศไทย

ภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้งเชิงภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างสหรัฐ-จีนที่ตึงเครียดมากขึ้น กลับทำให้จีนมีบทบาทนำและขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจในระดับโลกได้อย่างรวดเร็วที่ผ่านมา จีนเป็นคู่ค้าหลักของไทย เป็นนักลงทุนอันดับต้น และเป็นแหล่งรายได้หลักด้านการท่องเที่ยวของไทย การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของจีนที่จะเกิดขึ้นในช่วง 5 ปีข้างหน้า ย่อมจะส่งผลกระทบต่อไทยในหลายด้าน ทั้งในแง่โอกาสและแรงกดดัน ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของไทย จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงครั้งนี้อย่างจริงจัง มากกว่าแค่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ตัวอย่างเช่นในด้านการผลิตและส่งออก ไทยควรจะต้องจัดลำดับความสำคัญในแต่ละกลุ่มสินค้าเกษตร อาหาร และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้า (EV) ที่จะต้องสร้างคลัสเตอร์การผลิตแบบครบวงจรในประเทศไทย รวมทั้งกลุ่มที่ไทยต้องรักษาฐานการผลิตและส่งออก และจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้น ตัวอย่างเช่น กลุ่มเกษตรมูลค่าสูง และอาหารแปรรูปที่ต้องยกระดับไปสู่ “อาหารฟังก์ชัน” (Functional Food) หรืออาหารทางการแพทย์มูลค่าสูง เน้นใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นที่จีนไม่มี รวมทั้งการเน้นอัตลักษณ์ การประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ และ Soft Power ผสานเข้ากับผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างแบรนด์ที่ทดแทนได้ยาก เป็นต้น

ที่สำคัญ ภาคเอกชนไทยจำเป็นต้องร่วมมือกับภาคการศึกษาของไทยและจีน เพื่อผลิตบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เพื่อเร่งผลิต “กำลังคนดิจิทัล” มาป้อนตลาด เพื่อทดแทนแรงงานทักษะแบบดั้งเดิม เร่งพัฒนาแรงงานที่มีทักษะสูงและวิศวกรรมยุคใหม่ โดยเฉพาะทักษะด้าน AI และทักษะดิจิทัล เช่น ระบบควบคุมหุ่นยนต์ในโรงงานอุตสาหกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) เป็นต้น โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริงในโรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) ของบริษัทเทคโนโลยีต่างๆ ที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย

โดยสรุป ทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 สะท้อนชัดเจนว่า จีนจะไม่ได้เป็นเพียง “ตลาด” หรือ “แหล่งทุน” ของไทย แต่จีนยังเป็น “ผู้กำหนดมาตรฐาน” และ “ผู้จัดระเบียบห่วงโซ่อุปทานของโลก” ในเวลาเดียวกัน ดังนั้น ไทยจึงไม่อาจใช้กรอบความคิด

แบบเดิม ๆ ที่มองจีนเป็นเพียงคู่ค้ารายใหญ่หรือนักลงทุนเท่านั้น

ในการเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของจีนในอีก 5 ปีจากนี้ จึงต้องเป็น การบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์อย่างเป็นระบบ (ไม่ใช่เพียงการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง) เนื่องจากสิ่งที่จีนกำลังดำเนินการ คือ การพลิกโฉมทางเศรษฐกิจผ่านการปรับโครงสร้าง ขนานใหญ่ นี่คือการเปลี่ยนทิศของประเทศมหาอำนาจที่มีขนาดเศรษฐกิจอันดับสอง ของโลก และกำลังจะก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจด้านเทคโนโลยีแห่งอนาคต

ប្រភពព័ត៌មាន

- Best Selling Cars Blog. (2026, March). *Thailand January 2026: Chinese at 46.8% share, BYD smashes records*. <https://bestsellingcarsblog.com/2026/03/thailand-january-2026-chinese-at-46-8-share-byd-smashes-records-jaecoo-5-ev-2/>
- Board of Investment of Thailand. (2025, November 28). *New investment strategy and business opportunities*. <https://www.boi.go.th/upload/content/2020-%2020251128%20BOI%20EN.pdf>
- Board of Investment of Thailand. (2026, January 26). *Thailand's investment applications reach new highs in 2025, fueled by digital and advanced industries*. https://www.boi.go.th/upload/content/PR15_2569EN.pdf
- CGTN. (2026, March 2). *Graphics: China's R&D spending in 2025*. <https://news.cgtn.com/news/2026-03-02/Graphics-China-s-R-D-spending-in-2025-1LbxpE9KCbu/p.html>
- China-Briefing. (2026). *China's 15th Five-Year Plan: Key insights for foreign investors*. <https://www.china-briefing.com/news/chinas-15th-five-year-plan-key-insights-for-foreign-investors/>
- Climate Action Tracker. (2026). *China*. <https://climateactiontracker.org/countries/china/>
- Electronics Weekly. (2026, March). *China plans for 80% semiconductor self-sufficiency*. <https://www.electronicsworld.com/news/business/china-makes-new-plan-for-semiconductor-self-sufficiency-2026-03/>
- Global Times. (2026, January). *China's R&D spending intensity reaches 2.8% in 2025, surpassing OECD economies for 1st time*. <https://www.globaltimes.cn/page/202601/1353604.shtml>
- Goldman Sachs. (2026). *China's economy is forecast to grow faster than expected in 2026*. <https://www.goldmansachs.com/insights/articles/chinas-economy-is-forecast-to-grow-faster-than-expected-in-2026>

- Government Public Relations Department. (2026, February 8). *Thailand attracts more Chinese tourist arrivals while focusing on Indian market*. <https://thailand.prd.go.th/en/content/category/detail/id/48/iid/474404>
- Grand View Research. (2026). *China artificial intelligence market size & outlook, 2033*. <https://www.grandviewresearch.com/horizon/outlook/artificial-intelligence-market/china>
- Green Finance & Development Center. (2025). *China Belt and Road Initiative (BRI) investment report 2025 H1*. <https://greenfdc.org/china-belt-and-road-initiative-bri-investment-report-2025-h1/>
- Green Finance & Development Center. (2026). *China Belt and Road Initiative (BRI) investment report 2025*. <https://greenfdc.org/china-belt-and-road-initiative-bri-investment-report-2025/>
- Institute for China-America Studies (ICAS). (2026). *China's Fifteenth Five-Year Plan: Stability, modernization, and the strategic logic behind its domestic priorities*. <https://chinaus-icas.org/research/chinas-fifteenth-five-year-plan/>
- Maverick Consulting Group. (2026). *Thailand EV policy 2026: Oil shock, Chinese dominance, and the road ahead*. <https://www.mcg-asia.com/featured-insights/thailand-ev-policy-2026>
- National Bureau of Statistics of China (NBS). (2026, January 19). *National economy pushed forward with innovation-led and high-quality development and expected targets achieved successfully in 2025*. https://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202601/t20260119_1962328.html
- National Bureau of Statistics of China (NBS). (2026, January 19). *National economy pushed forward with innovation-led and high-quality development and expected targets achieved successfully in 2025*. https://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202601/t20260119_1962328.html
- National Bureau of Statistics of China (NBS). (2025, January 8). *Value added of China's core industries of digital economy takes up 9.9 pct of GDP in 2023*. https://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202501/t20250108_1958159.html

- Nation Thailand. (2025, November 6). *Thailand's digital economy forecast to grow 4.2% in 2026, twice the pace of national GDP*. <https://www.nationthailand.com/business/economy/40057845>
- Nation Thailand. (2026, March 4). *Fresh durian exports jump 67% as Thailand tightens China checks*. <https://www.nationthailand.com/business/trade/40063289>
- Observer Research Foundation. (2025). *Thailand's geopolitical dilemma: Aligning with China while honouring US ties*. <https://www.orfonline.org/expert-speak/thailand-s-geopolitical-dilemma-aligning-with-china-while-honouring-us-ties>
- Phanishsarn, A. (2026). *China's 15th Five-Year Plan for Economic and Social Development* [Lecture notes]. Faculty of Economics, Thammasat University. (in Thai)
- Reuters. (2025, January 31). *Thai EV output set to jump, sparking a price war in a bruised market*. <https://www.reuters.com/business/autos-transportation/thai-ev-output-set-jump-sparking-price-war-bruised-market-2025-01-31/>
- Rödl & Partner. (2026). *China's new Five-Year-Plan 2026-2030*. <https://www.roedl.com/en/insights/china-five-year-plan-2026-2030/>
- Second Talent. (2025). *Top 50+ Chinese AI investment statistics*. <https://www.secondtalent.com/resources/chinese-ai-investment-statistics/>
- Sightline Climate. (2026). *China's 15th Five-Year Plan (2026–2030) for the era of energy security*. <https://www.sightlineclimate.com/research/china-plan>
- TDRI. (2025, June). *Thailand's path to clean energy: Solar, wind, and policies*. <https://tdri.or.th/en/2025/06/thailands-path-to-clean-energy-solar-wind-and-policies/>
- Tourism Authority of Thailand. (2025, December 19). *Thailand named Guest Country of Honour at CITM 2025*. <https://www.tatnews.org/2025/12/thailand-named-guest-country-of-honour-at-citm-2025/>
- Trade Policy and Strategy Office. (2025, December 25). *Thai international trade in December 2025*. https://uploads.tpsso.go.th/editor/pdf/1769140857_

cb04e4550c66cb15acdc.pdf

Trade Policy and Strategy Office. (2026, February 25). *TPSO unveils Thailand's 2025 agricultural export statistics: the agro-industrial sector remains a key growth engine for the second consecutive year*. <https://www.tps.go.th/news/2602-0000000015> (in Thai)

University World News. (2025, August 26). *The China factor: Growth and risks of students in Thailand*. <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20250826075652386>

Wilcox, R. (2026, March 10). *China's 5-year plan has moved beyond the chip war. Washington hasn't noticed*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2026/03/chinas-5-year-plan-has-moved-beyond-the-chip-war-washington-hasnt-noticed/>

World Bank. (2026). *China economic update*. <https://www.worldbank.org/ext/en/country/china>

World Economic Forum. (2025, June). *Global energy transition: Tracking China's falling emissions*. <https://www.weforum.org/stories/2025/06/clean-energy-china-emissions-peak/>

World Economic Forum. (2025). *China's 15th five-year plan signals a new phase of strategic adaptation*. <https://www.weforum.org/stories/2025/10/how-china-s-15th-five-year-plan-signals-a-new-phase-of-strategic-adaptation/>

Xinhua News Agency. (2026, March 13). *Authorized Release from the Two Sessions: Outline of the 15th Five-Year Plan for National Economic and Social Development of the People's Republic of China*. https://drive.google.com/file/d/1GmM-Tr5Kx_KTSZWLuV-WVb9-A3GsrKr1/view?usp=sharing

Xinhua News Agency. (2026, March 19). *Xinhua Headlines: 15th five-year plan to guarantee steady, long-term advancement of Chinese modernization*. <https://english.news.cn/20260319/c106e0893f5b49e2bdb92eb7b781cb e3/c.html>

ประวัติผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ อักษรศรี พานิชสาส์น อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1 เหรียญทอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโท M.A (International Economics & Chinese Studies) จาก The Paul H. Nitze School of Advanced International Studies (SAIS) มหาวิทยาลัย Johns Hopkins University สหรัฐอเมริกา โดยทุนรัฐบาล (ทุน ก.พ.) และปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทุนการศึกษาโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) ภายใต้งาน สกว.

อักษรศรี พานิชสาส์น มีประสบการณ์การทำงาน เคยดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ผู้อำนวยการ ศูนย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และข้าราชการสังกัดกระทรวงพาณิชย์ (การเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และ WTO)

อักษรศรี พานิชสาส์น เขียนหนังสือเกี่ยวกับเศรษฐกิจจีนมากกว่า 10 เล่ม และบทความวิเคราะห์เผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ รวมทั้งเผยแพร่ในสื่อจีน เช่น CHINA DAILY ตลอดจนการนำเสนอผลงานวิชาการเกี่ยวกับเศรษฐกิจจีน และความสัมพันธ์ไทย-จีนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในประเทศไทย และประเทศจีน รวมทั้งได้รับเชิญจากสถาบันต่างๆ ให้เป็นวิทยากรบรรยายหัวข้อยุทธศาสตร์จีน และเศรษฐกิจจีน

INTERNATIONAL STUDIES CENTER (ISC)
The Government Complex (Building B, 8th Floor),
Chaengwatthana Road, Bangkok 10210, Thailand

email: isc@mfa.go.th

website: isc.mfa.go.th